

E lab júu^ quiá'- Dsea` Jmáang^- e cajme' MARCOS

Mi~ cajá- Juan i seáang` dsea` jm#

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1 :19-28)

¹ Lalab mi~ canaang` cani'- juguiá- quiá'- Dsea` Jmáang- i líng' JÓO' camíng'- quiá'- Fidiée` dsea` guing~ ñiff~.

² Jo lajji~ mali`gui eáang` jaang` dsea` i café` cuaiñ~ quiá'- Fidiée` i calisí` Saíí` catéer` fí` ni~ jì` quiá'r- lala:

Lalab fé` Fidiée` e casí'r- Dsea` Jmáang-:

Nisín`n jaang` dsea` i niguiá- júu^ quié` e ná'-gui e niguo`^ fí` jmigü`

e laco' niguiar` guiá- fí` lí` ningí`^.

³ Jo fí` jee~ uó^ quiú` do guicaná` coo` luu~ dsea` e fé` teá lala:

“Jmeáang`na' guiú- fí, co' tí` lí~ nijáab` Fíí`naa';

jogui nea~na' condsée', co' 'né- e nilirøøb` fí.”

Jo jalé` e jo cajíng'- Saíí` fí` ni~ jì` quiá'- Fidiée`.

⁴ Jo lajjob` líí` mi~ cajá- jaang` dsea` i sii` Juan e fí` jee~ uó^ quiú` do; jo ie~ jo, i Juan do caseáaiñ` jm# jaléng` dsea`, jo sí`reiñ` e 'né- quí'- jíng` yaaíñ~ do fí` quini` Fidiée` jogui e nisaiñ` do jm#, jo lajjoba' cuøøng` e íng- Fidiée` lajalé` dsee- quiáiñ`-. <sup>5</sup> Jo fíim` dsea` dsiliíñ- e dsinúur- júu^ e guia` i Juan do; dsilíng- jaléng` dsea` i seeng` fí` Jerusalén jogui jaléng` i seeng` fí` fí` jíé` lí` se' Judea e laco' jmóoiñ` do júu^ lajji~ dsee- e nica'éer`. Jo mi~ ningí` jo, i Juan do seáang`neiñ` jm# fí` dsíí` gua` Jordán.

6 Jo i Juan do qui'r' 'mi' e lí' cóo' jñá^ loo~ jó' camello jogui' ñúú' tu'r' cóo' coo' lo'ñútu' e lí' cóo' loo~ jó', jogui' jmitaang~ 'ñia'r' cóo' jaléng' sini' i cóong'~, jogui' í'r' jalé' jmí'^ ta' e dsé'r' fí' jee~ mó'. 7 Jo lalab lí' e júu^ e guiar' jee~ jaléng' dsea` i dsilíng~ dsinúu~ júu^ quiá'r- do:

—Mi~ nisóong~ jnea~, nijáa' jaang` i 'gøng'gui laco' jnea'; joba' jnea~ quini` i dsea` í ja` e quín'n e co' tuun~n e síi' i 'nií~ ñí' 'ñúú' lomíir-. 8 Co' jnea~ nicaseán~n jaléng' 'nú' jmí' cóo' layaang~ jmí' e laco' cuø' lí' e nicaquí'~ jíng' yaang~na' fí' quini` Fidiéé'; dsu' ír' mi~ nigüééiñ~, niseáiñ~ 'nú' jmí' cóo' Jmiguí' quiá'- Fidiéé' e laco' cuø' lí' e nicangíng'na' Jmiguí' quiá'- dsea` do.

Mi~ cajgáang~ Jesús jmí'
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Jo ie~ jo cagüi'í' Jesús fí' Nazaret e néé' fí' lí' se' Galilea, jo cangór~ e fí' gua` Jordán e néé' fí' lí' se' Judea; jo fí' dsíí' gua` job caseáang` i Juan do jmí' ír'. 10 Jo dsifí' mi~ cagüi'í' Jesús fí' dsíí' jmí', cangár~ e cana' cateá' fí' yú'^ jmíguí'; jo lajee~ jo cajgó~ Jmiguí' quiá'- Fidiéé' fí' yú'^ moguir~ e líing~ jaang' mee~. 11 Jo guicaná' coo' luu~ e jáa' fí' yú'^ jmíguí' e guicajíng'~ lala:

—'Nub` Joo' o i 'neáan`n eáang'; jo eáam' iáang` dsii- cóo' 'nu`.

Mi~ cangó~ Jesús fí' jee~ uó^ quiú'
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Jo dsifí' mi~ cangí' jo, cajmée` Jmiguí' quiá'- Fidiéé' e cangó~ Jesús fí' jee~ uó^ quiú'. 13 Jo fí' job cajer' lajee~ tuló~ jmí' fí' lí' ngí' jaléng' jó' nuu'; jo lajee~ jo lamí' iing` i fi' i 'líng'^ i síi' Satanás e

niténg' Jesús fí ni~ dsee~, dsu' ja' calí'r- fa' cajméer' lajo. Jo mi~ cangf job mi~ caguilíng- jaléng' ángeles i líng' guotii- Fidiée~ i cangoto' fíng' dsea` do.

Mi~ canaang` Jesús jmóor` ta~ quiá'r- fí lí se'
Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Jo mi~ cangf gui lajo, mi~ nicatang' dsea` Juan i seáang` dsea` jmii' fí dsí' 'nuñí', joba' cangáng' tu Jesús fí lí se' Galilea e cangoguiar' júu^ quiá'- Fidiée~ fí jo, ¹⁵ jo lalab fé'r:

—Lanab catí í' e nijaquíéeng' e nicá' Fidiée~ nifi' quiá'- lajaang' lajaang' dsea` jmigüí. Jo nab tí' gui e quí' jíng' yaang~ na' fí quini' Fidiée~ jogui íng' na' e nogcáng` óo' na' júu^ quiá'r-.

Mi~ cató'- Jesús quiúung- dsea` i jmóo` ta~ sáng' 'ñu'
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Jo mi~ cangf lajo, cangó- Jesús fí lí nées' cōo` guíeé' e sii' Galilea. Jo mi~ caguiér- fí jo, lajee~ e ngír' fí lí- lí 'ni' e guíeé' do, joba' cangáiñ- jaang` dseañu' i sii' Tú^ Simón cōo' gui jaang` rúíñ' do i sii' Dí'. Jo dob táaiñ~ do lajì huáaiñ- e jmóor` ta~ bí' 'máa' fí é' guíeé' e quiá'- e sáiñ' 'ñu'. ¹⁷ Joba' casí'- Jesús i dsea` do lala:

—'Nú' ñilíng-na' cōo' jnea~, jo latí lana nicuøø-ø 'nú' ta~ e guiá'na' júu^ quiá'- Fidiée~ fí jee~ dsea` jmigüí, jo líb'jiu e ta~ jo la hí' ta~ sáng' 'ñu'.

¹⁸ Jo dsifí mi~ canúu- i dsea` gáng- do e júu^ e cajíng'- Jesús do, ladsifí lanab catár' e 'máa' quiá'r- do jo cangolíim^bre cōo' dsea` do.

¹⁹ Jo ja' huíi- mí ngolíim-bir mi~ cangáng- Jesús jaang` dseañu' i sii' Tiáa~ cōo' gui jaang` rúíñ' do i

sii` Juan, jō laji` huáaiñ`- do líiñ` jōo` jaang` dseañu`
 i sii` Zebedeo, jō teáaiñ`- do fí` cōo` dsíí` móo` e
 niguiar` guiá`- 'máa` quiá'r`- e quiá`- nisáiñ`' ñu`.
 20 Jō dsifib` cató`- Jesús i dseá` do e cangolíñ`^ do
 cóo`r~, jō ladsifí` lanab cangolíng` i dseá` do cóo`r`
 Jesús; jō dob caseáaiñ`' do tiquiá'r`^ fí` dsíí` e móo` do
 colíing` cóo`r` jaléng` i dseá` i jmicóo`r` gui quiá'r`-.

*Jaang` dseañu` i iuung` i 'ling`^ dsíí`
 (Lc. 4:31-37)*

21 Jō mi` cangí` jō, cangolíñ`- fí` cōo` fíi` lí` sii`
 Capernaum. Jō fí` jō mi` catí` e jmíi` e jmi`ling`' dseá`
 Israel, jō Jesús ca'ír`- fí` dsíí` guá`- quiá`- i dseá` góor`
 do, jō canaaiñ` e'r` jaléng`^ dseá` i teáang`- do ie`
 jō. 22 Jō dsíng`- dsi`gó` dsíí` jaléng`^ i dseá` do dsu` e
 núur` jalé` e júu`^ e guiá` Jesús do, cō` er` laco` jaang`
 dseá` i quie` nifí` e ja` 'gó`r`, jō ja` er` laco` e` jaléng`^
 tifa` i e` jalé` júu`^ quiu` ta` quiá`- dseá` Israel. 23 Jō
 ie` jō e fí` dsíí` guá`- dob ni`iuung`- jaang` dseañu`
 i ni`iuung`- i 'ling`^ dsíí`. Joba' mi` tí` lí` cangáng`-
 i dseá` do Jesús, dsifí` ladob i 'ling`^ do cajméer` e
 ca'óo` i dseañu` do jō cajíñ`- do lala:

24 —¿Jialí` ñijmiguín`^ jnea`, Jesús, dseá` seen` fí`
 Nazaret? ¿Su cañí`- e ni`íin`~ jnea`? Cuím`baa` 'nu`,
 joba' ne`naa` e lin` dseá` güeang`^ quiá`- Fidiée`
 dseá` guíing`~ ñiff`-.

25 Joba' mi` canúu`- Jesús lajō, dsifí` lanab cajíñ`-
 i 'ling`^ i ni`iuung`- dsíí` i dseañu` do jō cajíñ`-
 casí`- reiñ` lala:

—¡Catii` í` moní`^, jō tiúung` i dseañu` la!

26 Jō dsifí` lajōb cajmée` i 'ling`^ do e cadseá`-
 joñíng` i dseañu` do, jō teáb` ca'óoiñ` do mi`
 cagüi`fí` i 'ling`^ i ni`iuung`- dsíir` do. 27 Jō jaléng`^

dsea`i cangá- e jo ie~ jo, eám' cafóin' jo canaiñ`
jmingí- rúin':

—¿I~ i dsea` na? iCo' fé'r` júu^ e ja` mí ne~naa'
jogui ja`'gó'r` fé'r` lí'^ laco' jaang` dsea`i quie' nifi', jo
la quie'gui jaléng' i 'ling'^ i teáng~ dsí' dsea` núu'r`
júu^ quiá'- dsea` na!

²⁸ Jo mi~ cangí jo, eám' cani'- júu^ quiá'- Jesús
cóo' jalé' e guiá- e jmóor` do fí latøng- lí se'
Galilea.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús iemisé` Tú` Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Jo mi~ tí lí ca'uøøin` e fí dsí' guá'- e si'
fí Capernaum do, dsifí lajob cangó- Jesús cóo'~
Tiáa~ cóo'~gui Juan fí quiá'- Tú` Simón cóo'~gui
Dí. ³⁰ Jo mi~ caguilíñ- fí quiáin'- do, dob ráang`
iemisé` Tú` Simón e iu~ guím^bre, jo casí'- i dsea`
do Jesús e~ calí- cóo' i dseamí do. ³¹ Joba' Jesús
cangoquieein' fí quiá'- lí ráang` i dsea` dsée'~ do,
jo catíin- guóoín' do jo caseáng'neiñ'; jo mifing`
caráam-biñ' do, jo ladsifí lanab caguá- e iu~ guíin`
jo canaiñ' do guiar' guiá- e quiá'- nihéin' Jesús
cóo'~gui i dsea`i ngí cóo'~ dsea` do.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús i fíng' dsea` dsée'~

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Jo mi~ canuu e jmi~ jo e lico' nicadseá- ié,
cangojéeng` dsea`i fíng' dsea` dsée'~ i seeng` quiá'r`
fí quini` Jesús, jo do quieeng` jaléng' dsea`i teáng`
i 'ling'^ dsí'. ³³ Jo dseáng'- latøng- fiib` caseáng'
e o'nú^ lí iuung- Jesús ie~ jo. ³⁴ Jo fíim' dsea`
cajmi'leáng- Jesús ie~ jo lí^ doñí' ee` jmohuí e
líng' dsea`, jogui fíim'bi jaléng' dsea`i niteáng'~ i
'ling'^ dsí' cajmi'leám- Jesús cajo; dsu' ja` cacuø'r`

fi' i 'ling' do fa' e nifeiñ' do e nijmér- júu^ i~ i dsea` do, co' ñib' i 'ling' do guiá- i~ lãng' dsea` do.

Mi~ cagua' Jesús júu^ quiá'- Fidié' fi' li~ se'
Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Jo ná'-gui e ngóó' nijneá' e uóø` jo, caróob- Jesús jo cagüi'íbre e fi' jo, jo cangór- cangoféiñ' Tiquiá'r^ Fidié' fi' coo` li~ ja' 'ga' lí dsilíng- dsea`. <sup>36</sup> Jo Tá^ Simón colíng~ cóo'~ jaléng' dsea` i la'ó' ngí cóo'~ Jesús cangolíñ^ cango'néem'bre dsea` do, <sup>37</sup> jo mi~ cadséiñ' dsea` do jo casí'r-:

—Fí'naa', lajím` dsea` ngír' 'náíñ' 'nu` lana.

³⁸ Dsu' Jesús cañír` quiá'- i dsea` do jo casí'-reiñ' lala:

—Má'-aa' fi' jalé' fi' e néé' fi' quiá'-gui la, jo fi' job nidsiguiá'naa' júu^ quiá'- Fidié', dsuco' ta~ joba' e cagá- jnea' fi' jmigüí la.

³⁹ Jo lacaam` li~ se' Galilea ngí Jesús e guiar' júu^ quiá'- Fidié' lí^ lacaang` li~ téé- guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jogui jmóo`bir e táu- jaléng' i 'ling' i teáng'~ dsí' dsea`.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang` dsea` i lãng'
*jmohuí' 'li'^*

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jo lajee' e ngí Jesús fi' li~ se' Galilea, cangoquiéng' jaang` dseañu' fi' li~ ngóor' i nilíng' jmohuí' 'li'^ fi' ngúu' táaiñ. Jo mi~ caguiér- quiá'- li~ ngóó' Jesús, joba' casí' uó- jnir~ jo casí'r- dsea` do lala:

—Fí'i, cuóøm` lí jmi'leaan'^ jnea~ lajii'~ jmohuí' e lín'n song iin' lajo.

41 Jo Jesús calí- fi' l̄im-bre i dseañu' do, joba' cagüññ' dsea` do jo cajíñ'-:

—Im~baa jmi'leáan^ñ 'nu`. ijo lana ca'láam-ba' lajii'~ jmohuñ' e lin'!

42 Jo dsifi' lajob ca'láang- i dseañu' do, jo jo` e l̄iññ' jii'~ coo` jóng. 43 Jo mi~ cangf jo, ca'ñb- Jesús júu^ i dseañu' do e nidséiñ'-, jo eáam' ca'ñr- 'goo` quiáññ'- do jo lalab cas'r-:

44 —Fñ-i 'nu` e jii'~ jaang` dsea` ja` ii` nifi'^ lajalé' e calí- na; lico' güjjeaang~ uø' fi' quini~ jmidsea` lí^ laco' t̄ing` dsea` góo`oo' dsea` Israel, jogui liing~ ee` nigüicá'^ quiá'- e ca'láam-ba' lí^ laco'gui ta~ caquiñ' Moi~ maliñ~gui eáang', jo lajoba' niliñí' dsea` e nica'láam-ba' lajii'~ jmohuñ' e lamí- lin'.

45 Jo cangám'- i dseañu' do, dsu' cajmea'bre júu^ lajii'~ dsea' lajii'~ e calí- do. Joba' Jesús jo` lí'r fa' ngí-guir dseáng'- fi' lí teáang^ dsea` eáang', jo fi' caluub~ fñ jii'~ ja'guir fi' lí ja` ii` 'ga' lí dsea` jøø- quiá'r-; dsu' car` jii'~ jo dseáng'- dsilím-bi dsea` i 'no' quiá'r-.

2

Mi~ cajmi'leáang- Jesús jaang` dseañu' i caang~ tñ- (Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Jo mi~ cangf gui tú- 'ní jmi~ lajo, cangám'-tu Jesús fi' Capernaum. Jo mi~ caliñí' jaléng` dsea` e liing~ jié' fi' lí nitáang` dsea` do, 2 joba' ladsifi' lanab caseáng' f̄ing` dsea` e fi' 'núu' lí' iuung- Jesús e guiar' júu^ quiá'- Fidié~, jo jii'~ jo` íng-gui dsea` fi' o'nú^ quiá'- e 'núu' do, co' i 'leáam- dsea` teáang'- e fi' dsí' jo. 3 Jo lajee~ jo caguilíng- quiúung- dseañu' i dsíng` jaang`gui dseañu' i caang~ tñ-. 4 Jo

dsucō' eáam' fñing' dsea`i teáng' do ie~ jo, joba' ja` cuøong' fa' e nidsijéiñ` i dsea`dsée~ do catí' quini` Jesús. Joba' caneáar' capí'^ fí' yú'^ 'nú' dseáng' e li~ iuung- Jesús cóo' jaléng' i dsea` do, jo fí' job cajgiéer- e 'ma` li~ dsíng' i dsea`dsée~ do cartí' quini` laco' sing' Jesús. <sup>5</sup> Jo dsifí' mi~ calilí'^ Jesús jial dseáng' já' líng' jaléng' i dsea` do júu^ quiá'r-, joba' cajíñ'- casí'r- i dsea`dsée~ do lala:

—Jóo, nica'ím-baa dsee- quíi'-.

⁶ Jo mi~ cajíng'- Jesús lajo, joba' i líng~ tifa' quiá'- júu^ quiá' ta~ quiá'- dsea` Israel i teáng- do ie~ jo canaaíñ` í' dsíir': ⁷ “¿Jial teá' dsíi' i dseañu' na e fé'r` lana? Co' jalé' e fé'r` na, júu^ gab` lí' fí' quini` Fidié~, dsucō' dseáng'- lajíi' Fidié~bing' cuøong` lí' íng- dsee- quiá'- dsea.” <sup>8</sup> Jo dsu' dsifí' lajob calilí'^ Jesús lajíi' e í' dsíi' i dsea` do, joba' casí'-reiñ' do lala:

—¿Jiali' í' áa' 'nú' lana? ⁹ ¿E~ e líng- 'nú' e ja`gui huíng' nifíi- i dsea` caang~ tíi- na? ¿Su nifíi'ire: “Nica'ím-baa dsee- quíi'-”, o si nifíi'ire é: “Ráan'- jo ngí~, jo quiéé` uø' e 'ma` li~ dsín'^ na”? ¹⁰ Jo dsu' lana jnea~ ni'éé^e 'nú' e jneab~ cagá'-a fí' ñifí- e lín'n jaang` dsea` jmigüi' e oo-baa ta~ fí' jmigüi' la e ni'ín~n dsee- quiá'- dsea`.

Jo mi~ cangí' e cajíñ'- lajo, joba' casí'r- i dsea` caang~ tíi- do lala:

¹¹ —Jnea~ fíi- i 'nú', ráan'- jo quiéé` e 'ma` li~ dsín'- na jo guøng' fí' quíi'-.

¹² Joba' dsifí' ladob caráang- i dsea` caang~ tíi- do, jo cacór- e 'ma` li~ lamí~ dsíiñ'^ do la ni~ jaléng' i dsea` i teáng- do ie~ jo. Jo mi~ cangá- jaléng' i dsea` do lajíi' e calí- do, joba' lajim`bre cango'gó` dsíir' jo canaaíñ` jmiféiñ' Fidié~ jo fé'r':

—Dseáng' jii' coo' ya' ja' mi' cane'naa' lajii' e nicalí' jmi' na.

Mi' cató' Jesús jaang' dseañu' i sii' Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jo mi' cangí' lajo, cangób' tu Jesús fí' 'ni' guieé' e neé' fí' Galilea do. Jo lajee' táaiñ' fí' jo, dseáng' eáam' dsilíng' dsea', joba' e'bre jaléng' dsea' i guilíng' do júu' quía' Fidié'. ¹⁴ Jo lajee' e iuung' Jesús fí' ngóor' fí' lí' jié', cangáin' jaang' dseañu' i sii' Leví, jóo' jaang' dseañu' i sii' Alfeo, e guiiñ' do fí' coo' lí' mir' cuu' e catíng' dseata' i guing' fí' Roma, co' líiñ' do nodsicuu'. Joba' casí' Jesús i dseañu' do lala:

—Leví, má' aa' coo' jnea'.

Jo dsifí' ladob caróo' Leví jo cangó' bre coo' Jesús.

¹⁵ Jo mi' cangí' jo, Leví cató'r' Jesús e nidsé' dsea' do e nidsihé'r' fí' quiaíñ'. Jo fí' jo niguiing' dsea' do gø'r' colíng' coo' jaléng' dsea' i ngí' coo'r' jogui coo' i fíng' dsea' i mí' cuu' quía' dseata' guing' fí' Roma jogui coo' jaléng' dsea' i jiéng' gui i sea' júu' i røng' dsee' cajo. ¹⁶ Jo mi' cangá' jaléng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo coo' gui jaléng' tifa' quía' júu' quia' ta' quía'r' e Jesús guiiñ' gø'r' colíng' coo' jaléng' i dsea' do, joba' cajmingí'r' i dsea' quía' Jesús do jo casí' reiñ' do lala:

—Jiali' gø' tifa' quí' na' colíng' coo' jaléng' 'ná' nodsicuu' coo' gui jaléng' dsea' caguaang' gui i sea' júu' i røng' dsee'?

¹⁷ Jo mi' canúu' Jesús lado, joba' cañír' quía' i dsea' do lala:

—Jaléng^l dsea` i guiúng<sup>-</sup> ja` 'neáiñ⁻ timí^í, dsu^l jaléng^l dsea` dsée<sup>l</sup>bing<sup>l</sup> i` 'neáng⁻ í. Jo jnea[~] ja` cagá<sup>-</sup>a fi' jmigúí<sup>l</sup> la fa' e caga'nén<sup>l</sup>n jaléng<sup>l</sup> dsea` i` ée` guiá⁻, dsu^l jaléng^l dsea` dsee<sup>-</sup> dsea` qui'bing^l i` caga'nén^ln.

*Mi~ cajmingí^r- dsea` Jesús uii~ quiá⁻ jalé^l ayuno
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Jo cōo` née<sup>l</sup> cajmée<sup>-</sup> ayuno jaléng<sup>l</sup> i` dsea` i` ngí cōo^l Juan i` seáang` dsea` jmí<sup>í</sup> cōo<sup>l</sup> gui jaléng<sup>l</sup> i` dsea` i` líng^l dsea` fariseo. Jo lajee<sup>~</sup> jo, caguilíng<sup>-</sup> i` líng[~] dsea` fi' lí` táang` Jesús jo cajmingí<sup>r</sup>- dsea` do lala:

—Jaléng^l i` dsea` quiá⁻ Juan i` seáang` dsea` jmí<sup>í</sup> cōo<sup>l</sup> gui jaléng<sup>l</sup> dsea` fariseo jmóo`bre ayuno, jo çjialí<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` quií⁻ 'n^u ja` jmóor` lajo?

¹⁹ Joba' cañí^l Jesús quiá⁻ i` dsea` do lala:

—Ja` cuøøng` nijmé⁻ ayuno jaléng^l dsea` i` simíng[~] quiá⁻ cōo` lí` cung^l guoo` dsea` lajee[~] seeng` i` siming^l i` cung<sup>l</sup> guo` do cōo^lr[~]; cō^l lajee[~] siseáng^l i` siming<sup>l</sup> do cōo<sup>l</sup> i` dsea` simíng<sup>~</sup> do, ja` cuøøng` fa' nijmé<sup>-</sup> i` dsea` simíng<sup>~</sup> do ayuno. <sup>20</sup> Jo dsu<sup>l</sup> cōob` mi~ nití⁻ í^l e nisáiñ^l i` siming<sup>l</sup> i` cung^l guo` do, jo joguib` mi~ niguiéé^l jmí^í e nijmé⁻ dsea` ayuno.

²¹ Jo jíí^l jaang` dsea` to^lr` cōo` 'mi^l e yáú^l cōo^l ca'ná^l 'mi^l e 'mí^í, dsuco^l song cajméer` lajo, joba' nijóm<sup>l</sup> e 'mi<sup>l</sup> e 'mí<sup>í</sup> do jogui` ní'guí'bi e 'mi^l e yáú^l do cajo, joba' lí^l lí' jmiguiá'gui` ní'guí'b` jóng. ²² Jo lajobi` cajo, ja` guié^l dsea` méé<sup>l</sup> e lacō<sup>l</sup> gui'ná<sup>l</sup> cō<sup>l</sup> fi' cōo` dsíí^l loo[~] jó^l e yáú^l; dsuco^l song cajméer` lajo, joba' ní'guí'ba' do jo nidsi'í'ib` e méé^l do jogui` ní'ím<sup>-</sup> e loo<sup>~</sup> jó<sup>l</sup> do cajo. Jo cō<sup>l</sup> lajob` lí^l, joba'

guiá⁻gui e niguié^l dsea^l e méé^l laco^l gui^l ná^l có^l do fí^l coo^l dsí^l loo^l jó^l e 'míb⁻, jo^l lajoba^l ja^l dseáng^l fa^l e ni'guí^l e loo^l jó^l do o'gui^l fa^l e nidsi^l íí^l e méé^l do cajo.

*Mi^l ca'éeng⁻ dsea^l quiá^l- Jesús láa^l quiá^l- cui'iee^l
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)*

²³ Jo^l coo^l ya^l ie^l jmií^l e jmi'íng^l dsea^l góo^l Jesús dsea^l Israel, jo^l caguié⁻ dsea^l do colíng^l cóo^l jaléng^l dsea^l quiá^l-r⁻ fí^l coo^l guiee^l lí^l sijnea^l cui'iee^l. Jo^l jaléng^l i^l dsea^l quiá^l-r⁻ do mi^l cangíiñ^l fí^l jo, canaaiñ^l éeiñ^l láa^l quiá^l- e cui'iee^l e sea^l do ie^l jo. ²⁴ Joba^l jaléng^l dsea^l Israel i^l líng^l dsea^l fariseo cajmingí^l-r⁻ Jesús lala:

—Janú^l, ¿jialí^l jmóo^l dsea^l quí^l- lana?, co^l ja cuóong^l jmé⁻ dsea^l Israel e lana mi^l jmií^l e jmi'íng^l naa^l.

²⁵ Joba^l cañí^l Jesús quiá^l- i^l dsea^l do lala:

—¿Su jí^l coo^l ya^l ja^l mí^l ca'í^l 'ná^l fí^l ní^l jì^l quiá^l- Fidié^l lí^l fé^l e^l cajmé^l dseata^l Daví^l ie^l malí^l do coo^l ya^l lajee^l e jmi'aang⁻ dsea^l do cóo^l dsea^l quiá^l-r⁻? ²⁶ Jo^l ie^l jo^l jaang^l dsea^l i^l sii^l Abiatar líiñ^l jmidsea^l laniing⁻, dsu^l i^l dseata^l Daví^l do ca'í⁻ bre fí^l dsí^l 'nu^l Fidié^l jo^l cagó^l bre e iñí^l güeang^l quiá^l- Fidié^l e sí^l dseáng^l lají^l jmidsea^l bing^l cuóong^l lí^l dó^l; jogui cacuó^l bir cajo jaléng^l i^l dsea^l i^l ngolíng⁻ gui cóo^l-r⁻ do e cagóíñ^l do.

²⁷ Jo^l cajíng^l-gui Jesús cajo:

—E jmií^l e jmi'íng^l dsea^l cajmé^l Fidié^l e laco^l nijmicóo^l-r⁻ dsea^l jmígüí^l, jo^l o' yaang⁻ dsea^l jmígüí^l cagui^l-r⁻ e jmií^l jo^l e laco^l nijmi'íñ^l. ²⁸ Jo^l uí^l lajoba^l e jnea^l, i^l cagüéng⁻ fí^l jmígüí^l la e gáa^l a fí^l ñiff⁻ e lín^l n

jaang` dsea` jmiḡüî, seab` fi` quié` e e quiá'`-u ta` lajee` e jmiî` e jmi'íng'` dsea` góo`o dsea` Israel.

3

*Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` i caang` guoo`
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Jo mi` cangá` jo, coo` jmiî` ca'ib`-tu Jesús fi` coo` dsíí` guá'` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel, jo fi` job ni'iuung` jaang` dseañu` i caang` coo` guoo`. ² Jo ie` jo i fíim` dsea` siteeiñ` Jesús fi` e guá'` jo e lí` laco' nijóør` su nijmi'leáang` dsea` do i dsea` dsée'` do 'ñia'` ie` jmiî` e jmi'íng'` jaléng'` dsea` góor` dsea` Israel, co' fíng cajmée` dsea` do lajo, lajoba' líiñ` e nilí'r` e ni'níng`-neiñ' fi` quini` dseata`. ³ Jo mi` cangáng` Jesús i dseañu` i caang` guoo` do, dsifi` lajob casi'`-reiñ' do lala:

—Ráan'`- jo síng'`- uø'` e guiá'^` jóo` do.

⁴ Jo mifíng` cajming'`r` jaléng'` i dsea` i teáang` do ie` jo, jo casi'`-reiñ' do lala:

—¿E` í` óo'` 'nú'` e cuøøng` líl' mi` jmiî` e jmi'íng'` jneaa`aa', dsea` Israel? ¿Su e guiá` ofa' e ja` dseem` é? ¿Su 'né` e nijmi'leáang`naa' jaang` dsea` rú'naa' jee` jmohuí', osi e nibiing`naa'r é?

Dsu' jaléng'` i dsea` do tiib`-cajer'. <sup>5</sup> Jo lí` cajóøm` Jesús jaléng'` i dsea` i teáang` lacúng'` lajíng` do, jo caligúim`-bre quiáiñ'` do, jogui fi'í`bi cajer` cajo, co' dseáng'`- ja` iing` jaléng'` i dsea` do ningám'`-bre. Joba' lalab casi'r` i dseañu` i caang` guoo` do:

—Níi` guoo`, dseañu`.

Joba' cani'`biñ' do guoor` e caang` do, jo ladsifi` lanab ca'lóo`. <sup>6</sup> Jo mi` cangá` jaléng'` i dsea` Israel i líng` dsea` fariseo i teáang` do ie` jo jalé'` e cali`

do, dsifí mĩ tí lĩ ca'uøøiñ fí jo, jo canaaĩñ sũĩñ cóo' jaléng' dsea` quiá'- dseata` Herodes e quiá'- jial nijmér` e laco' nijngáiñ'- Jesús.

Mĩ caseáng' i fĩng' dsea` fí 'ni' guiéé' Galilea

⁷ Jo mĩ cangĩ jo, cangób-tu Jesús colĩng` cóo' jaléng' dsea` quiá'r- fí 'ni' guiéé' Galilea, jogui i fĩm' dsea` seeng' lacaang` fĩ lĩ se' Galilea ngolĩñ laco' ngóó' dsea` do. <sup>8</sup> Jo mĩ caliñi' jaléng' dsea` quiá'- jalé' e guiá- e jmóo` Jesús, i fĩm' dsea` cajaliñ` cajajøøiñ` dsea` do; cajaliñg` jaléng' dsea` i seeng` fí Jerusalén, jogui lacaang` fĩ jié' lĩ se' Judea, jogui lĩ se' Idumea, jogui jaléng' dsea` i neáng' lí' lí guiéé' laco' iũ` gua` Jordán, jogui jaléng' dsea` i seeng` fí fĩ Tiro cóo' gui fí fĩ Sidón. ⁹ Jo castí- Jesús i dsea` quiá'r- do e nijméiñ'- do quiji- cóo' móo' e ni'ír' e lí' laco' ja` nicúĩñ'- eáng' fí jee` i dsea` 'leáang- do; ¹⁰ dsuco' Jesús dseáng'- i 'leáam- dsea` dsée' i nicajmi'leáaiñ-, joba' jaléng' dsea` dsée' dseáng'- dsiquiéeiñ` e güim'bre dsea` do. ¹¹ Jogui jaléng' i dsea` dsée' i jée' i 'ling' quiá'- laco' mĩ níiñ- Jesús, dsifí lajob sír' uø` jnrĩ fí quini` dsea` do jo óor` teá` jo fé'r` lala:

—'Nu` lin' i Jóo' Fidiéé` camĩng' do.

¹² Jo Jesús cajmi'leáam-bre i dsea` dsée' do, jo jíim-bre i 'ling' do jogui quiá'reiñ' ta` e ja` niféiñ' do cuaiñ` quiá'r- 'ñia'r' fí quini` dsea`.

Mĩ caguíng' Jesús dsea` guitúung' quiá'r-

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Jo mĩ cangĩ gui lajo, cajgóo- Jesús fí cóo' yú' mó', jo fí job catø'r- i fĩng' dsea` e laco' niguiñ' i jaléng' ni'uíng- dsea` quiá'r-. Jo lajee` e nicaseáiñ' lajũiñ` e fí yú' mó' do, ¹⁴ caguíñ' lajee` jaléng'

i dsea` i teáng` do ie` jo guitúung` dsea` i nisíñ`
 cuaiñ` quiá'r` e laco' nidsguiainñ` do júu` quiá'-
 Fidiéé` jee` jaléng` dsea` jmigüi; joba' i dsea` í
 calisír` dsea` apóo`, e guóng` dsea` si'neaang` quiá'-
 Fidiéé` i quie' júu` quiá'r`. <sup>15</sup> Jogui cacuo`reñ'
 do ta` e quí'r` jmí` e ni'uóñ` jaléng` i 'ling` i
 jée' quiá'- dsea`. <sup>16</sup> Jo lalab si` i dsea` guitúung`
 i ca'naaiñ` do: jaang` i si` Simón, jo mi` cangir`
 cóo` Jesús calisír` Tú`; <sup>17</sup> jaang`gui i si` Tiáa`
 cóo`gui jaang` rúñ` do i si` Juan, jo laji` huáaiñ`
 do líñ` jóo` jaang` dseañu` i si` Zebedeo, jo mi`
 cangir` cóo` Jesús laji` huáaiñ` do calisír` Boan-
 erges, e guóng` jóo` Ji` Güi'ñiá`; ¹⁸ jaang`gui i si` Df,
 jaang`gui i si` Li, jo jaang`gui i si` Bartolomé cóo`
 jaang`gui i si` Mateo, jogui jaang`gui i si` Mó`, jo
 jaang`gui i si` Tiáa~, jóo` jaang` dseañu` i si` Alfeo,
 jogui jaang`gui i si` Tadeo cóo` jaang`gui i si`
 Simón i líng` dsea` celote, ¹⁹ jo catí` lí` cadséng`gui
 Judas Iscariote i cajáng` Jesús fí` jaguó` dsea` i
 cajnga' quiá'r`.

*Mi` cacuo` dsea` dsee` Jesús e jmóor` ta` la'eáang`
 cóo` fí` i 'ling`*

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jo mi` cangí`gui lajo, ca'í`tu Jesús fí` cóo` dsí`
 sináa`, jo dsifí` lajob caseáng`tu dsea` i 'leáang` e
 jíi` o' cuo' fí` dó'-gui dsea` do colíng` cóo` dsea`
 guitúung` quiá'r`. ²¹ Jo mi` caliñí` i dsea` rúng` Jesús
 e jo, joba' cangolíñ` e cangotéer` dsea` do ladsifí`
 lado, co' fé'r` e ningaam`biñ'.

²² Jogui lajobi cajo, lalab fé` jaléng` tifa' quiá'-
 júu` quiá' ta` quiá'- dsea` Israel i jalíng` catí`
 Jerusalén jo cajíñ`-:

—La'eáang' cóo' bî' quiá' Beelzebú i líng' fii' jaléng' i 'ling', la'eáang' í'bing' tíng' i dseañ' na e uóøiñ' i 'ling' i teáang' dsí' dsea'.

²³ Joba' catób' Jesús jaléng' i dsea' do, jo casí' reiñ' do cóo' júu' já' e lafa' júu' cuento jo lalab cajíñ' :

—¿Jial lí' Satanás niguíñ' 'ñia'r'? ²⁴ Jogui fa' dsea' i seeng' fí' cóo' fii', jo nilí' e 'ní' níng' rúíñ' lajee' la'ó' yaaiñ', joba' ja' huøø' nité' e seeng' dsea' e fí' fii' jo, ¿já' já'? ²⁵ Jogui lajobi fa' cóo' sinúu' quiá' dsea' lí' seeiñ' mii', ja' cuø' fí' fa' e seeiñ' juguiá' fí' jo, ¿já' já'? ²⁶ Lajobi lí' cóo' Satanás i líng' fii' i 'ling' do; cofa' caliséiñ' mii' jogui catíñ' cóo' i 'ling' i líng' la'ó' 'ñia'r' do, joba' ja' røø' nigüi' íng' quiá'r', có' ni'ím' bre congüa' jóng, ¿já' já'?

²⁷ Jogui lajobi cajo júi' jaang' dsea' lí'r' ír' fí' dsí' sinúu' e nidsijméer' ð' quiá' jaang' gui dsea' i bígui dsí' laco' ír'; có' la'uii' jang' 'né' e ni'ñúm' bre i dsea' í, jo joguiba' nilí'r' e nijmér' ð' jóng.

²⁸ Jo jnea' jmitaa' ó'óna' e cuøøm' lí' líng' Fidiée' dsee' quiá' jaléng' dsea' uii' quiá' jalé' e nicajméer' cóo' gui jalé' e nicafé'r', ²⁹ dsu' song ií' gui fé' ga' uii' quiá' Jmiguí quiá' Fidiée', joba' dseáng' jo' ni'ím' Fidiée' dsee' quiá' i dsea' í, có' latab' niróíñ' dsee' jóng.

³⁰ Jo lanab júi' lí' júu' e casí' Jesús i dsea' do ie' jo uii' e féiñ' do e jée' i 'ling' quiá'r'.

Mi' cajíng' Jesús i' niquiá'r' jogui i' rúíñ'
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Jo mi' cangí' jo, jo lajee' e iuum' bi Jesús fí' dsí' e sinúu' do, mi' caguié' niquiá'r' cóo' gui jaléng' rúíñ'. Dsu' júi' caluub' cajeiñ' do, có' eám' fíng'

dsea` teáang' dsí' e sɪnúu^ jə ie~ jə. Jəba' casíiñ` jaang` dsea` i sɪí^ cangote' Jesús. ³² Jə i dsea` i neáang' lacúng' lajínɡ' lí sing' Jesús casí'r- dsea` do lala:

—Nab nicagüéng- níquí' cə́o' gui jaléng' rún' dseañu' cə́o' gui rún' dseamí e 'náin' 'nu, jə nab teáaiñ- caluu` lana.

³³ Jəba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` do lala:

—ǀ' líng' 'nú' i líng' níquí'e jəgui jaléng' rún'n?

³⁴ Jəgui cajóøiñ- i dsea` i neáang' lacúng' lajínɡ' lí guíiñ- do jə cajíñ'-:

³⁵ —Cə' lí' doñí' i dsea` i jmóo` dseáng'- lajii' ta` e iing` Fidié', jəba' i dsea` í'bing' i líng' rún'n jəgui í'bing' i líng' níquí'e cajə.

4

Cə́o` júu^ já'- lafa' júu^ cuento quiá'- mĩ bí dsea` mijú`

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jə cə́o' gui néé~ canaang`tu Jesús e e'r' dsea` júu^ quiá'- Fidié' fí 'ni' e guiéé' do. Jə dsucə' i fíim' dsea` caseáng`tu e fí jə, jəba' lajee` jə ca'ib- tu Jesús fí dsí' cə́o' móo' e sí' e 'ni' e guiéé' do, jə fí jəb caguár` lajee` e jaléng' i dsea` caguiaang- do teáaiñ- fí 'ni' e guiéé' do e núur` júu^ quiáiñ'- do. <sup>2</sup> Jə fí jəb canaang` Jesús ca'e'r' jaléng' i dsea` do jmiguíu' júu^ já'- lafa' júu^ cuento, jə lalab fé'r' e sí'r' i dsea` do:

³ —Janú', núu- na' jalé' e nifá'^a la: Cə́o` ya' cagüí'í' jaang` dsea` quié' mijú` e ngojñir~ jma~. ⁴ Jə lajee` ngóor' jnir' jma~ quiá'r-, e líng~ e mijú` do cajjú' fí lí ngóo' fí, jə jib~ cə́øng` lajə caguilíng-

ta' jo cagó'bre' e mijú' do. ⁵ Jogui sea'bi e mijú' do e cajiá' fí jee' cuu' fí lí ja' 'leáang' guóo'~ née'; jo e mijú' jo lajmináb' ca'iaang', co' ja' 'leáang' 'mí'~ née' guóo'~; ⁶ jo dsu' mi' cangáng' iee', cacám' jo caliquiúb', co' ja' 'ga' lí jmó' sea' quiá'-. ⁷ Jo e liing'gui e mijú' do cajiá' fí jee' 'matóo', jo co' eáang'gui cacuáng' e 'matóo' do jo niúm' ca'uíng' quiá'- e mijú' e ca'iaang' do, joba' e mijú' do dseáng'- ja' e cacuøb'. ⁸ Jogui e liing'gui e mijú' do cajiá' fí lí jlo' uó-, joba' jlob' cacuáng-; jo e liing' cacuø' lí'gui treinta lacamí'^, jogui e liing'gui cacuø' lí'gui sesenta lacamí'^, jogui e liing'gui cajo cacuø' latí cien mí'^ lacamí'^ do.

⁹ Jo cajíng'-gui Jesús casí'r- i dsea' do:

—Jaléng' 'nú', dsea' sea' loguá'na', núu'na' e júu' na.

E' uiing' e cacuø' Jesús jalé' júu' já'- lafa' júu' cuento

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Jo mi' cangí jo, mi' cajé' Jesús 'ñia'r', jo jaléng' i dsea' i neáang' cáang' laco' guiiñ'~ do colíng' cóo'~ jaléng' dsea' guitúung' quiá'r- cajmingí'r- dsea' do e' guóng' e júu' e cajíñ'- do e lí' lafa' júu' cuento.

¹¹ Joba' cañí' Jesús quiá'- lajaléiñ' do jo lalab casí'-reiñ':

—Ngám' 'nú' e cuø' Fidié' e ñí'na' jialco' quie' Fidié' nifi' quiá'- dsea' e ja' mí' ñí' dsea' jmigü' lamí' jéeng'gui; dsu' jaléng'gui dsea' i ja' mí' íng' júu' quiá'- Fidié', núur' e júu' do la'eáang' cóo'~ júu' e lí' lafa' júu' cuento. ¹² Co' lajob' fé' fí ní' jì quiá'- Fidié' cuaiñ' quiá'- jaléng' i dsea' í:

Jo dsu' nañí' fa' jialgui la jøør-, dsu' ja' ninír', jogui nañí' fa' jialgui la núur', dsu' ja' ningáiñ',

e laco' i dsea` la'í ja` niquí' jíng` yaaiñ` fí
 quinií` ,
 jo o'gui jnea` ni'íin`n dsee` quiá'r` cajo.

*Mí` cajíng`- Jesús e` guóng` e júu` quiá'- i dsea` bí
 mijú` do*

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Jo cajíng`-gui Jesús casí'r` jaléng` i dsea` do:

—¿Su ja` ngáng` 'nú' e júu` já'- e lí' lafa' júu`
 cuento la? Jo ¿jial ningáng`na' e caguiee`gui do
 song ja` ngáng`na' e la? ¹⁴ Jo lalab guóng` e júu`
 la: I dsea` i jni' e mijú` do líiñ' lafa' jaang` dsea`
 i jmóo` ta` guia' júu` quiá'- Fidié` cuaiñ` quiá'-
 Dsea` Jmáang`. ¹⁵ Jo i líing` dsea` líiñ' laco' lí' e
 mijú` e cajiá' fí' guia' fí' do, co' núur` e júu` jo, jo
 mí` ningí` jo, dsifí' lajob` guieé' Satanás, jo íb` jmóo`
 e íim`tu` dsíir' lajii' e júu` e nicanúur` do. ¹⁶ Jo i
 líing`gui dsea` líiñ' laco' la lí' e mijú` e cajiá' fí' jee`
 cuu` lí' ja` 'ga' lí' guóo` sea, co' i dsea` í' núur` e júu`
 quiá'- Fidié` do, jo ladsifí' íáam` dsíir' e íñ' e júu` jo.
¹⁷ Jo dsuco' ja` mí' ca'íng`guir dseáng`- e ngocáng`
 dsíir' e júu` jo, joba' ja` huóø` té'r` e já'- líiñ'; jo mí`
 dsingíiñ` ee`go` e huíng` osi e 'ní' ní- dsea` quiá'r`
 é uíi' e cuíiñ` Dsea` Jmáang`, joba' jgiéem` dsíir`
 cóo' e júu` jo. <sup>18-19</sup> Jogui i líing`gui dsea` líiñ' laco'
 lí' e mijú` e cajiá' fí' jee` 'matóo' do, co' lico' núur` e
 júu` quiá'- Fidié` do, jo dsu' eáang`gui guing` dsíir`
 jial nilí'r` jalé' e 'né'r`, jogui eáam` jmigóøiñ` yaaiñ`
 e dsináaiñ` cuu` cóo'gui jalé' e sea' fí' jmigüí' la. Jo
 lajaléb' e jo jmóo` e túb`tur e júu` jo, jo ja` ee` ta` íing`
 quiá'r` e já'- calíiñ` e júu` jo co' ja` ee` dsicuáng`
 quiá'r`. <sup>20</sup> Dsu' i líing`gui dsea` núur` e júu` quiá'-
 Fidié` do, jo jáb'- líiñ` e júu` jo, jo guiáb` uíng`

quiá'r-, jo i dsea` la'í'bing' líng' laco' lí' e mijú` e cajíu' fí' lí' jlo` uó` do. Jogui i líng`gui i dsea` la'í' líiñ' laco' e mijú` e cacuø` treinta lacamí`^ do, jo i líng`gui líng' laco' e mijú` e cacuø` lí'gui sesenta lacamí`^, jogui i líng`gui líng' laco' e mijú` e cacuø` lajì` cien lacamí`^ do.

*Coo`gui júu` já`- lafa' júu` cuento quiá`- jial mĩ`
jmijneá` dsea` jì`*

(Lc. 8:16-18)

²¹ Jogui fí`-biguí` 'nú` cajo: Ja` ee` uing` sea` e sí` dsea` coo` candíi` mĩ` canuu` fí' dsíi` coo` caja osi fí' coo` lí` cøøng` é, dsuco' coo` lí` ñíib' 'né` sí` do e laco' cuøøng` jneá` guíu`- fí' latøøng`- sínúu`^ . <sup>22</sup> Jogui lajòb lí', co' jíi`~ coo` sea` e si' maang` fa' e ja` tóo` jmĩ`- niliñi` dsea`, o'gui jíi`~ coo` júu` e ja` mí' ñí' dsea` jéeng`gui fa' ja` tóo` jmĩ` e niliñir'. <sup>23</sup> Joba' fí`-i 'nú', iì` 'nú' dsea` sea` loguá`na', núu`-na' jalé' e júu` na.

²⁴ Jo mĩ` cangí` jo, lalab cajíng`-gui Jesús casí'r- i dsea` do jo cajíi`-:

—Quié`na' cuante lajii`~ e nuu`na'; co' lafa' cóo`~ e guía` 'nú' í', cóo`~ e job cajo e niguiá`- Fidiéé` í' ee`go nicuø'r- 'nú' jo car` jíi`~ lí'bi lajò nicuø'r- 'nú'. <sup>25</sup> Dsuco' i dsea` i sea` quiá`-, jmiguiá`guib niñiñ` e nilisea`, joba' lalím` nilisea` quiá'r-; jo dsu'gui i dsea` i ja` sea` quiá`-, nigüéáb` lajii`~ capí`~jiu e sea` quiá'r- do.

*Coo`gui júu` já`- lafa' júu` cuento quiá`- mijú` e
cuaang`*

²⁶ Jo cajím`-bigui Jesús cajo:

—Mĩ` quie` Fidiéé` nifí` quiá`- dsea`, lí' la lí' quiá`- jaang` dsea` i ta' mijú` fí' nú`- uó`. ²⁷ Jo mĩ` ningí` e cajnir` e mijú` do, jo nidsém`-bre fí'

quiá'r-. Jo mi~ nití- tú- 'ní jmi~ lajo, nidsi'ee~tur
fí lí~ cató'r' e mijú' do, jo lacoo` jmi~ jneá` jogui
lacoo` jmi~ nuu` cuaam`ba' do, dsu' i dsea` i cajní
do ja` ñir' jial e cuaang`, ²⁸ co' 'ñiab' guóo'~ uó- e
jmóo' e cuaang` do: co' la'uii~ nijnéng` sú'^ quiá'-, jo
mi~ ningâ jo nijáa' lí^ quiá'-, jo mi~ cangâ joguiba'
nicuó- ofi~. ²⁹ Jo mi~ lí~ e nicaroo' e ofi~ do, joba'
nidsicu~bre, co' lí'r^ e nicatâ í' e nisitâim`ba' do.

*Coo`gui júu^ já'- lafa' júu^ cuento quiá'- coo` mijú'
e sií' mostáa^*

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jo cajíng'~ gui Jesús:

—Jial líng~na' e lí' mi~ jaang` dsea` quie' Fidiée~
nifí quiá'r'? Jogui ¿e~ cóo'~ cuóøng` nicóøng`naa'?
³¹ Jo mi~ quie' Fidiée~ nifí quiá'- dsea', lí' lafa' e
mijú' e sií' mostáa^ e jní dsea`. Jo e mijú' jo dseáng'-
pí'gui lajee~ lajalé'~ mijú' e sea` fí jmi~güí, ³² dsu'
fíng cajní dsea', dseáng'- féb'~ eáang' cuaang`, co'
fé'gui eáang' lajee~ lajalé'~ onuu, jogui cóob'~ guo'
quiá'- uíng~ cajo e cuóøng` guia' jaléng' tá' sií-re'
fí yú'^ jee~ i'^ quiá'-.

*E~ uiing~ e cajíng'~ Jesús e júu^ já'- do e lí' lafa' júu^
cuento*

(Mt. 13:34-35)

³³ Jo lajob ca'e' Jesús jaléng'~ dsea` júu^ quiá'-
Fidiée~ e quijgeáang` jalé'~ júu^ já'- e lí' lafa'
júu^ cuento lí' cartí califíng'~ mogui~ dsea` e jo
ningáng'~guir guiá-. ³⁴ Jo dseáng'- ja' e'bre dsea'
júu^ quiá'- Fidiée~ e ja` quieéng' e júu^ lajo. Dsu'
lajaléb'~ e guóng' e júu^ do jma'bre júu^ condsée' i
dsea` guitúung` quiá'r- do mi~ neáiñ' colíng~ lí' ja'
seeng` dsea` jíéng'.

Mi~ cajméé` Jesús e ca'uáang~ e í' guí` jogui e ca'uáang~ e róo~ jmii`

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Jo 'ñia' ie~ jmii~ jo, mi~ tí' lí' ca'í- núu^, casí'- Jesús jaléng^ ì dsea` guitúung` quiá'r~ do lala:

—Má-aa' fí' lí'^ lí' 'ngóo~ cataang` e guiéé' la.

³⁶ Joba' lajob cajméer` : caseáam`bre ì fíing` dsea` jo cangó~bre cóo~ ì dsea` quiá'r~ do, jo cangotáaiñ~ fí' dsí' cóo` móo' e nisi' do, jogui cangotáam~bigui dsea` jíéng^ fí' dsí' tú~ 'ní' móo' e jíé'gui, jo cangolíim^biñ' do cóo~r~ cajo. <sup>37</sup> Jo lajee~ ningolíiñ~ ni~ jmii~b` mi~ canaang` íí' guí' e teá' eáang` jogui canaang` róo~ jmii` cajo, jo catí' dsí' móob' nicanaang` dsí'a~ jmii`. ³⁸ Jo lajee~ jo güim` Jesús ngóor' lí'- to'mii~ e móo' do e sijnuuiñ~ dse' cóo` to'mi' dsíng` guí~. Joba' cangoñiñ` dsea` do ladsifí' lado jo casí'-reiñ' lala:

—¡Tifa'! ¿Su ja` dsí'gó` o' e nicanaang` dsí'am`'baa'?

³⁹ Joba' caróo~ Jesús jo caquiur' ta~ e guí' do jo cajíñ'-:

—¡Catii'!

Jogui caquiur' ta~ e jmii` do jo cajíñ'-:

—¡Jmi'uáang^ uø'!

Jo ladsifí' ladob ca'uáang~ e í' guí' cóo~gui e róo~ jmii~, jo tiib~ ca'f' jóng.

⁴⁰ Jo mi~ cangí' jo, lalab cajíng'- Jesús casí'r~ ì dsea` guitúung` quiá'r~ do:

—¿Jiali' eáang` 'gó'na'? ¿Su ja` já'- mí' calím~bi' lajúi~ júu^ quié~e?

⁴¹ Jo mi~ canúu~ ì dsea` guitúung` do lajo cafóm`bre, co' ja` ñir' jiali' cajíng'- dsea` do lado, jo canaaiñ` jmingí'- rúíñ' lajee~ yaaiñ~ jo fé'r`:

—¿I' i dseañu' la e la quie'gui tí' guí' cóo'~ jmii' núu'~ júu' quiá'r~?

5

Jaang`dseañu' i teáang` i 'ling`^ dsí'
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Jo mi~ cangí jo, caguié- Jesús cóo'~ i dseañu' quiá'r- do fí' lí' lí' ngóo'~ cataang` e guieé' do e fí' ní' guóo'~ uó- lí' se' Gerasa. <sup>2</sup> Jo mifíng` mi~ tí' lí' cajgáng- Jesús e fí' yá' e móo' do, cangoquiéng` fí' lí' sín' jaang` dseañu' i teáang` i 'ling`^ dsí'. Jo i dseañu' do lí' nija' fí' codsiib^v, ³ co' fí' job fí' lí' guiiñ-. Jo jíi' jaang` dseañu' ja' i' mí' cali' fa' e nicasang'-neiñ' o'gui i' mí' cali' fa' ni'ñúng'neiñ' cóo'~ ní' cadena cajo. <sup>4</sup> Jo jmiguiab` ya' ninicajmée` dseañu' quií' e ni'ñá'r` guotíiñ- do cóo'~ e ní' jo, dsu' dsifí' lado fíiñ' do jo dseáng'- jíi' jaang` ja' i' mí' catée' quiá'r-. <sup>5</sup> Jo i dseañu' do uóø` jmíib` ngir' fí' lacaang` jee` mó' jogui lacaang` fí' lí' sí'aang` jaléng` líi' e óor` jogui e jmihuíng` ñia'r' cóo'~ cuu-. ⁶ Dsu' mi~ tí' lí' cangáin- Jesús e huim` bi, dsifí' lajob cacuír', jo cangoquiéiñ' fí' lí' sing' dseañu' do jo casí'r- uó- jnir~ e jmiféiñ' dseañu' do, <sup>7</sup> jo lalab casí'-reiñ' e dsíng'- teá' óor`:

—¡Jesús, Jóo' Fidié' dseañu' guing~ ñif-, ja' jmiguín' jnea'; jo mí' i' ñu' jmí'ee' fí' quini' Fidié' e ja' jmihuín' jnea'!

⁸ Jo cajíng` i dseañu' i iuung` i 'ling`^ dsí' do lado, co' Jesús nicanaiñ` quiá'r' ta~ i 'ling`^ do jo cajíñ'- lala:

—¡I' 'ling`^, júu' lí' iuun'- fí' dsí' i dseañu' na!

⁹ Jo casí'-gui Jesús i 'ling`^ do:

—¿Jial sii'?

Jō cañí' i 'ling' i teáang' dsí' i dseañu' do:

—Legióm sii', co' fí'baa'.

¹⁰ Jō i 'ling' do, eáam' mi'r' Jesús jmi'ee' e laco' ja nisíng- dsea` do jaléng' í fí' lí' huí'. <sup>11</sup> Jō co' quiá' do nisi' coo` mó', jō e fí' jō nitaang- i fíing' cú' e 'nó're' e gø're', ¹² jōba' i 'ling' do camí'r' Jesús fí' e nidsitáaiñ' fí' dsí' i cú' do, jō casí'r- dsea` do lala:

—Siing- jnea' fí' dsí' i cú' do, jō cuø' jnea' fí' e nidsitóo' naa' fí' dsí're'.

¹³ Jō cacuøb' Jesús fí' jaléng' i 'ling' do e ni-jméiñ- do lajō, jōba' ca'uøøm`biñ' do fí' dsí' i dseañu' do, jō fí' dsí' i cú' i taang- dob can-gotáaiñ'. Jō dsifí' lajōb canaang- i cú' do cui're' fí' lí' quiá~, jō cajiúng'ne' jíáa' car` catísíng'ne' fí' é' coo` guíee', jō fí' jōb cajgó're' jmi' jō cajúm-bre' jaléng'ne'. Jō tíb' i cú' i taang- do la tú- mil.

¹⁴ Jō jaléng' i dsea` i táang- jmóo` í' i cú' do cacuí-bre cajo, jō cangolíñ' fí' lí' neáaiñ' e ngoguiar- júu` quiá' lají' e calí- do, jōgui sí'bir cajo jaléng' dsea` i táang- jmóo` ta` lacaang- lí' cangíiñ'. Jō lajím- dsea` cangolíñ' cangojóør' fí' lí' cangojée' jalé' e jō. <sup>15</sup> Jō mi' tí' lí' caguilíng- i dsea` do fí' lí' sing' Jesús, dob niguiing- i dseañu' i lamí- teáang- jaléng' i 'ling' dsí' do e jō' e líiñ' jí' coo`, jō nilí-bre co' nínica'uøøm` lajaléng' i 'ling' i lamí- teáang- dsí'r do; jōba' eáam' cafóng' jaléng' i dsea` do. <sup>16</sup> Jō jaléng' i dsea` i cangá- jalé' e calí- do quiá'- e ca'uøøng- i 'ling' do dsí' i dseañu' do jō cangotáaiñ' dsí' i cú' do, lajib' e jō cajmea'r- júu` jaléng' dsea` caguiaang- gui. ¹⁷ Jōba' jaléng' i dsea` do canaaíñ' mi'r' jmi'ee' Jesús e nijmihuím- ñia'r' e fí' lí' táaiñ' do.

18 Jo mi~ tí li~ caquing¹- Jesús e ni'ítur fí dsíí móó e nidséiñ⁻, i dseañu¹ i lamí teáng¹ i 'ling¹ dsíí do camí'r' Jesús fí e nidsér cóo¹~ dsea` do. 19 Jo dsu<sup>1</sup> Jesús ja` cacuø¹reiñ¹ do fí lajo, jo lí¹ casí¹-reiñ¹ do e nidséiñ⁻ fí quíá¹-bre jogui e nisí¹r` jaléng<sup>1</sup> dsea` sinúu¹ quíá¹r` lajalé<sup>1</sup> e nicajmée Fíi`naa' cóo¹ ír, jogui jial calí⁻ fí¹ líiñ⁻ dsea` do cajo.

20 Jo cangám⁻ i dseañu¹ do i lamí teáng¹ i 'ling¹ dsíí, jo canaaiñ` guiar' júu<sup>1</sup> jo s<sup>1</sup>r` jaléng¹ dsea` seeng` fí lí se¹ Decápolis jalé¹ e guíá⁻ e cajmée Jesús cóo¹r`. Joba' laj<sup>1</sup>m` i dsea` i núu` jalé¹ e jo, eáam' dsigá` dsíir'.

*Mi~ cajmi'leáng- Jesús jóo' Jairo
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

21 Jo mi~ caquing¹-tu Jesús fí lí¹- 'ngóo¹~ cataang` e guiée` do e iuiñ⁻ dsíí móó, jo i 'leáam⁻ dsea` i caguiling<sup>-</sup>tu fí lí siñ<sup>1</sup>, jo dob cajé Jesús e fí 'ni<sup>1</sup> e guiée` do. 22 Jo lajee` job caguié` jaang` dseañu<sup>1</sup> i sii Jairo i née` ni e guá¹- quíá¹- dsea` Israel. Jo mi~ tí lí cangáñ<sup>-</sup> Jesús, catúuiñ` cartí uii⁻ tñ⁻ dsea` do, 23 jo lalab casí<sup>1</sup>r` dsea` do e mi¹r' jmi¹ee¹:

—Jesús, dob ráang` Mí<sup>1</sup> quíe<sup>-</sup> e jiu<sup>1</sup> jí<sup>1</sup>bre, jo fa' nijgiée` o¹ jnea~ niguó¹ e güiquidsi¹ guóo¹ fí moguir~ e laco¹ ni'leáaiñ⁻, jo lajoba' ja` nijúuiñ⁻.

24 Joba' cangób⁻ Jesús cóo¹~ dsea` do, dsu<sup>1</sup> eáam' fíng<sup>1</sup> dsea` i 'leáng¹ laco¹ ngóor` dseáng<sup>1</sup>- e 'leng<sup>1</sup> rúm<sup>1</sup> dsea`. 25 Jo jee~ i dsea` i ningolíng<sup>-</sup> do, niquiéeng` jaang` dseam¹ i nidsée¹~ ningóo¹ mí guitu¹ jii¹ e nilíiñ⁻ jmohuí e tuuiñ⁻ jmi¹. 26 Jo eáam' nicaajmée¹ quíj¹- cóo¹~ jaléng¹ tímí¹ fa' e ni'leáaiñ⁻, jo eáam' nica'íiñ⁻ cuu⁻ lí¹ laji¹ jí¹~ e nisea` capí<sup>1</sup> quíá<sup>1</sup>r<sup>-</sup>, dsu<sup>1</sup> ja` e ta~ íng¹ jí¹~ cóo¹, có¹

lí[^] lí[^] ngóó[^] fí[^]nguib e líiĩ[^] do. ²⁷ Jò mí[~] canúur⁻ jial tíí[^] 'gøng[^] Jesús, jòba[^] cangoquíeíĩ[^] fí[^] lí⁻ caluu[^] dsea[^] do lí[~] ngolíng⁻ dsea[^] ì[^] 'leáang⁻ do, jò catíiĩ⁻ capí[^] sí[^] dsea[^] do, ²⁸ cò[^] í[^] dsír[^] e fa[^] capíb[^] sí[^] dsea[^] do catíiĩ⁻, jòba[^] ni[^]leáam⁻bre lajii[~] e jmohuí[^] e líiĩ[^]. ²⁹ Jò dseáng[^] lajee[^] e guiang[^] e catíiĩ⁻ sí[^] dsea[^] do, jòba[^] caquium[^] e tuuiĩ[^] jmí[^] do, jò dsifí[^] lajòb calilí[^] e ca[^]láam⁻bre lajii[~] e jmohuí[^] e lamí[~] líiĩ[^] do. ³⁰ Jò dsifí[^] lajòb calilí[^] Jesús e cajmeáiĩ[^] ta[~] capí[^] e 'gøng[^] quiá[^]r⁻, cò[^] líim[~] ì[^] cajmi[^]leáaiĩ⁻; jòba[^] caji[^]r[^] nir[~] lí⁻ lacaang[^] lí[~] jalíng⁻ jaléng[^] dsea[^] do, jò lalab cajíĩ⁻ cajmingí[^]r⁻ jaléng[^] ì[^] dsea[^] do:

—¿Ì[~] ì[^] catíng⁻ capí[^] sí[^]?

³¹ Jò cañí[^] ì[^] dsea[^] guitúung[^] do quiá[^]r⁻ lala:

—¿Jiali[^] jmíngí[^] lajò, Tifa[^]? Ne[~]bí[^] e dseáng[^] sicúum[^]baa[^] ngóó[^]naa[^] la, jò jmíngí[^]bí[^]: “¿Ì[~] ì[^] catíng⁻ capí[^] sí[^]?”

³² Jò dsu[^] Jesús ji[^]r[^] nir[~] jii⁻ ngó⁻ catòò[^] e jòòr⁻ ì[~] ì[^] cagüi[^] capí[^] sí[^]. ³³ Jò ì[^] dseamí[^] ì[^] catíng⁻ sí[^]r[^] do ñi[^]bre guiá⁻ jalé[^] e calí⁻ do, jòba[^] dseáng[^] e jléeiĩ[^] eáam[^] e 'gó[^]r[^], jò cangosí[^]r[^] uó⁻ jnir[~] fí[^] quini[^] dsea[^] do, jò jòb casí[^]-reiĩ[^] e[~] dseáng[^] e calí⁻ còò[^]r[^].

³⁴ Jòba[^] casí[^] Jesús ì[^] dseamí[^] do lala:

—Jóòò, uí[~] e jáb[^] calín⁻ júu[^] quié⁻e, jòba[^] nica[^]láam⁻ba[^] lajii[~] jmohuí[^] e lamí[~] líi[^]. Jò lana guøng[^] còò[^] e guiá⁻ fí[^] quií[^], cò[^] jò líi[^] e jmohuí[^] e lamí[~] líi[^] do.

³⁵ Jò lajee[^] fé[^]bí[^] Jesús e jò mí[~] caguilíng⁻ còò[^] tú⁻ míng[^] dsea[^] ì[^] jalíng⁻ fí[^] quiá[^] ì[^] dsea[^] ì[^] néé[^] ní[~] guá[^] quiá[^] dsea[^] Israel do e ngojmée[^]r[^] júu[^] tiquiá[^] ì[^] símí[^] jiuung[~] ì[^] nidsée[^] do lala:

—Jmóo'~naa' júu^ 'nù e nìcajúm~ jóo', jo jo` 'né-
fa' fí'gui' i tifa' na e nidsé~ guir fí' qui'.

³⁶ Jo dsu' Jesús ja' cajmi'gór` lajúi~ e cajíng'- i dsea`
do, jo lalab casí'r~ i fii~ i néé' ni~ e guá'- do:

—Ja` fòø'n~, Jairo, lico' já'- güilín' júu^ quié~ e.

³⁷ Jo jo` cacuø'guir fí' i fíng' dsea` i jiéng' i
cangolíng~ cóo'r~, jo júi~ Tú^ Simón cóo'~gui Tiáa~
jogui Juan, rúng' i Tiáa~ do, júi~ íbing' i cangolíng`
cóo'r~. ³⁸ Jo mi~ caguiliñ~ fí' quiá'- i Jairo do, jo
canúur^ e ninéé' má'~ e teáang' dsea` ta~ qui' óo`
dsu' e nìnicajúng~ i jiuung~ simí' do. ³⁹ Jòba' casí'-
Jesús i dsea` do lala:

—¿Jiali' eáang' ta'na' má'~ jogui jiali' jmoo`na' ta~
qui'? Co' ja' sijúung` i jiuung~ simí^ na, co' lico'`
güim`bre.

⁴⁰ Jo dsu' mi~ canúu~ dsea` e cajíng'- Jesús
lajo, lico' cangúim~bre dsea` do, co' ñi`bre
guiá~ e nìcajúm~biñ' do. Jòba' Jesús lico'`
cajéeiñ` júi~ tiquiáb^ i jiuung~ simí^ do cóo'~gui
niquiáiñ'^ cóo'~gui i dsea` quiá'r~ i cóo'r~ do, jo
cangotáam~bre e fí' dsí' lí~ ráang` i jiuung~ simí^ i
'lii~ do. ⁴¹ Jo catíng~ Jesús guoo` i simí^ jiuung~ i
'lii~ do jo casí'- reiñ' lala:

—Talita cum —e guóng': Mí^, jnea~ fíi~ i 'nù e
niráan'.

⁴² Jo dsifí' mi~ cajíng'- Jesús lado, caróob~ i jiu-
ung~ simí^ do, jo canaaíñ` ngí`bre co' nìcají'bre. Jo
jaléng' i dsea` i cangá~ jalé' e jo, dseáng' eáam'
cango'gó` dsíir'. ⁴³ Jo Jesús caquiur' ta~ lahuíng'
quiá'- jaléng' i dsea` do e ja` iì` nisíiñ' júi~ jaang`. Jo
mi~ cangí jo, caquiur' ta~ e cangíng` i jiuung~ simí^
do e cagó'r'. Jo i jiuung~ simí^ do niningóor' guitú'
jii`.

6

*Mi~ cangáng'-tu Jesús fí' Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)*

¹ Jo mi~ cangî jo, cangám'-tu Jesús fí' góor` fí' lí~ cacuáiñ` fí' lí~ sii Nazaret, jo cóo~bre jaléng` dsea` guitúung` quiá'r-. <sup>2</sup> Jo mi~ catî jmiñ` e jmi'íng` dsea` góo` Jesús dsea` Israel, jo canaaíñ` e'r` jaléng` dsea` jalé` júu` quiá'- Fidié` e fí' dsí' guá'- e si' fí' jo. Jo dseáng'- i 'leáam`-bi dsea` i núu` júu` e guiar` do, jo eáam` dsigá` dsí' dsea`, joba' lalab naaiñ` sáiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿Jie` fí' lí~ cajmitíng` i dseañu` na jalé` e tiiñ` na? ¿Jie` lí~ caguir` e tá'- tíng`-lir cóo~gui jalé` e lí~ e 'gøng` e jmóor` e dsigá` dsí' dsea`? <sup>3</sup> ¿Su o' i nabi i líng` tí'ma` do, jóo` Yá` jogui rúíñ` Tiáa` cóo~gui Sé` jogui Judas cóo~ Simón? Jogui ¿su o' labi neáng` jaléng` rúíñ` dseamî cajo jee` jneaa`-aa' la?

Jo uíi` e joba' e ja` 'ga' lí' iing` dsea` fa' dseáng'- e cajmi'gór` dsea` do. ⁴ Joba' lalab casí'- Jesús jaléng` i dsea` do jo cajíñ`:

—Doñi' jíeb` jmi'gó` dsea` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá'- Fidié`, lifa' ja` jmi'gór` dsea` do fí' lí~ lí' góoiñ` fí' lí~ caliséiñ` fí' lí~ neáng` jaléng` rúíñ` osi jaléng` dsea` sináa` quiá'r` é.

⁵ Joba' ja` 'ga' lí' cajmée` Jesús jíi~ coo` e 'gøng` e dsigá` dsí' i dsea` góor` do, co' lico' caquidsir` guóor` fí' mogui` tú` -ní` máng` dsea` dsée~ jo lajíi~ íbing` i cajmi'leáaiñ`. ⁶ Jo eáam` cangogá` dsí' Jesús quiá'- jaléng` i dsea` góor` do, co' dseáng'- ja` já'- lím`-biñ` do lajíi~ júu` quiá'r-. Jo mi~ cangî jo, dséeb` Jesús lacaang` jalé` fí' pí' e neé` có- quiá'- do e dsi'e'r` dsea` júu` quiá'- Fidié`.

*Mi~ casíng` Jesús dsea` guitúung` quiá'r- e nidsigu-
iaiñ~ do júu^ quiá'- Fidiée`*

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jō lajee` jōb cató'r- i dsea` guitúung` quiá'r- do jō canaaíñ` sáing` neiñ' do tá'- la gáíñ'- e nidsi'éeiñ' do dsea` júu^ quiá'- Fidiée`, jōguí cacuø'b'ireiñ' e quí'r~ jmí~ cajo e quiá'r' ta~ quiá'- jaléng` i 'ling`^.
⁸ Jō caquiá' Jesús ta~ quiá'- i dsea` guitúung` quiá'r- do e ja` nicáiñ' do jíi~ coo` fí lí~ nidsiliñ~; jíi~ coo` 'ma'u'ba' 'né- só'r', jō ja' 'né- fa' nicár` nosúu' quiá'r- o'gui ir~ e nidó'r- o'gui cuu- cajo. ⁹ Jō jíi~ lomí~ e ø`bre 'né- cár`, co' ja' 'né- fa' e nicá'guir e jié' o'gui sí'r^ e co' quié'guir. ¹⁰ Jō lalab casí'r- i dsea` guitúung` quiá'r- do:

—Mi~ nigüitäang`na' fí quiá'- dsea` lí~ nigu-
ilíng`na', fí jōb nijá`na' carta~ nilí lajíi~ ta~
güilíng`na'. <sup>11</sup> Jō song caguilíng`na' coo` quiá'-
dsea` lí~ ja' íñ' 'ná' o'gui iñ~ ninúr- júu^ e quié`na',
jōba' uøøm`ba' ladsifí lado quiá'- i dsea` í, jō
bó'na' 'lee' toq~ tí~na' e lacq' cuø' lí~ e Fidiée`
nicuø'r' dsea` do iihuí' uíi~ e jō.

¹² Jō lajōb cajmée` i dsea` guitúung` quiá'r- do,
cangoguia~bre júu^ jee~ jaléng` dsea` e quiá'- e
niquí- nijíng` yaaíñ~ fí quini` Fidiée`. ¹³ Jōguí
ca'uøøm`bir jaléng` i 'ling`^ i teáang` dsí' dsea`
lacaang` lí~ guilíñ~, jōguí cajmí'leáam`bir i fíang`
dsea` dsée' e licq' éer- capí'^ aceite fí moguiñ~ do.

Mi~ cajúng` Juan i seáang` dsea` jmí~

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Jō eáam' caní'- júu^ quiá'- jalé' e eáang` gøng` e
dsigá dsí' dsea` e jmóo` Jesús. Jō mi~ caliñí' dseata~

Herodes jalé' e guiá' e jmóo` dsea` do, joba' lalab cajíñ'⁻:

—Jangám⁻ i nab i Juan i lami~ seáang` dsea` jmíi i ninicají'tu jee~ jaléng` 'líi~, joba' eáang' tiiñ` e jmóor` jalé' e dsigá` dsí' dsea`.

¹⁵ Jo i líing~ gui dsea` fé'r` lala:

—Líib^ i na i café' cuaiñ~ quiá'⁻ Fidiéé` mali~ gui eáang'.

Jo i líing~ gui dsea` fé'r` lala:

—Jaang` gui dsea` i fé' cuaiñ~ quiá'⁻ Fidiéeb` i na, lí' laco' gui i nicajalíng` lami~ jééng` gui.

¹⁶ Dsu' mi~ canúu⁻ dseata~ Herodes e júu^ la, joba' lalab cajíñ'⁻:

—Juan i lami~ seáang` dsea` jmíib` i na, dsea` i nicaquiá'⁻ ta~ e cahuí' moguir~, jo lífa' lanagui e nicají'tur jee~ jaléng` 'líi~.

¹⁷ Co' lami~ jééng` gui do i dseata~ Herodes do caquiá'r` ta~ e catáng'^ i Juan i seáang` dsea` jmíi do jo ca'ñúng` neiñ' cóo'~ ní^ cadena fí' dsí' 'nuñí' uí'~ jaang` dseamf i sii` Herodías; jo i dseamf la líiñ` dseamf quiá'⁻ Líi~, i rúng` dsea` ngáang'~ cóo'~ dseata~ Herodes do. Jo dseata~ Herodes nicajméer` lafa' dseamf quiá'⁻ bre i dseamf quiá'⁻ i Líi~ do.

¹⁸ Joba' lami~ jééng` gui ninicajíng'⁻ i Juan i seáang` dsea` jmíi do e casí'r⁻ i dseata~ Herodes do lala:

—Ja` dseeng` e jmée'^ lafa' dseamf quiá'⁻ i oo~ dseañu^ rún' dsea` ngáang'~ cóo'~.

¹⁹ Jo mi~ canúu⁻ i dseamf i sii` Herodías do lado, joba' 'nib' cangáiñ⁻ i Juan do jóng, jo dseáng'⁻ iñ~ nijngám'⁻ breiñ' do, dsu' huim'jiu e nilí'r` lajo,

²⁰ co' ñib' dseata~ Herodes guiá' e jaang` dsea` güeang'^ líng' i Juan do jogui dseáng'⁻ røø` ír' í'

quiá'- jaléng' dsea` cajo. Jo uí'~ joba' ja' fi' cuø' i dseata~ Herodes do fa' ee` nijmeáng' dsea` i Juan i seáng` dsea` jmí` do. Jo nañi' fa' ja' 'ga' lí' ngáng' dseata~ Herodes lajii'~ júu^ quiáiñ'~ do, dsu' tib' dsíir' e núur` jalé' e júu^ jo e iáang` dsíir'. 21 Dsu' coob` mi~ tí' lí' calí'~ i dseamí' i sií' Herodías do mi~ tí' lí' catí' coo` jmí~ e quiá'- cadsí'- dseata~ Herodes jii', jo cajméer` coo` jmí~ fé' jo cató'r- i fíing` dsea` laniing- i seeng` fi' lí' se' Galilea colíing~ cóo'~ jaléng' fii' 'léé-. 22 Jo lajee' e teáiñ'~ e jmí~ do, ca'í- i simí' quiá'- i Herodías do fi' dsíi' sinúu^ e lí' teáng'~ jaléng' i dseañu' do e gø'r' jo cadséeiñ', jo dseáng'~ eám' catí' dsíi' i dseata~ Herodes do colíing~ cóo'~ jaléng' dseañu' i caguiang- gui do e cadséeng' i simí' do. Joba' cajíng'~ dseata~ Herodes casí'r- i simí' do lala:

—Mí'~ jnea~ lí'^ doñi' ee` iin'~, jo nicuø`baa.

23 Jo dseáng'~ cacuø'bre júu^ quiá'r- i simí' do e nicuø'breiñ' do lí'^ doñi' ee` iin'~ do nañi' fa' condseá'- uø' lí' quiu'r' ta'. 24 Joba' mi~ canúu- i simí' do lado, jo cagüi'í'bre jo cangám'-bre fi' lí' guíing~ niquiá'r^ jo lalab cajmingí'r- dsea` do:

—¿E~ nimí'~ i i dseata~ do, Neaa~?

Joba' cañi' i niquiá'r^ do jo lalab casí'-reiñ':

—Mí'r~ mogui~ Juan i seáng` dsea` jmí` do.

25 Jo i simí' do dsifí' ladob ngó-tur güi'í' fi' lí' guíing~ dseata~ Herodes, jo mi~ caguiér' fi' jo lalab casí'-reiñ':

—Lana iin~n e nicuø'^ jnea~ mogui~ Juan i seáng` dsea` jmí' fi' coo` dsíi' huí'.

26 Jo mi~ canúu- dseata~ Herodes lado, eám' fi'í' calíiñ~, jo dsuco' jéem' nicacuø'guir júu^ quiá'r- fi' quini' jaléng' i dsea` niing- i cagó' colíing~

cóo'r~ do e nicuó'bre i simí^ do lí^ doñí ee` iin~, joba' lajob 'né- jmér-. <sup>27</sup> Joba' dsifí ladob casíin` jaang` 'lée- fí lí iuung- i Juan do fí dsí' 'nũní^, jo caquiur' ta~ i 'lée- do e niquiáin` mogui~ i Juan do. ²⁸ Joba' cangób- i 'lée- do fí dsí' 'nũní^, jo cangoquiur'bre mogui~ i Juan do, jo cacór- e iur' fí cõo` dsí' huí, jo cajá'bre i simí^ do, jo i simí^ dogui cajá'r` niquiá'r`. <sup>29</sup> Jo mi~ caliñi` jaléng' i dsea` i ngí cóo`~ Juan i seáng` dsea` jmí do e nicalf- lado, joba' dsifí lajob camir' fí e nitó'bre i 'li~ do e quiá'- e ni'áang-neiñ'.

Mi~ cahéng' Jesús 'ñiá` mil dseañur`

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jo mi~ cangí jalé` e jo, caquim'-tu jaléng' i dsea` guitúung` do fí lí cangolín- e cangoguiar~ e júu^ do, jo caseám'tur cóo`~ Jesús jo cajar' júu^ fí quini` dsea` do cuaiñ~ quiá'- jalé` e nicajméer` cóo`~gui jalé` e nica'er' do. ³¹ Jo cõ' dseáng'- eám' seeng` dsea` fí jo e jíi~ ja` jøøng- Jesús cóo`~ i dsea` quiá'r- do e cõ' dór- ir~, joba' lalab casí'- Jesús i dsea` quiá'r- do:

—Ñilíng-na', má-aa' yee~naa' e nijmi'íng'naa' cateá fí cõo` lí ja` ii` 'ga' lí dsea` ngí.

³² Joba' ca'ib- Jesús colíng` cóo`~ i dsea` guitúung` quiá'r- do fí cõo` dsí' móo' jo cangolín^ fí cõo` lí ja` 'ga' lí dsea` ngí. ³³ Jo dsur' fíim' dsea` cangáng- ír' e cangolín-, jo calicuim`bre dsea` do, joba' lajim` dsea` i seeng` có- quiá'- do cangolín^ fí jo, jo jéeng`guib i dsea` í caguilín- lacõ'gui Jesús. ³⁴ Jo mi~ tí lí cagüi'í Jesús e fí dsí' e móo' do, jo cangáin- dseáng'- i 'leám- dsea` i caseáng' fí jo, joba' calí- fí- lím-breiñ' do dsucõ' teáiñ'- do

la teáng- jo'se' i ja` seeng` i to' fíng` îre'. Joba' canaam`bre e'r` i dsea` do jalé' júu^ quiá'r-. ³⁵ Jo mi~ tí' lí' ca'lóo- e jmí~ jo cangoquiéng' i dsea` guitúung` do fí' lí' sing' Jesús jo casí'r- dsea` do lala:

—Fí'naa', nica'lóob- la, jo e fí' lí' taang`naa' la ja` ii` dsea` seeng`. <sup>36</sup> I' júu^ jaléng' i dsea` na, jo güidsilíin- lacaang` fí'ji e néé' có- quiá'- na e laco' nidsileáa'ji e nidó'r-.

³⁷ Jo lalab cañí' Jesús quiá'- i dsea` quiá'r- do:

—Cuóø~ 'nú' jaléng' i dsea` na e nidó'r-.

Joba' cañí' i dsea` quiá'r- do lala:

—¿ling~ 'nu' e nidsileá^naa' iní'^ cóo~ doscientos cuu- denario jo nicuóø~naa' jaléng' i dsea` na e nidó'r-?

³⁸ Jo cañí'tu Jesús quiá'- i dsea` guitúung` quiá'r- do jo casí'-reñ' lala:

—¿jó' iní'^ sí'má'^ 'nú'? Güijóø-na' jóo~ tí'.

Jo mi~ caguijóø` i dsea` guitúung` do jóo~ iní'^ tí', joba' caguo'- júu^ e lajii~ 'ñiáb` iní'^ tí' cóo~ gui jii~ gáng- 'ñu`.

³⁹ Jo mi~ canúu- Jesús e jo, caquiur' ta~ i dsea` guitúung` quiá'r- do e niguiéin- jaléng' i dsea` do tá- có nibøø` fí' ni~ ñii`. <sup>40</sup> Jo lajob cajméin' do, caguábre tá- cien cóo~gui tá- cincuenta. <sup>41</sup> Jo mi~ nineáng' i dsea` do røø` tá- có nibøø`, joba' Jesús catíin- laji` 'ñiá' e iní'^ do cóo~gui laji` gáng- i 'ñu` do jo cajóø- fí' yá'^ jmigüi, jo lajoba' cacuo'r' gui'máng' Fidiéé' quiá'- jalé' e jo. Jo mi~ calí- jo, caffim`bre e iní'^ do jo cacuo'r' i dsea` guitúung` do quiá'r- e laco' îgui nijmé- guiéé^ jee~ jaléng' i dsea` do. Jogui lajobi i 'ñu` do cajo, cacuo'bre e laco' nijméin- do guiéé^ cajo. ⁴² Jo lajím` i dsea`

do cagó'r`ie~ jo car` calitaaĩ~ guiá~. ⁴³ Jo mi~ calí-gó'r, lajhiĩ` do caseám~ bi guitú`gui`matá^ e røøng` téé~ 'ná^` iní^` cóo~`gui` 'náng^` i` ñu` do. <sup>44</sup> Jo lajee` lajĩng` i` dsea` i` cagó` do ie~ jo, tí`bre la` ñiá` mil dseañu`.

*Mi~ cangi` Jesús fi` ni` jmii`
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Jo mi~ cangí lajo, caquiũ' Jesús ta~ jaléng` i` dsea` guitúung` quiá'r~ do e nidsitáang`~tuiñ' do fi' dsii' móo' e quiá'- nicuóiñ'- do e guiée' do jéeng`guijiur laco' ír` jo niguiliĩ~ fi' coo` fi` lí` sii` Betsaida lajee` e hí` Jesús júu^ jaléng` i` dsea` caguaiang~gui do. ⁴⁶ Jo mi~ nica'íur~ júu^ jaléng` i` dsea` do, cajgóo~`bre fi' coo` yá^` mó'` ñia'r' e quiá'- nidsiféiñ' Fidiée`. ⁴⁷ Jo mi~ tí` lí` canuũ` e jmii~ jo, catí` guiá^` jóob` e guiée' do ñingóo' e móo' lí` teáang` i` dsea` guitúung` quiá'r~ do. Jo fi' ni~ guoo~` uó~` quiũ` bi sing' Jesús` ñia'r'. <sup>48</sup> Jo job` mi~ cangár~ e jo` nidsijeng' fi' røø` e móo' do, dsuco' lí^` lí` cøøm` 'lea' guí. Jo mi~ tí` lí` ñingóo' nijneá` cangoquiéem` Jesús fi' lí` ngóo' e móo' do lí` teáang` i` dsea` guitúung` quiá'r~ do, jo cangíiĩ~ e ngi`bre fi' ni~ jmii`. Jo mi~ tí` lí` catáaiĩ~` e móo' do, cajméer` lafa' e cangím`bre. ⁴⁹ Jo mi~ tí` lí` cangá~ i` dsea` guitúung` do quiá'- e ngóor` ngir' fi' ni~ jmii`, joba' ca'f` dsiiñ' do e jaang` dsea` guib` do, joba' ca'óor` teá, ⁵⁰ co' lajĩm`bre cangáiĩ~` dsea` do, joba' eám` cafóĩñ'`. Dsu' ladsifib' cañií` Jesús jo casí'r~ i` dsea` guitúung` do lala:

—iTeá` teáang` óo`na!; jneab~ la, ja` fóøng`~na!

⁵¹ Joba' ladsifí lajob` cajgóor~` dsii' e móo' do, jo ladsifí` ladob ca'uáang~` e íí` guí` cajo. Jo dseáng`~`

eáam' cangogá` dsíí` i` dsea` guitúung` do, <sup>52</sup> co' ja` mí` cangám`biiñ` do e` guóng` e` lí` e` quíi`~ jmi` e` cajmée` dsea` do cóo`~ e` iñi`^ do, dsuco' dseáng`- sijñib' moguiñ`~ do, jo` uíi`~ joba' e` ja` ngáiñ`.

*Mi` cajmi`leáang` Jesús jaléng` dsea` dsée`~ fí` Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Jo` cacuo`bre cóo`~ dsea` guitúung` quiá'r`- calé` catú`- e` guiée' do, jo` caguiliñ`- fí` guóo`~ uó`- lí` se' Genesaret, jo` fí' jo` lí` ca'ñá'r` e` móo' do fí' 'ni` e` guiée' do. ⁵⁴ Jo` ladsifí' mi` tí' lí` cajgáiñ`- e` móo' do, dsifí' calicúing` jaléng` i` dsea` i` seeng` do Jesús. <sup>55</sup> Joba' cangí' jaléng` i` dsea` do fí' la'úng`- fí' lí` se' Genesaret, jo` canaaiñ` jéeiñ` jaléng` dsea` dsée`~ quiá'r`- i` dsiing`~ ni` 'ma` fí' lí` ñir` e` táang` Jesús. <sup>56</sup> Jo` doñi' jíe' lí` dsée' Jesús, si lacaang` fíi` pí`^ osi lacaang` fíi` cóo`~ osi lacaang` jenuu` é, jo` dsijéeng` dsea` jaléng` dsea` dsée`~ quiá'r`- fí' jee` 'núu', jo` mí' dsea` do jmi`ee` Jesús e` fa' capíb`^ sí`^bre nigüi`- i` dsea` dsée`~ do. Jo` lajñing` i` dsea` dsée`~ i` güi' capí`^ 'ni' sí`^ dsea` do, ladsifí' ladob` 'láaiñ`^.

7

*Jial lí' mi` jmiróng` dsea` dsee`- yaaiñ`
(Mt. 15:1-20)*

¹ Jo` mí` cangí` jo, coo` tú`- mñng`~ dsea` Israel i` líng` dsea` fariseo cóo`~ gui tú`- 'ni' mñng`~ tifa' quiá'- júu` quiu` ta` quiá'- dsea` Israel, jo` jaléiñ` do jalíiñ`- fí' Jerusalén jo` cangoquiéiñ` fí' lí` sing` Jesús. ² Jo` mí` cangá` jaléng` i` dsea` do e` i` líng`~ lajee` dsea` guitúung` quiá'- Jesús gø'r` e` ja` mí` cajmitir` e` ru'r` guóor` lí`^ laco' qui'`- tñng` dsea`

góor` dsea` Israel, jo uí~ joba' canaang` i dsea` do fé'r` ga` uii~ quiá'- i dsea` i ngí` cóo~` Jesús do. <sup>3</sup> Co' jaléng` i dsea` fariseo do cóo~` gui jaléng` dsea` Israel i caguaang` gui mí' 'noo`bi jmitir~ laco' quí'- t́ing` 'lii~ dsea` áang' quiá'r- e ja` mí' dǝr- ir~ fíng song ja` mí' cajmitir~ e ru'r' guóor` dseáng'- laco' sí'í'. <sup>4</sup> Jogui cajo mí~ niqúiiñ'- e dsileáar' jalé' e gǝr' fí' 'móo~', ja` cuǝǝng` dǝr- fíng song ja` mí' cajmitir~ e ru'r' guóor` laco' quí'- t́iiñ`. Jo jmigui`bi jalé' e quí'- t́iiñ` e jié'gui e 'né- nijmitir~ dseáng'- laco' sí'í', fa' la e 'né- ru'r' jalé' vas cóo~` gui jalé' dsu~ cóo~` gui jalé' e jmáiiñ' ta~ e líí' ní' jogui lajobi ni lí' gúiiñ' cajo. ⁵ Jo uí~ joba' jaléng` dsea` Israel i líng` dsea` fariseo cóo~` gui jaléng` i tifa' do cajmingí'r- Jesús jo casí'r- dsea` do lala:

—¿Jialí' jaléng` dsea` quí'- ja` náu'r~ fa' e jmitir~ lajúi~ e quí'- t́ing` 'lii~ dsea` áang' qui'naa', dsea` Israel, co' ja` ru'r' guóor` laco' sí'í' nú'-gui e nidǝr- ir~?

⁶ Joba' cañíi' Jesús quiá'- i dsea` do lala:

—E jáb'- laco' café' jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidié~ malii~gui eáang' i calisî Saíi^ mí' café'r` uii~ quí'- 'nú' e líng'na' dsea` i jmicaang` cóo~` jalé' e fól'na', co' lalab cajme' dsea` do ie~ jo: Jaléng` i dsea` na lico' fé'bre e jmi'gór` jnea~ júi~ cóo~` layaang~ júu^ quiá'-bre, dsu' huíim- seeng` jalé' e í' dsíir' do e jmi'gór` jnea~. <sup>7</sup> Dsu' ja` ee' ta' íng^ quiá'r- júi~ cóo' jialco' jmiféiñ' jnea~,

co' lico' jmitir~ lajúi~ ta~ quiu' dsea` jmigüíb`.

⁸ Co' 'nú' tiúum`ba' lajúi~ júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidié~ jo lí'^ jmití'na' dseáng'- lajúi~ e quí'- t́ing` la'ó' dsea` jmigüí'.

9 Jøgui casí'~biguir ì dsea` do lala:

—'Nú', lico' jmití'na' laco' quí'~ tǎng` 'lii~ yáú'~ quí'~ba' jø dsu' ja` jmi'goo`na' laco' catǎng` júu` quiu' ta` quiá'~ Fidiéé. 10 Co' lalab cajíng'~ Moi` malii`gui eáang': "Jmi'goo` tiquí'~ cõo'~ niquí'~", jøgui cajíng'~guir: "Ì dsea` ì cuø' júu` 'li'~ tiquiá'~ osi niquiá'~ é, jøba' ñi` Fidiéé` í' e 'né~ nijúung` ì dsea` la'í." 11 Jø dsu' 'nú' fõ'na' e jaang` dsea` cuøøm` nis'~r` tiquiá'~ osi niquiá'~ é: "Ja` cuøøng` lí jmicõo'~o` 'nu` lana, co' lajaléb' e sea` quié~ e e lí' Corbán" (jø e la guøng` e nicacuøøøø Fidiéé); 12 jøgui fõ'bi` 'nú' cajo e ì dsea` ì fé' lajõ jø` 'né' fa' e nijmicõo'~guir tiquiá'~ osi niquiá'~ é. 13 Jø mi` jmoo` 'nú' e jø e jmití'na' jalé' e júu` e caséé` dsea` mí` áang` quí'~na', jøba' íim`ba' lajii'~ e júu` quiu' ta` quiá'~ Fidiéé. Jø jmigui'~bi` jalé' e jié' e ja` dseeng` e cøøng`jiu` røø` laco' e la e jmoo`gui` 'nú'.

14 Jø mi` cangí`gui lajõ, cató'~tu Jesús lajǎng` ì dsea` do jø casí'~ lala:

—Núu`na' júu` quié~ e lajǎng`na', jø jmee`na' úung` e ningáng`na': 15 Jii'~ cõo` e í' gø' dsea` cuøøng` lí jmé~ e nili'liiñ'~ fí` quini` Fidiéé. Co' lí' lí lajii'~ e ga` e í` dsíib` dsea`, e jøb e jmóo` e li'liiñ'~ fí` quini` Fidiéé` jóng. 16 Jøba' fíi` 'nú', jaléng` 'nú' ì dsi` loguá', núu`na' jalé' e júu` quié~ e la.

17 Jø mi` cangí` jø, ca'íi` Jesús júu` jaléng` ì dsea` do, jø ca'íi` fí` dsíi` sinúu` cõo'~ lajii'~ dsea` guitúung` quiá'~r~, jø fí` jø ì dsea` quiá'~r~ do cajming'~reiñ'` cuaiñ` quiá'~ e júu` na. 18 Jø lalab cañi'` dsea` do quiá'~ ì dsea` quiá'~r~ do:

—¿Su o'gui` 'nú' mí` ngám'~bi' lajii'~ e júu` la cajo? ¿Su ja` mí` ñi'na' e jii'~ cõo` e jáá' fí` caluu` cuøøng`

sea` lí jmé` e nisó` dsea` fí ga` jò e nijmi`ling`
yaaĩñ` fí quini` Fidié`? <sup>19</sup> Dsũco` jalé` e jò ja`
dsitoo` fí dsí` dsea`, co` lajũ` fí dsí` tub` dsea` lí`
ngíng` e jò, jò mi` ningí jò, joguiba` e uøø` fí caluu`.

Jò cajĩñ`- lajò e laco` jmóor` júu` e guiáb` lajaléb`
e gø` dsea`, jò ja` e si`li` fí quini` Fidié`. ²⁰ Jogui
cajím`-biguir cajo lala:

—Jalé` e í dsí` dsea`, jalé` e joba` úing` e
jmi`ling` yaaĩñ` fí quini` Fidié` dsũco` fí gab` cár`.
²¹ Dsũco` fí dsí` dsea` lí` úing` e í dsír` jalé` e ga`
fa` jalé` e la: e `léé` dsea` e güiĩñ` cóo` dseañu` osi
dseamí` i o` catĩñ`, jogui jmóor` ta` jngang` dsea`
rúng`, jogui jmóor` ì` quiá`- jaléng` dsea` rúĩñ` cajo,
²² jogui suuiñ` jalé` e sea` quiá`- dsea` rúĩñ`, jogui
jmóor` jalé` e `li` e ja` dseeng`, jogui jmóor` ta`
jmigóo`, jogui jmóor` jalé` ta` ja` dseeng` e sea` fí
jmigüí, jogui eáang` dsihuĩñ` quiá`- dsea` rúĩñ`,
jogui eáang` tí dsír` fé`r` jalé` júu` ta` júu`, jogui
eáang` jmi`lɔng` yaaĩñ`, jogui ja` mí` ca`í` dsír` røø`
cóo` jalé` e jmóor`. <sup>23</sup> Jò jalé` e ja` dseeng` laba` e
uøø` fí dsí` dsea`, jò e joba` e jmóo` e cár` fí ga` e
laco` jmi`ling` yaaĩñ` fí quini` Fidié`. Jò e job` júu`
quíé`-e.

*Mi` já`- calng`- jaang` dseamí` i ja` lúng` dsea`
Israel júu` quiá`- Jesús
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Jò mi` cangí jò, jò cagüi`íb` Jesús fí jò, jò
cangór` fí lí` se` Tiro cóo` lí` se` Sidón. Jò mi`
caguiér` fí jò, ca`ír` fí cóo` dsí` sinúu` co` ja` iĩñ` e
caliñ` jũ` jaang` dsea` jie` fí táaiñ`; dsu` ja` cal`r`-
fa` ca`méiñ`, <sup>25</sup> co` ladsifí ladob caliñ` niquiá`
jaang` simí` i ni`iuung` i `ling` dsí` jie` fí lí` táang`

Jesús. Jòbà' ladsifí' ladob cangór- fí' quini~ dsea` do jò casí'r' uó- jnir~ fí' uii~ tñiñ'- do. <sup>26</sup> Jò ì niquíá'^ ì simí^ do seeiñ' fí' lí~ huíí^, fí' coo` fii' jíé^n laco' góo` Jesús, fí' coo` lí~ sii' Sirofenicia. Jò mi~ cangoquíeíñ' fí' lí~ sing' Jesús, jò camí'r' dsea` do fa' niguíñ- ì 'ling'^ ì iuung- dsíí' ì simí^ quiá'r- do. ²⁷ Jò cañí' Jesús quiá'- ì dseamí' do lala:

—Cuø~ fí' e cuøøng` jaléng^n jóo`bì dsea` nidó!- la'uii~, dsuço' ja` dseeng` e niguí- dsea` e iñí'^ e gø' jiuung~ quiá'r- jò nicuø'r- jaléng^n dsii`.

²⁸ Jòbà' cañí' ì dseamí' do quiá'- Jesús lala:

—Jáb'-, Fí'i, lajòb líí, dsu' e jáb'- cajo e jaléng^n dsii' ì teáng~ uii~ mes~ sitím'bre' jalé` cuí'~ iñí'^ e sojiá' quiá'- jóo' dsea`.

²⁹ Jòbà' cañí' tu Jesús quiá'- ì dseamí' do:

—Jáb'- quií'-, dseamí', nicuøøm` guøn'^ fí' quií'- lana, co' lana nicagüi'ííb' ì 'ling'^ ì lami~ iuung- dsíí' ì simí^ quií'- do.

³⁰ Jò cangám'- ì dseamí' do fí' quiá'r-, jò mi~ caguiéiñ'- fí' jò, cadséiñ' ì simí^ quiá'r- do fí' ni~ co'ma` e niguiúm~biñ' do, co' nicagüi'ííb' ì 'ling'^ ì lami~ iuung- fí' dsíir' do.

Mi~ cajmi'leáng- Jesús jaang` dsea` güñng~ jogui ì ja lí fé'

³¹ Jò mi~ cangí'gui lajò, cagüi'ííb' Jesús e fí' guóo~ uó- lí~ se' Tiro, jò cangíiñ' fí' lí~ se' Sidón cóo~gui jalé' fii' e néé' fí' lí~ se' Decápolis, jò caguié-tur e fí' lí~ néé' e guíeé' Galilea do. ³² Jò fí' jòb caguilíng- dsea` ì jéeng` jaang` dseañu' ì güñng~ jogui ì ja lí fé'. Jò camí' jaléng'^ ì dsea` do e fa' Jesús niquidsir' guóor` fí' mogui~ ì dsea` dsée' do. ³³ Jòbà' cajéeng` Jesús ì dseañu' do fí' lí'- lacaang` lí~ siñ' fí' lí~ ja

teáang⁻ dsea⁻ jiéng[^], jə catá[^]r⁻ niguóor⁻ fí⁻ dsí⁻ tó logua[~] i dseañu[^] do, jogui ca'níir⁻ capí[^] jə cóo[^]- capí[^] jme'e'r⁻ cagüi[^]r⁻ nisí[^] i dseañu[^] do. ³⁴ Jə mi[~] cangí⁻ jə, caséer⁻ nir[~] fí⁻ yá[^] jmigüü[^] jə caseáang⁻ dsí⁻r⁻ casí[^]r⁻ i dseañu[^] do:

—¡Efata! —e guøng[^]: ¡Güineab[~] loguá[^]!

³⁵ Jə dsifí⁻ mi[~] café[^]r⁻ lajə, ladsifí⁻ lanab cana⁻ logua[~] i dseañu[^] do jogui canaang⁻ fé[^]'bir guiú⁻ cajo. ³⁶ Jə caqui[^] Jesús ta[~] jaléng[^] i dsea⁻ do e ja⁻ ii⁻ nisí[^]n[^] jí[^] jaang⁻. Dsu[^] fa⁻ jmigui[^]gui[^] ya[^] e qui[^] Jesús ta[~] e ja⁻ niguiá⁻ jaléng[^] i dsea⁻ do júu[^], eáang⁻gui[^]b guiá⁻ i dsea⁻ do. ³⁷ Jə eáam⁻ dsigá⁻ dsí⁻ jaléng[^] i dsea⁻ i cangá⁻ jalé[^] e jə, jə lalab fé[^]r⁻:

—Lajaléb[^] e jmóo⁻ i dsea⁻ na eáam⁻ guiá⁻, co[^] lí[^]'bre jmér⁻ e ninú⁻ tu jaléng[^] dsea⁻ güing[~] jogui jmér⁻ cajo e nifé[^]'tu jaléng[^] dsea⁻ i ja⁻ lí[^] fé[^].

8

Mi[~] cahéng[^] Jesús qui[^] mil dsea⁻ (Mt. 15:32-39)

¹ Jə mi[~] cangí⁻ jə, jə cóo⁻ jmí[~] caseáng[^]'tu dsea⁻ calé[^] catú⁻ fí⁻ lí[~] táang⁻ Jesús, jə co[^] ja⁻ sea⁻ e nidó[^]'guií[^]n[^] do, joba⁻ cató[^]' Jesús i dsea⁻ guitúung⁻ quiá[^]r⁻ do jə casí[^]'-reiñ[^] lala:

² —Eáam⁻ fí[~] lán⁻n jaléng[^] i dsea⁻ na, co[^] lana catí⁻ 'ní⁻ jmí[^]b[~] e taaiñ[~] la cóo[^]' jnea[~]aa[^] jə jí[^] cóo⁻ ja⁻ e sea⁻ dór⁻; ³ jogui song jnea[~] niguiéen[^]'nre fí⁻ quiá[^]r⁻ e nidsihé[^]r⁻ ir[~], dseáam[^] ni⁻uó[^]r⁻ guiá[^] fí⁻, co[^] seem[^]'biñ[^] na e jalí[^]n⁻ lí[~] huí⁻.

⁴ Jə cañí⁻ i dsea⁻ guitúung⁻ quiá[^]r⁻ do lala:

—¡Jial í⁻ óo[^] 'nu[^], Fí[^]'naa[^], e cuøng⁻ nihéng[^]'naa[^] i dsea⁻ na? co[^] fí⁻ la ja⁻ seeng⁻ dsea⁻ i 'ní[^] e gø[^]' dsea⁻.

⁵ Jo cajmingí' Jesús ì dsea` guitúung` quiá'r- do lala:

—¿Jó' íní' si'mang' 'ná'?

Jo cañí' ì dsea` quiá'r- do:

—E guié'ba' sea`.

⁶ Joba' caquiá' Jesús ta~ e nigüea` jaléng' ì dsea` do tá'- có` nibøø' fí' ni~ uó^, jogui mifíng` casá'-bre lajì guié- e íní' do jo cajøør- fí' yá' e cuø'r' gui'máang' Fidié'. Jo ngí jo, cañíñ' e íní' do jo mifíng` cacuø'r' ì dsea` guitúung` quiá'r- do, jo íguib cajméè` guiéè` e do jee~ jaléng' ì dsea` do, ⁷ jogui nisi'mam'bir jaang` gáng- 'ñu` cajo. Joba' lajob cajméè` Jesús cóoíñ~ do cajo, jang' cacuø'r' gui'máang' Fidié', joguiba' caquiá'r' ta~ dsea` quiá'r- e nijméíñ'- do guiéè` jee~ jaléng' dsea`. ⁸ Joba' lajimbre cagó'r' ie~ jo car` calitaain~ guiá-, jo casé-bi guié-gui 'matá^ e téé' jalé' 'ná' e casé-gui do. <sup>9</sup> Jo jaléng' ì dsea` ì cagó' ie~ jo tíbre jiu~ ja` quiá' mil. Jo mi~ cangí e cagóíñ' do, ca'íib- Jesús júu^ e dsilííñ' do. <sup>10</sup> Jo ngí jo, cajgóob- Jesús calé' catú- fí' ni~ móo' colíng~ cóo' jaléng' dsea` guitúung` quiá'r- jo cangolííñ' fí' lí se' Dalmanuta.

Mí~ camí' dsea` fariseo cóo` e lí e quí'~ jmí~

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Jo lajee~ e nitáang` Jesús fí' ni~ guóo'~ uó- jo, job mi~ caguilíng- dsea` góor` ì líng' dsea` fariseo e canaain~ dsihuíng' júu^ quiá'r- cóo'~ dsea` do. Jo laco' niguié'r' jial ni'níñ- dsea` do fí' quini' dseata~, joba' camí'r' dsea` do e fa' nijméíñ'- do cóo` e lí e quí'~ jmí~, jo lajoba' nicuó- lí e Fidiéeb' dsea` casí' quiá'r-. <sup>12</sup> Joba' caseáang` dsíí Jesús e lajang'-, jo ngí jo cajíñ'-:

—¿Jiali' mñi~na' jnea~ e nijmee~e coo` li~ e quíi~i jmi~i, co' jnea~ dseáng'- fá'baa condsee' e jii' coo`gui lajo nijmee~e fi' quini^na'?

¹³ Jo dob caseáaiñ' i dsea` do jo ca'lb-tur fi' dsíi' móo' jo cangór- lí' lí' 'ngóo'~ cataang` e guiéé' do.

Jial lãng' dsea` fariseo
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jo ie~ jo nica'ím- dsíi' dsea` quiá'r- fa' e nicár` e nidó'r-, jo la nitíng' coo` iñi^ba' niquie'guir fi' dsíi' e móo' do. <sup>15</sup> Jo cajíng'- Jesús casí'r- i dsea` guitúung` quiá'r- do:

—Ñiing~ óo'na' cóo'~ jalé' e e' dsea` Israel i lãng' dsea` fariseo cóo'~gui jalé' e e' dseata~ Herodes, co' jalé' e e' jaléng' i dsea` í lí' lafa' quie'^ iñi^.

¹⁶ Jo i dsea` guitúung` do lí' cajer' síiñ` lajee` la'ó' yaam~bre cuaiñ` quiá'- e ja` quier' iñi^, ¹⁷ dsu' calilí' Jesús lajii' e síng' i dsea` do, joba' casí'-reiñ' do lala:

—¿Jiali' fó' 'nú' e ja` iñi^ quié^na'? ¿Su ja` mí cangám'bi' o'gui mí calilí'bi'? ¿Su dseáng'- eám' sijní moguí'na'? ¹⁸ Co' téeb'~ jminí^ 'nú', dsu' ja` jné'na'; jogui dsi~bi' loguá^na' cajo, dsu' ja` nuu'na'. ¿Su ja` tóo'~ óo'na'? <sup>19</sup> ¿jóo'~ 'matá^ e røøng` téel' 'ná' e caseáng'-gui jo casitíng' 'nú' ie~ mi~ cafiing- jnea` 'ñiá^ iñi^ e cagó' 'ñiá^ mil dseañu'?

Jo cañi' i dsea` guitúung` do:

—Tíib' guitu' do.

²⁰ —Jogui mi~ cafiing- jnea~ e guié- iñi^ do e cagó' laji` quie' mil dsea`, ¿jóo'~gui 'matá^ e røøng` téel' 'ná^ casití'na'?

Jo cañi'tu i dsea` do:

—Tíib' guié-.

21 J_oba' casí'~t_ureiñ' lala:
—¿Su ja` m_i' ngám'~bi' latí' lana jóng?

M_i~ cajmi'leáng~ Jesús jaang` dsea` tiuung~ fi` Betsaida

22 Jo m_i~ cang^ggui lajo, caguilíng~ Jesús cóo'~ dsea` quiá'r~ fi' Betsaida. Jo lajee` e n_itaaiñ~ fi' jo, caguilíng~ dsea` j<sub>e</sub>eiñ` jaang` dsea` tiuung~ fi' quini` Jesús, jo m<sub>i</sub>'r' dsea` do fa' e nigüññ'~ capí'^ i dsea` tiuung~ do. 23 J<sub>o</sub>ba' catíng~ Jesús guoo` i dsea` tiuung~ do jo cangoj<sub>e</sub>eiñ` fi' lí'~ 'n_i' fiñ. Jo cajmijm_i'r' jmini` dsea` do cóo'~ jme'e'r', jo ngí jo caquidsir' guoor` fi' moguiñ'~; jo m<sub>i</sub>~ calí~ jo, cajmingí'~ reiñ' su nilí j<sub>o</sub>r~ capí'^. 24 J<sub>o</sub>ba' cajíng'~ i dsea` tiuung~ do e nicuóom`jiñ lí j_or~ jo cajíñ'~:

—Nimáam`baa jaléng' dsea`. J_or~ e jnéeng~ lafa' 'ma` e ngí'.

25 J_oba' caléb'~ catú~ caquidsí Jesús guoor` fi' n<sub>i</sub> jmini` i dsea` do, jo ladsifi' lanab calijné' i dsea` do jo ca'láam~bre, jo dseáng'~ r_oøb` nij<sub>o</sub>r~ jóng. 26 Jo caquiñ' Jesús ta` e cangám'~biñ' do fi' quiá'r~ jo casí'~reiñ' do lala:

—Ja` güiguiá'^ júu^, melé, cóo'~ jalé' e cajmé~e cóo'~ 'n_u'.

M_i~ cajíng'~ T_u^ e Jesús líiñ' Dsea` Jmáang~ (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Jo m_i~ cang^ggui lajo, Jesús colíng~ cóo'~ jaléng' dsea` guitúung` quiá'r~ cangolíñ` lacaang` jalé' fiñjiñ e n_ee' lí se' Cesarea quiá'~ Filipino. Jo lajee` ngolíñ~ e teáaiñ'~ fi', cajmingí'~ Jesús i dsea` guitúung` quiá'r~ do lala:

—¿I` í dsí' dsea` e líng' jnea`?

28 J_oba' cañí' i dsea` guitúung` do lala:

—I líng~ dsea` fé'r` e lin' Juan i lamí~ seáng` dsea` jmíi, jogui i líng~gui fé' e lin' Líí, jogui i líng~gui fé' e lin' jaang~gui dsea` i café` cuaiñ~ quiá'- Fidiéé` malí~gui.

29 —Jogui 'ná', ¿i~ fó'na' e líng' jnea~?

Jō cañí` Tú` Simón quiá'- Jesús lala:

—'Nub` dsea` i líng` Dsea` Jmáang~ i casíng` Fidiéé` cuaiñ~ quiá'r~ e laco' nilaan'- dsea` jmigüí.

30 Jō caqui' Jesús ta~ i dsea` quiá'r~ do e ja` nifé' dsea` do júu` uii~ quiá'r~ fa' nisí'r` dsea` jíeng'.

*Mi~ cajmée` Jesús júu` e tí` nijngáng'- dsea` ír`
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)*

31 Jō coob` mí` canaang` Jesús e'r` jaléng` dsea` guitúung` quiá'r~ e dseáng'- nisí'ím`bre e ní'íñ` iihuí` dseáng'- e eáng', íb` dsea` i cajar` fí` ñíí` e líííñ` jaang` dsea` jmigüí, jogui e jaléng` yáa' dsea` còong~ i teáng~ nifí` quiá'- dsea` góor` dsea` Israel cóo'~gui jaléng` fii~ jmidsea` quiá'r~ cóo'~gui jaléng` tífa' quiá'- júu` quiá' ta~ quiá'r~ nilí` ní'` níim`bre dsea` do. Jogui casí'-guir i dsea` quiá'r~ do e nijngám'- dsea` ír'; jō dsu' mí~ nití` 'ní` jmíi~ lajō, nijí'b`túr` calé' catú'. 32 Jō dseáng'- júu` røøb` cajmea'r` i dsea` guitúung` quiá'r~ do. Jō mí` canúu` Tú` Simón lajō, cajéeiñ` Jesús fí` coo' lí` ja` ií` núu, jō canaaiñ` jíim`bre dsea` do. 33 Dsu' caji'tu` Jesús nir~ fí` lí` caseáaiñ` dsea` quiá'r~ i caguaang` gui do jō cajøøng`neiñ', jogui cajíiñ` Tú` Simón jō casí'r~ lala:

—Jéeng'~ cáan`n, Satanás! Ja` jnín'~ jnea~ fí', co' 'nu` ja` ngáng` laco' jíí' e í` dsíí` Fidiéé`, co' lajii' e líí` quiá'- dsea` jmigüí'ba' ñí' 'nu`.

34 Jo mi~ cangî jo, cató'~ Jesús dsea` guitúung` quiá'r~ cóo'~gui jaléng` dsea` caguaiang~gui jo casí'~reiñ' do lala:

—Song iî dsea` iing~ ni'uíng~ dsea` quié~e, güitár` jalé' e lî dsír' 'ñia'r' jo güiseaiñ' lafa' crúu^ quiá'r~ e laco' cuø li~ e guia' dsír' e nidsingüiñ~ jalé' e huíng' uíi'~ e lüiñ' dsea` quié~e, jo lajoguiba' ningír~ cóo'~ jnea~ jóng. 35 Co' lî^ doñí' iî dsea` i í dsí' e lí'bre nileáng~ 'ñia'r' jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, jo dsu' i dsea` í conguiab' nibüiñ' fí lî 'lî^; jogui doñí' iî dsea` nijúuiñ~ uíi'~ e lüiñ' dsea` quié~e jogui uíi'~ e ni'r' júu^ quiá'~ jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee~ quiá'r~, joba' i dsea` í nitüim'~bre fí~ quini~ Fidiéé~ jóng. 36 Co' ¿e~ ta~ íng^ quiá'~ jaléng` dsea` jmigüi e seeiñ' e silí'r' jmiguiú' fí jmigüi la song si'naam`bre lata~ cóo'~ jnea~ mi~ nijúuiñ'? 37 Osi ¿jial tí' cuøøng` sea` lí' qui~ jaang` dsea` e laco' nilí'r' nitüiñ'~ fí quini~ Fidiéé~ é? 38 Co' song jaang` dsea` jmóor' i' lüiñ~ uii~ quié~e jogui uíi'~ quiá'~ jalé' júu^ quié~e e guiaa~ fí quini~ jaléng` dsea` dsee~ dsea` qui' i ja` já'~ lüng` e júu^ jo, joba' lajob jnea~ cajo, dsea` lüñ'n jaang` dsea` jmigüi i jáa' fí ñifí, nijmee~baa i' lüñ~n quiá'~ i dsea` í mi~ tí' lî~ nití' í' e nigáa'túu calé' catú' fí jmigüi la e gáa'a jee~ e niing~ jî' niguo'~ quiá'~ Fidiéé~ colüing~ cóo'~ jaléng` ángeles quiá'r~.

9

1 Jogui casí'~bigui Jesús cajo jaléng` i dsea` quiá'r~ do:

—E laba' jmütaa~ óo'na' e i lüng~ 'ná' la'ó' teáng~na' la jmü~ na ja` mí nijüung~na' cartí mi~

cangî cangîng`na' jial nicá^ Fidiée^ nifí' quíá'-
dsea` la'eáang' cóo~ e laniing- 'gõñ' do.

Mi~ calisîng- jial jnéeng- Jesús
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Jo mi~ cangîgui jñúu- jmî~ lajo, cangó- Jesús fí' cóo` yá^ mó^ e ñíí', jo lajîí~ Tú^ Simómbing' jéeiñ` cóo~gui Tiáa~ jogui Juan. Jo lajee^ e niteáaiñ- e fí' yá^ mó^ do, canaang` calisîng- jial jnéeng- Jesús.

³ Jo calisîng- jial líí' sí'r^ jo dseáng'- cajnéng- e jí^ jogui e tee` eáang' e jíí~ jaang` dsea` ja` lí'r` sér- tee` lado mi~ ru'r'. ⁴ Jogui cangáañ- Líí^ cóo~gui Moí~ e teáaiñ- síiñ` cóo~ Jesús. ⁵ Jogui lalab cajíng'- Tú^ Simón casí'r- Jesús:

—Tífa', jeám' íáang` dsii- e taang~naa' colîing~ fí' la! Jo majmóo~naa' 'ní' 'núu`jiu lí~ nitaang~na': cóo` quíí'-, cóo~gui quíá'- Moí~ jogui cóo~gui quíá'- Líí^.

⁶ Jo cajíng'- Tú^ Simón lajo co' ja` ñí'guir e~ nijíñ'-, có' dseáng'- eám' cafóañ^ lajî' gaaiñ` do, Tú^ Simón jogui Tiáa~ cóo~ Juan. ⁷ Jo lajee^ job mi~ cajgó- cabøø~ jníí' fí' yá^ jmîgüî, jo jee~ job caquíñ^ lajaléiñ^ do. Jo fí' jee~ e jníí' do guicaná^ e guicafé^ dsea` lala:

—Í lab Joo`o` í 'neáan`n eáang', jo núu-`na' lajîí'- júu^ quíá'r-.

⁸ Jo mi~ tí' lí~ cajóø- í dsea` gaang` do lacúng' lajîng` e lí~ teáaiñ'- do, jíí~ jaang` í dsea` gáng^ do jo` íí` cangáng-`guir cáang` Jesús, jo jíí~ 'ñiab' dsea` do cajé'guir.

⁹ Jo lajee^ cajgáañ- e fí' yá^ mó^ do, caquíu' Jesús ta~ quíá'- í dsea` gaang` do quíá'r- e ja` niguíáañ'- do júu^ lajîí~ e nicangár- do, có' cartí' mi~ ningî e nijí'tu` í dsea` í jáa' fí' ñíí~ í líng' dsea` jmîgüî,

joba' n̄icuøøng` e nijméesiñ¹- do júu^ quiá¹- jaléⁿ e jo.
 10 Joba' lajob cajmées` i dsea` gaang` do, ja` caguiar` e
 júu^ jo nañi' fa' jmingí¹- bre rúñⁿ lajee` la'ó¹ yaaiñ`
 e~ guøngⁿ e jing¹- dsea` do e nijí¹-tur caléⁿ catú¹.
 11 Jo lalab cajmingí¹- i dsea` gaang` do Jesús:

—¿Jiali' féⁿ jaléngⁿ tifa' quiá¹- júu^ quiu' ta~
 quí-ii', dsea` Israel, e Líi¹-bing¹ 'né- nijáa-tur nifí' fí'
 jmigüi¹ la?

12 Joba' cañi¹ Jesús quiá¹- i dsea` quiá¹-r- do, jo
 lalab casí¹-reiñ¹ do:

—E jáb¹- e nifí' nijáa-tu Líi¹, jo íb` dsea` i niguiá¹-
 guiá¹- lajalé¹. Jo ¿jiali' féⁿ fí' ni~ jì quiá¹- Fidiée`
 e jnea~, dsea` lín¹n jaang` dsea` jmigüi¹ i jáa' fí'
 ñifí¹, guim¹ba' 'né- e nicaa¹ iihuñ¹ e eáang` cartí'
 nijngáng¹- dsea` jnea~? 13 Dsu¹ jnea~ fá¹a e fíi¹-
 'nú¹ e nicajáb¹ Líi¹, jo cajmées` dsea` la tí¹ e já¹-
 dsíir¹ cóo¹~ dsea` do lí¹-laco¹gui la féⁿ fí' ni~ jì quiá¹-
 Fidiée` e nisi¹í¹ e nidsingíng¹- dsea` do.

*Mi~ cajmi¹leáang¹ Jesús jaang¹ siming¹ i uuung¹ i
 'ling¹ dsí¹*

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Jo mi~ cangí¹ jo, caquing¹- Jesús cóo¹~ Tú¹ Simón
 jogui Tiáa~ cóo¹~gui Juan fí' lí~ táang` jaléngⁿ dsea`
 guitúung` quiá¹-r- i caguiaang¹-gui do, jo cadseñ¹`
 dsea` do jee~ cabøø~ jaléngⁿ dsea` jiéng¹, jogui i
 liing¹ tifa' quiá¹- júu^ quiu' ta~ quiá¹- dsea` Israel
 teáaiñ¹ sñiñ¹ cóo¹~ jaléngⁿ i dsea` do. 15 Jo mi~ tí'
 lí~ cangáng¹- jaléngⁿ i dsea` do Jesús, ladsifí¹ ladob
 cangojmijíñ¹ dsea` do e féng¹-neiñ¹ jogui dseáng¹-
 eáam¹ dsigá¹ dsíir¹ cajo. 16 Joba' lalab cajmingí¹-
 Jesús i dsea` quiá¹-r- do:

—¿Ẽ teáang̃ 'nú' jmoo'na' cuee` júu^ cóo' jaléng' i dsea` do?

¹⁷ Joba' cañí' jaang` lajee` i dsea` fíng' do lala:

—Tifa', lab nijeen` jaang` jóo`o, jo i 'lim'^ iuung` dsír', jo nicajméiñ' do e ja lí fé' jóo`o, <sup>18</sup> jo doñí' jié' sim' jóo`o, jmoo` i 'ling'^ i iuung` dsír' do e quiñ' fí' ni~ uó'; jogui uøø` ja' fí' mo'oor-, jogui tar' majar-, jo dseáng'- i' teá` guotiir-. Joba' nicamí' i i dsea` quí' na fa' e niguíñ- i 'ling'^ na, dsu' ja` mí calí'r'.

¹⁹ Joba' cañí' Jesús quiáiñ'- do lala:

—¿Dseáng'- ja` ja' lím' 'nú' júu^ quié` e! ¿Lí~ jmí~ e nilinúu'na' dseáng'- lajang'- júu^ quié` e? Jogui ¿lí~ tí~ jmí~ nijmee` e té' e cóo' 'nú'? Nijéeng'na' fí' la i siming' na.

²⁰ Joba' cangojéeng` i dsea` do i siming' i dsée' do fí' quini` Jesús. Dsu' mí~ tí~ lí~ cangáng'- i 'ling'^ i iuung` dsír' i siming' do Jesús, dsifí' ladob cajméiñ' do e cadseá` tu joñíng' i siming' do, jo caquím'- biñ' do fí' ni~ uó^ e beár, jogui e uøø` ja' fí' mo'oor-. ²¹ Joba' cajmingí'- Jesús tiquiá'^ i siming' do:

—¿Lí~ lajii' líng' i siming' quí' e la?

Joba' cañí' i tiquiáiñ'^ do quíá'- Jesús:

—Latí' jii' mí~ jiuum~ biñ' líiñ' lana; ²² jo jmiguiub' ya' nicajméiñ' e nicabíng- neiñ' fí' ni~ jì jogui fí' dsír' jmí' e laco' nilí'r' nijngáng'- neiñ'. Joba' mí' naa' 'nu' jmí' ee' fa' 'nu' bi nilí' nijmi' leáan'^ re, fíi- güilín' jnea'^ jo jmicóo' jnea'.

²³ Joba' cañí' Jesús quíá'- i dsea` do lala:

—¿E lí~ song lí'^ baa fó' 'nu'? ¿Co' lajib` cuøøng` sea' lí~ jmee` jnea` quíá'- i dsea` i ja' líng' júu^ quié` e!

²⁴ Joba' cañí' tiquiá'^ i siming' i dsée' do e teá':

—¿Jáb' l'ing` jnea` júu` quí'~, Fí'naa', jogui jmicó'` jnea` e laco' já'-gui nilíin` e jo!

²⁵ Jo mi` cangá` Jesús e eáam` ngóo` seáng'` dsea` fí' jo, joba' cajíin` i 'ling'^ i iuung` dsí' i siming` do jo casí'r` lala:

—Dsea` 'ling'^ i jmóo` e ja` lí` fé'` jogui ja` lí` ná` i siming` na, jnea` quiá'` na` ta` e nijúu'` lí` iuun'` dsí' i siming` na, jogui e jo` quí'` jmíi` fa' e ni'ú'tu'` calé'` catú`.

²⁶ Jo dsifí' lajob ca'óo` teá' i 'ling'^ do, jo cajméeiñ' do e cadseáb` tu joñíng` i siming` do. Jo mi` cangá' joguiba' cagüi'íin' do fí' lí` iuuiñ`, dsu' i 'ling'^ do caseáaiñ` i siming` do dseáng'` lafa' 'liim`biñ' e lí' laco' lajüing` dsea` do nifé'r` e cajúm`biñ' do.

²⁷ Dsu' Jesús ladsifí' ladob catíin` guoo` i siming` do, jo caseang`neiñ'; jo caráam` i siming` do jo casím`bre.

²⁸ Jo mi` cangá' jo, ca'í` Jesús fí' dsí' sinúu` cóo'` dsea` guitúung` quiá'r`, jo fí' jo i dsea` quiá'r` do cajmingí'r` dsea` do lajee` la'ó'` yaaiñ`:

—¿Jiali' jnea'^ ja` calí'`naa' fa' caguíng`naa' i 'ling'^ i iuung` dsí' i siming` do?

²⁹ Joba' cañí' Jesús quiáiñ'` do jo cajíin`-:

—I 'ling'^ i lado líb` ni'uóin`- dsu' la'eáang` cóo'` e féng'` dsea` Fidié` jogui jmóor` ayuno.

*Mi` cajméetu Jesús júu` e nijnga'` dsea` quiá'r`
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)*

³⁰ Jo mi` ca'uøøin` e fí' jo, cangám'tur fí' lí` se' Galilea. Jo dsu' Jesús dseáng'` ja` iim`bre fa' e caliñí' jíi'` jaang` dsea` jie` fí' lí` táaiñ`, ³¹ co'` iin` e e'r` lajii'` i dsea` guitúung` quiá'`bre. Jo lajee` táaiñ` fí' jo, lalab sí'r` jaléng'` i dsea` quiá'r` do:

—E laba' fíi' i 'nú' e jnea~ i cagüéng' fí' jmigüü' la i jáá' fí' ñifí' e lín'n jaang` dsea` jmigüü', jo 'né' ba' e nijám' dsea` jnea~ fí' quini` dsea` i 'ní' ní' quié' e cartí' nijngáiñ' jnea~; jo dsu' mi~ ningî' 'ní' jmî~ lajo, nijíb' túu calé' catú'.

³² Dsu' ja` cangáng' i dsea` guitúung` do e~ uing~ e cajíng' Jesús lado, jogui 'gó' bir cajo fa' e nijmingí'r dsea` do.

¿I' i laniing-gui fí' quini` Fidié'?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Jo mi~ cangî' jo, jo mi~ tí' lí' caguilíng-tur fí' Capernaum, jo cangúiiñ' fí' dsí' sinúu^ . Jo mi~ niteáaiñ' fí' jo, lalab cajmingí' Jesús i dsea` guitúung` quiá'r do:

—¿E' e ñilíng' 'nú' jîng~ na' lacuee` guiá'^ fí'?

³⁴ Jo mi~ canúu~ i dsea` guitúung` quiá'r do lado, lí' cajer' tiib~, dsuco' lajee` teáaiñ' do fí' e jalíiñ` sáiñ' e i~ i laniing-gui lajee` la'ó' yaiñ~. <sup>35</sup> Joba' caguáb' Jesús jo cató'r i dsea` guitúung` do quiá'r jo casí' reiñ' do lala:

—Songii` dsea` iñ~ e líiñ` dsea` laniing-gui, joba' güi'í' dsíir' e íb' i dsea` i catí' lí' dséng-gui, jogui íb` dsea` cajo i nijmé- jalé' ta~ quiu' jaléng' dsea` jíéng' e 'né- jmér~.

³⁶ Jo mi~ cangî' jo, casíng' Jesús jaang` jiuung~ pí'^ fí' guiá'^ jóo' lí' teáaiñ' do, jo casaiñ' i jiuung~ do jo cataiñ' cuéer', jo casí'r i dsea` quiá'r do lala:

³⁷ —I dsea` i íng' i jiuung~ la la'eáng' cóo' jnea~, lajob cajo íñ' jnea~; jogui i dsea` i íng' jnea~, güilíiñ' bre guiú' e o' jíi' jnea~ íñ', co' lajob cajo íñ' Tiquié' e dsea` guíng~ ñifí', dsea` casíiñ' jnea~ fí' jmigüü' la.

I dsea` i ja` 'ní` níng` jneaa`aa' sitáam`bre cóo` jneaa`aa'

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Jo mi` cangf` jo, e lab cajíng` Juan casí`r` Jesús:

—Tifa', jnea` nicanem`baa' jaang` dseañ` i jmóo` ta` uøøng` jaléng` i` líng` la'eáang` cóo` 'nù, jo co' ja` ngí`guir colíng` cóo` jneaa`aa', joba' nicajníim`baa' quiá'r` e nijmér` lajo.

³⁹ Joba' lalab cañí` Jesús quiá'` i dsea` quiá'r` do:

—Ja` jniing`na' quiá'` i dsea` do, co' ja` seeng` jíi` jaang` dsea` i nijmé` cóo` e li` e dsigá` dsíi` dsea` la'eáang` cóo` jnea~, jo mi` nilicøøng`gui lajo nífé'r` ga` uii` quié`e. <sup>40</sup> Co' i dsea` i ja` fé` ga` uii` qui`ii', joba' cóo` jneaa`aa' sitáaiñ`. ⁴¹ Jogui ii` dsea` i cuø' 'nú' fa' lab cóo` vas jmíi` uíi` e 'nú' líng`na' dsea` quié`e, joba' jnea` jmitaa` óo`na' e seab` guiéé` quiá'r` mi` nití` fí` jmigüi` cóo`.

Jial dseáang` e nijiúng` dsea` fí` ni` dsee`

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Jogui song ii` dsea` jmóor` jial e niténg` fí` ni` dsee` doñí` ii` i` jiuung` lala i` nijá` líng` júu` quié`e, joba' guiá`guib ni`uíng` quiá'` i dsea` í` e nidsibíng` 'ñia'r` fí` é` jmíi` e guinee` cóo` cuu` 'loo` fí` moluur`. <sup>43</sup> Jo song guóo` nijmé` e nitén` fí` ni` dsee`, joba' quiúu` jóng; co' guiá`gui quií'` e nitáang` fí` jmigüi` la cóo` cóob` guóo', jo ja` guien' fí` lí` lí` fí` lí` coo` jì` cóo` lajì` tú` guóo` mi` nití` oor` quií'`. <sup>44</sup> Co' e fí` jo jo` tóo` jmíi` fa' e nijiúng`gui jaléng` jóo` o'gui fa' e niyá'gui jì. ⁴⁵ Jogui song tíi` nijmé` e nitén` fí` ni` dsee`, joba' quiúu` jóng; co' guiá`gui quií'` e nitáang` fí` jmigüi` e jlúun` e laco'gui e niguøn` cóo` lajì` tú` tíi` fí`

li~ 'li'^ 46 fi' li~ teáng'~ jóo'~ i ja` tóo` jmi~ nijúung`
 jogui fi' li~ coo` jì e jo` tóo` jmi~ ya'. 47 Jogui song
 jminí'^ jmóo` e nitén' fi' ni~ dsee~, joba' gui~ jóng;
 co' guiá-gui quí' e Fidié~ quier' nifí' quí' e ja`
 sea` coo` jminí'^ e laco'gui téeb'~ lajì tú~ jminí'^
 niguøn'^ fi' li~ 'li'^ 48 fi' li~ teáng'~ jóo'~ i ja` 'mó` sea`
 quía'- jogui fi' li~ coo` jì e ja` tóo` jmi~ ya'.

49 Jo ligüeang'^ jaléng' dsea` quíe` e la'eáang' cóo'~
 jalé' e huñg' e dsingüiñ` lí'^ laco'gui ligüeang'^
 jalé' feá' la'eáang' cóo'~ ñi~ jogui jì. 50 Jo eámá'
 íng^ ta~ jalé' ñi~, jo dsu' song ca'íng` lajü' e ñii~
 do, joba' çjal nilí' 'nú' nijmee`na' e niliñi~tu calé'
 catú`? Joba' fi' i 'nú' e güi'uíng`na' laco' lí' ñi~ e
 guiá` do, jo güiliseeng`na' juguiá` júu` røø` lajee`
 la'ó' rúng`na'.

10

Mi' ca'e' Jesús quía'~ mi~ tiúung` dsea` rúñ'
 (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Jo mi~ cang' jo, cagüi'ñb' Jesús fi' Capernaum
 jo cangó`-tur fi' guóo'~ uó` li~ se' Judea jogui e fi'
 guóo'~ uó` e née' lí' lí' guiée'~ laco' iu~ gua` Jordán.
 Jo fi' job caseáng'~tu jaléng' dsea`, jo canaañ` e'r'
 jaléng' i dsea` do júu^ quía'- Fidié~ lí'^ laco' litüiñ`
 do. 2 Jo lajee` jo cangoquiéeng' jaang` gáng` dsea`
 Israel i líng` dsea` fariseo fi' lí' sing' Jesús e lí'^ laco'
 niguié'r' jial ni'nüñ` dsea` do fi' quini` dseata~.
 Joba' cajmingi'r` dsea` do e su seab` fi' e nitiúung`
 dseañu' dseam' quía'r`. 3 Joba' lalab cañi' Jesús
 quía'- i dsea` do:

—¿E~ ta` caqui' Moi~ e nijmee`na' quía' e jo?

4 Jo jaléng' i dsea` do cañi'r` lala:

—Moi~ cacuø'bre e líb' jaang` dseañu` nitiúuiñ` dseamî quiá'r- lifa' 'né- seáiñ- coo` majî li~ fé' lajo.

⁵ Jøba' cañi` Jesús quiá'- i dsea` do lala:

—Moi~ cacuø' e júu` jø, co' ñir' e dseáng' eáang' ue' óo' 'nú'. <sup>6</sup> Jø dsu' lajii'~ ie~ mi~ catiroo` jmigüi', “Fidiée` cajmeáaiñ` dseañu` cóo'~ gui dseamî”. <sup>7</sup> “Jø uii' e jøba' e cúng' dseañu` guóor` jø 'naaiñ` quiá'- sejmiir` e laco' niliseeiñ` colüing~ cóo'~ dseamî quiá'r-. ⁸ Jø laji` huáaiñ- do lafa' jaam`bre nica'uiiñ- jóng.” Jøba' jø` tí'guir gáng- dsea`, co' lafa' jaam` dsea` ca'uiiñ-. ⁹ Co' Fidiée` bing' caguia` uüing~ e nicúng' dsea` guóor`, jøba' jø` cuøøng` fa' e nitiúung- gui dsea` rúñ' mi~ nicangî e cacúng' guóor`.

¹⁰ Jø mi~ cangî jø, jø ca'íb- tu Jesús fi' dsí' sinúu` colüing~ cóo'~ dsea` guitúung` quiá'r-, jø lajee` jø calé' catú- cajmingíi` i dsea` quiá'r- do cuaiñ` quiá'- e júu` e ngóo' do. ¹¹ Jøba' Jesús cañiir` quiá'- i dsea` do lala:

—Ii` dseañu` i tiúung- dseamî quiá'- jø cúñ' guóor` cóo'~ dseamî i jiéng', jøba' ée`bre dsee- fi' quini` Fidiée` uii` quiá'- i dseamî la'uii` do; ¹² jøgui song jaang` dseamî catiúuiñ- dseañu` quiá'r- jø cacúñ' guóor` cóo'~ jaang`gui dseañu`, jøba' ée`bre dsee- cajo fi' quini` Fidiée`.

*Mi~ cajmigüelang` Jesús jaléng` jiuung`
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

¹³ Jø lajee` jø füm' dsea` cangojéeiñ` jiuung~ quiá'r- fi' li~ táang` Jesús e laco' niquidsí` dsea` do guóor` fi' moguiñ` e laco' niligüeaiñ' do, dsu` i dsea` guitúung` quiá'- Jesús do canaiñ` jím- bre jaléng'

ἰ dsea` ἰ dsijéeng` jiuung` quiá'r` fí do. 14 Jo mi` cangá` Jesús e jo, eám' caliguiñ` jo lalab casí'r` ἰ dsea` quiá'r` do:

—Cuøø'na' fí e jalíng` jaléng' ἰ jiuung` na fí quini` jo ja` jnáng'na' quiá'r`, dsuco' Fidié`bing' ἰ quie' nifí quiá'` jaléng' ἰ dsea` ἰ líng' laco' ἰ jiuung` la. 15 Jo dseáng'` fá'baa e ἰ ja` iing` ni'íng' e Fidié` nicá` nifí quiá'r` laco'gui íng'` jaang` jiuung`, joba' ja` too` jmí e Fidié` nicá` nifí quiá'r` cajo.

16 Jo mi` cangá` jo, casáng'` Jesús lajaang` lajaang` ἰ jiuung` do, jo cataiñ'` güea'^ lajaléiñ'` do e lico' caquidsir' guóor' fí moguiñ'.

Mi` casíng` jaang` dseañu' ἰ sea` cuu` cóo' Jesús (Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Jo mi` cangá` jo, lajee` e ná'gui ni'í Jesús fí e nidsér` fí iuiñ`, ladsifí ladob caguié` jaang` dseañu' ἰ cui', jo casí'r` uó` jnir` fí quini` dsea` do jo cajmingí'r` dsea` do lala:

—Tifa' ἰ guiá` dsíí, ¿e` 'né` nijmee` jnea` e laco' nilí'i e niliseen` cøøng` cóo'` Fidié` car` ngongá` jmí?

18 Jo cañí` Jesús quiá'` ἰ dseañu' do lala:

—¿Jiali' fí' jnea` e guiá` dsii'? E jáb'` dseáng'` jaam` dsea` guiúng` ἰ seeng`, jo íb` Fidié`. 19 Jo niñí'^ lajíi'` júu` quiu'` ta` quiá'` Fidié': “Ja` jngan'` dsea` rún'”; ja` 'lee' e nigün'` cóo'` dseañu'` osi dseam' ἰ o'` quií'`; ja` jmée'^ ḡ; ja` cá'^ júu` e o'` já' e en'` jaléng'` dsea` rún'`; ja` jmigøø'n'` dsea` rún'`; jogui jmí'goo'` tiquíí'^ cóo'` niquíí'^.”

20 Jo cajíng'` ἰ dseañu' do lala:

—Tifa', lajaléb' e jo nicajmiti~baa latí' jíi' mĩ simím'baa.

²¹ Joba' cajóøng- Jesús i dseañu' do e íaang` dsíir', jo cañíir` quiáañ' do lala:

—Coo`gui sea` e 'né- fíi- i 'nu` e 'né- quií'-: guóng' jo güi'nñ~ lajalé' e sea` quií'-, jo e nilí' do nijméé' guiéé` jee~ jaléng' dsea` tiñíng-. Jo lajoba' nilisea` juguiá- quií'- fí' ñífí- mĩ nití- fí' jmígüi' coo`. Jo mĩ ningí e nijme'^ e nicafíi- i 'nu` na, joba' nea~ jo ningí' cóo'~ jnea~.

²² Jo dsu' mĩ canúu- i dseañu' do lado, eáam' fí'í' calíiñ-; jo jo' íaang` dsíir' cangáañ'- fí' quiá'r-, co' líiñ' jaang` dsea` i eáam' sea` cuu-.

²³ Jo mĩ cangí jo, cajóø- Jesús lacúng' lí' siñ', jo casí'r- i dsea` guitúung` quiá'r- do lala:

—Eáam' huíng' lí' quiá'- jaléng' dsea` sea` cuu- e nijáng' yaaiñ~ fí' quini` Fidiéé` e laco' dsea` do nicá` nifí' quiá'r-!

²⁴ Jo mĩ canúu- i dsea` guitúung` do lala, eáam' cangogá` dsíir'. Jo dsu' caléb'tu casí' Jesús i dsea` quiá'r- do lala:

—Jóo`o, jeáam' huíng' e ni'íng' dsea` e Fidiéé` nicá` nifí' quiá'r-! ²⁵ Co' ja`gui huíng' quiá'- jaang` jó' camello e ningíng'-ne' fí' dsíi' tó' jmini` quiá'- mocuu- 'mí' 'mí' e laco'gui jaang` dsea` sea` cuu- nilí'r' e ni'íñ' e Fidiéé` nicá` nifí' quiá'r-.

²⁶ Jo mĩ canúu- dsea` guitúung` quiá'r- e jo, eáang`guib cangogá` dsíir', jo canaaiñ` jmíngí'- rúíñ' lajee` la'ó' yaaiñ~ lala:

—Jo íi- i nilí' e nileáañ` jee~ jalé' dsee- quiá'r-?

²⁷ Joba' cajóøng- Jesús i dsea` do, jo cañíir` quiáañ'- lala:

—Huím' lí' quiá'- jaléng' dsea` jmigüí, dsu' ja lí' lajõ quiá'- Fidiéé, co' lajib` quíí' dsea` do jmíí' lí' jmér'.

²⁸ Jo mí~ cangí jo, Tú^ Simóngui canaaíñ` sí'r` dsea` do lala:

—Fíi'naa', jnea'^ nicatú^baa' lajaléb' e sea` quí'naa', jo jõguiba' cangí^naa' cóo'~ 'nu'.

²⁹ Jõba' cañíí` Jesús quiáíñ'- do:

—Dseáng'- e já'- e fíi'-i 'ná' e doñí' ii` i catú` jalé' e sea` quiá'- osi góor` osi ca'naaiñ` quiá'- jaléng' rúíñ' osi quiá'- tiquiá'r^ niquiá'r^ osi quiá'- jaléng' jóor' osi catúr` jalé' uó- quiá'r- dsu' uí'~ e ca'íñ' jnea` jõgui uí'~ e ní'r` júu^ quiá'- jial laang` dsea` jee` jalé' dsee- quiá'r-, <sup>30</sup> jõba' i dsea` í` ní'ím'bre fí' jmigüí la cien née'~gui e jmiguiá' quiá'- jalé' e catúr` do, nañí' fa' gab` jmáng' dsea` ír; jõgui mí~ nití- fí' jmigüí cóo, ní'ím'bre e seeíñ` cøong` cóo'~ Fidiéé` lata~ cajo. <sup>31</sup> Jo i líing~ dsea` i líing- e niíñ- eáang' fí' jmigüí la, jo dsu' í'bing' jíí'~ capí'^ ja` ee` niing- mí~ nití- e í' jo. Jo dsu' i líing~ dsea` i líing- e ja` ee` niíñ- jíí'~ capí'^ fí' jmigüí la, jo í'bing' i eáang'gui nilíniing- mí~ nití- e í' jo.

Mí~ catí' 'ní' yá' e cajíng'- Jesús e nijnga'- dsea` quiá'r-

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Jo mí~ cangí jo, iuung- Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén colíing~ cóo'~ dsea` quiá'r-, jo 'niab' Jesús ngóor' ní'fí' ie~ jo, jo caluu`gui lajõ ngolíng- dsea` guitúung` quiá'r-, jo i dsea` la eáam' dsigá` dsír'. Jo caluu` i dsea` guitúung` do ngolíng- dsea` quiá'r- caguiaang-gui, jo i dsea` la dseáng'- 'gó'bre. Jo Jesús ca'naam`bre calé' catú- cóo'~ i

dsea`guitúung` quiá'r- do jo casí'r- reiñ' do lajii~ e nidsijéé` cóo'r~ jo lalab cajín'-:

33 —Jo lí^ laco' jii~ e la móo- 'nú' jmi~ na, lana ningóo'naa' fí Jerusalén, jo fí fii` job lí~ nijáng^ dsea`jnea~, dsea`cagá-a fí ñiff- e lín'n jaang` dsea` jmigüi, jo fí jaguó` jaléng' fi~ jmidsea` quiá'- dsea` góo`baa' cóo'~gui fí jaguó` jaléng'^ tifa' quiá'- júu^ quiu' ta` qui`baa' lí~ nijáin^ jnea~ jo nicuø'r- jnea~ dsee- e dseáng'- 'né- nijúum`baa; jo nijáin^ jnea~ fí jaguó` dsea` i ja` lángr` dsea` góo`naa' dsea` Israel, 34 jo niløøm`bre jnea~, jogui ni'ñiñ- jnea~, jogui nijmihuñiñ` jnea~ cartí` nijngám'-bre jnea~; dsu' mi~ nisúung- 'ni' jmi~ lajo, nijib`túu calé` catú-.

Mi` camí` Tiáa~ cóo'~ Juan cóo` jmi'ee`

(Mt. 20:20-28)

35 Jo mi~ cangí` jo, cangoquiéeng` Tiáa~ cóo'~gui Juan fí lí~ sing' Jesús, jo laji` huáaiñ'- do líiñ` jóo` jaang` dseañu` i siñ` Zebedeo, jo lalab cajíng'- i dsea` do casí'r- Jesús:

—Tifa', ii`naa' e nijmití^ cóo` jmi'ee` lajii~ e nimí'~naa' 'nu`.

36 Joba' cañii` dsea` do:

—¿E~ iing`na' e nijmicóo'~o 'nú'?

37 Joba' cañii` i dsea` gáng- do quiá'- Jesús:

—Cuøø~ jnea'^ e nití`naa' fí ñiff- quíi' mi~ niguiing`tu' fí jo e ni'lié`naa' jaang` lí^ lí` dsée` jogui jaang` lí^ lí` tuung~.

38 Joba' cañii` Jesús quiáin'- do lala:

—'Nú' jii~ ja` ñi`na' lajii~ e mi`na' na. ¿Su lángr`na' e nité`na' lajii~ e iihuí' e nijaquiéeng` quié- e jogui e nité`na' e nijmeáng'^ dsea` 'nú' ga` lí^ laco'gui nidsingñng- jnea~?

39 Jōba' cañíi` i dsea` gáng- do quiá'- Jesús lala:

—Lí'baa'.

Jōba' cajíng'-tū Jesús casí'-reiñ':

—E jáb'- e 'nú' nimó`na' iihuú' cajo lí^ laco'gui nimoo~ jnea~, jōgui e gab` nijmeáng` dsea` 'nú' lí^ laco'gui nijmeáng` dsea` jnea~; 40 jō dsu' e nigüea` dsea` lí^ lí dsée' o'si lí^ lí tuung` é laco' guiin~n, ja` jnea~ catín~n fa' e nicuøø- e jō, cō' nigüea` fí' jō jaléng` i dsea` i nisi'íing` i niñíng` e jō.

41 Jō mí~ tí' lí~ canúu- i dsea` quiá'- Jesús i guíng-gui do e cajmée` Tiáa~ cóo'~gui Juan lajō, jōba' eám' caliguiñ- quiáñ'- do. 42 Jō dsu' Jesús cató'-bre jaléng` i dsea` guitúung` do quiá'r- jō casí'-reiñ' lala:

—Niñíb` 'nú' guiú- e jee~ jaléng` dsea` i ja` cúing` Fidiée` seeng` jaléng` dseata~ i quiu' ta~ quiá'- jaléng` dsea`, jō jaléng` i dsea` i quiu' ta~ do eám' sili'r' cóo'~ e ta~ líiñ' do. Jō lajōb lí' cajo cóo'~ jaléng` dseata~ dsea` féng' i quie' nifí' quiá'- jaléng` dsea`, cō' laguidseaam^ quiu'r' ta~ quiáñ'- do. 43 Jō dsu' ja` cuøøng` e nidsijée' lajō jee~ 'nú', cō' ii` i iing` i nicá' nifí' jee~ 'nú', í'bing' i 'né- nijmé- ta~ jmícóo'~ quiá'- i caguaang-gui; 44 jōgui ii` i iing` i nijmé- e niing-guir jee~ 'nú', í'bing' i 'né- jmé- jalé' ta~ huí' jee~ jaléng` i caguaang-gui e ja` jmiféng' 'ñia'r'. 45 Jō lajōb 'né- jmér-, cō' lajōb ta~ cagá- jnea~ cajo, jnea~ dsea` cagá- a fí' ñifí' e lín'n jaang` dsea` jmigüi'; cō' jnea~ ja` cagá- a fa' e jmóo` dsea` ta~ fí' quinií-, cō' jnea~ cagá- a e laco' nijmicóo'~ o jaléng` dsea` jmigüi' jōgui e laco' nijáang' 'ñiá'a e nijúun~n e laco' nileáng` fíng` dsea` jmigüi' jee~ jalé' dsee- quiá'r-.

*Mi~ cajmi'leáang~ Jesús jaang` dsea` tiuung~ i sii`
Bartimeo*

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Jo mi~ cangî jo, caguié~ Jesús cóo'~ dsea` quiá'r~ fi' Jericó. Jo lajee~ e uøøiñ` e fi' jee~ fiñ jo coliiing~ cóo'~ dsea` quiá'r~ cóo'~ gui i fíing'gui dsea` i jiéng` cajó, jo jaang` dsea` tiuung~ i sii` Bartimeo, jóo' jaang` dseañu` i sii` Timeo, guiiñ` 'ni' fi' e jmóor` ta~ mí cuu-. <sup>47</sup> Jôba' mi~ tí li~ calilí' i dsea` tiuung~ do e quiá'- ningóo' Jesús dsea` seeng` fi' Nazaret, jôba' canaañ` óo`bre jo fé'r` lala:

—¡Jesús, dsea` siju~ dseata~ Daví^, fiñ güilín' jnea~!

⁴⁸ Jo i fíim' dsea` cajíiñ~ i dsea` tiuung~ do e laco' jo` nifé'guiiñ' do lado, jo dsu' i dsea` tiuung~ do lí^ lí` teá'gui canaañ` ám`bre dsea` do jo café'tur lala:

—¡Jesús, dsea` siju~ dseata~ Daví^, fiñ güilín' jnea~!

⁴⁹ Jôba' Jesús caquium`bre fi' iuuiñ~ jo cajíiñ`-:

—Jéeng`na're fi' la.

Jôba' catóbb'- jaléng` i dsea` i ngolíng~ cóo'~ Jesús i dsea` tiuung~ do jo casí'-reiñ' do lala:

—Cuøø~ bí uø' jo ráan'-, co' dob tó' Jesús 'nu`.

⁵⁰ Jôba' cab' caquiéer` e 'mi' jlíiñ` do, jo lico' ca'fím~bre jo caguiéer~ catí' quini~ Jesús. ⁵¹ Jôba' cajmingí'- Jesús i dsea` tiuung~ do lala:

—¿E~ iing~ 'nu` e nijmee~ e quií'-?

Jôba' cañí' i dsea` tiuung~ do quiá'- Jesús lala:

—Tífa', iin~n e nijmée'^ e nilijné'^baa.

⁵² Jôba' cañí' Jesús quiá'- i dsea` tiuung~ do lala:

—Nícuøøm` guøn'^ náng, co' nica'láam~ba' uí'~ e jáb'- calín'- júu^ quié~e.

Jò ladsifí lado calijné' i dsea` do, jò cango'leám`bre laco' ngóó' Jesús lajii' fí iuung` dsea` do.

11

Mi` ca'í` Jesús fí` jee` fi` Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12 :12-19)

¹ Jò mi` cangf` jò, mi` tí li` niteáaiñ` quiá'` jee` fi` Jerusalén jò e fí` li` née' e fi` e sii` Betfagé cóo'`gui e fi` e sii` Betania, quiá'` fí` mó'` e sii` Olivos, jò fí` jò casíng` Jesús gáng` lajee` dsea` guitúung` quiá'r`,
² jò lalab casí'r` i dsea` do:

—Güilíng`na' e fí` fi` pí` e née' quini` na, jò mi` nigüitáng`na' fí` jee` fi`, nimáang`na' jaang` bú` iee` i sing'` 'ñúung` e jii'` jaang` dsea` ja` ii` mí` caguá' fí` mocóo`re'. Jò síng`na're' jò tee`na're' fí` la. <sup>3</sup> Jò song`ii` dsea` jín'` sí'r` 'nú'` jiali'` jmoo`na' lana, joba' sí'na're e ta` quiá'` Fí'baa', có' 'neám`bre i jó'` la cateá`, jò mi` ningf` jò, nija-jeaam`ture' calé'` catú` fí` ée` quiáa`re'.

⁴ Joba' lajob` cajmée` i dsea` gáng` quiá'` Jesús do; cangolím`bre, jò mi` cangotáaiñ` fí` jee` fi`, cangáaiñ` jaang` bú'` i sing'` 'ñúung` fí` jee` 'núú` cáang` o'nú` quiá'` cóo` 'núú', joba' casim`bre i bú'` do lí'` laco' ta` sinú'r` quiá'` Jesús.

⁵ Jò i líng` dsea` i cangá` mi` casing'` i dsea` do i bú'` do cajíñ`:

—¿E`gui jmoo` 'nú', dsea'? ¿Jiali'` síng`na' i bú'` na?

⁶ Joba' cañíi` i dsea` gáng` do jò casí`-reiñ' lajii'` júu` e nicasí'` Jesús ír` lami` jéeng`gui; joba' calí`-bre catór` i bú'` do. <sup>7</sup> Jò cató`-bre i bú'` do fí` li` sing'` Jesús jò caguiar` sí'r` fí` mocóo` i bú'` do,

jō mifñing` caguáb` Jesús. ⁸ Jō fñim` dsea` cani'r` si'r` lacuee` guiá'` fí, jōgui seem`bi dsea` caquiá'r` guo` 'ma` e jia` jō caguiar` guiá'` fí cajo. ⁹ Jō jaléng` dsea` i` ngolíng` nifí` cóo` gui i` jaling` cøøng` canaiñ` óor` teá` jō fé'r` lala:

—iMajmifém'`baa' i` dsea` güeang` na i` jáa' fí ñiff` cuaiñ` quiá'` Tiquí`ii' dsea` guing` fí jō! <sup>10</sup> Co' nicatí`í` e nijáa` i` dsea` siju` quiá'` dsea` áang` qui`-ii' i` calisí` Daví` do i` si'íng` e niquiá'` ta` quiá'` dsea` jmigüî. iMajmiféng`naa' jōgui majmi'goo`naa' Fidiée` dsea` guing` ñiff`!

¹¹ Jō mi` caguié` Jesús fí jee` fñ` Jerusalén, cangór` fí dsí` sináa` guá'` fé` quiá'` dsea` góor` dsea` Israel e si' fí jō; jō cajóør` fí la fí na e fí jō, jō mi` cangí` jō, cangó`tur fí Betania colñing` cóo` i` dsea` guitúung` quiá'r` do, co' nica'lóob` ie` jō.

Coo`'ma` güñí` e ja` dsi` güñí` quiá'`

(Mt. 21:18-19)

¹² Jō mi` cajneá` e jmiñ` jō, mi` tí` lí` ca'uøøiñ` fí Betania, cadseá` jmi'aang` Jesús. <sup>13</sup> Jō lajee` e teáaiñ` fí, huíim`bi cangá` Jesús e gui` cóo` 'ma` güñí` e dsi` má`^; jōba' cangojóør` catí` quiá'` su dsi` güñí` quiá'` e 'ma` do, dsu' ja` ee` cadsér` jii` cóo` mi` tí` lí` caguiér`, dseáng` lajii` má`ba' dsi`, co' o' jii` e dsi` güñí` ie` jō. <sup>14</sup> Jōba' café` Jesús quiá'` e 'ma` güñí` do lala:

—Jii` jaang` dsea` jō` nidó` guir güñí` qui'`.

Jō canúub` dsea` guitúung` quiá'` Jesús e café'r` lajō.

Mi` ca'uøøng` Jesús jaléng` dsea` i` jmóo` ta` 'nñ` fí dsí` guá'`

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Jo mi~ cangî e caguiling-tur fi' Jerusalén, job mi~ ca'í-tu Jesús fi' dsíí sinúú^ guá'- fé' quiá'- dsea` góor` dsea` Israel, jo canaaín` uóøm`bre jaléng` dsea` i niteáng` ta~ 'nî` jogui ta~ láa' e fi' dsíí sinúú^ guá'- do, jogui canaaín` jím`bre jalé' mes~ quiá'- jaléng` i dsea` i neáng` ta~ jmifíng` cuu- quiá'- jaléng` dsea` jogui mes~ quiá'- jaléng` dsea` i neáng` ta~ 'núng` mee~ cajo. 16 Jo dseáng`- jo cacuø'r fi' jii~ jaang` dsea` fa' e nidsica~gui dsea' fi' dsíí sinúú^ guá'- jii~ coo` e 'nîr`. 17 Jo lalab canaaín` e'r jaléng` i dsea` do ie~ jo:

—Lalab fé' Fidié~ fi' ni~ ji` quiá'r-: “Fi' dsíí sinúú^ quié` e la íng` ta~ e jmiféng` dsea` jnea` lí' lajaléng` dsea` i seeng` fi' la'úng` fi' jmigüi~”; dsu' 'ná'gui nicajmee` na' e 'núú' la lafa' too` lí~ neáng` jaléng` iib`.

18 Jo jaléng` fii~ jmidsea` quiá'- jaléng` dsea` Israel cóo`-gui jaléng` tifa' quiá'- júu^ quiá' ta~ quiá'- dsea` Israel canúu`bre júu^ quiá'- Jesús, jogui canaaín` 'nó'r` jial nijngáin`- dsea` do, co' 'góm`bre dsea` do, co' dseáng`- eám' dsi'gó` dsíí jaléng` dsea` quiá'- lajii~ e e' dsea` do. 19 Jo mi~ tí lí~ ca'í- núú^, cagüi'íib' Jesús colíng` cóo`- dsea` quiá'r- e fi' jee~ fií jo.

Mi~ caliquiú` e 'ma` güiñí'^ do
(Mt. 21:20-22)

20 Jo mi~ cajneá- e jmii~ coo`gui do e la'ee', cangíng`tu Jesús cóo`- dsea` quiá'r- fi' lí~ gui e 'ma` güiñí'^ do, joba' cangár- e nicaliquiú`ba' do catí jmó^ quiá'- . 21 Jo job mi~ tí lí~ cadseng`- dsíí Tú^ Simón, joba' casí'r- Jesús lala:

—Tifa', fíng na jóø e 'ma`güiñí' e café'e ga`uui`
 quiá'- lado guiée: Nicaliquiúb` lana.

22 Joba' cañí' Jesús quiá'- Tá^ Simón:

—Já'- güilíng`na' lajii` júu^ quiá'- Fidiée`.

23 Dseáng' e já'-ba' fíi`i`'nà e doñí' ii` i` nijíng'-
 e nisí' e mó' la: “¡Jéeng'`'nà fí' na jó güiteáng' uø'
 fí' 'ni' jmiñí'!” , jó song cõo`ba' i` dsír' jogui`já'- líiñ`
 e lajii` e nicafé'r` do dseáng'- nilitib~, joba' lajob
 nilí jóng. 24 Joba' fá`guí e fíi`i`'ná' e lajalé' e mi`
 'ná' lajee` e fõng'`na' Fidiée`, jó song já'- líng`na' e
 nica'ím'`ba' e jó, joba' lajob nilí jóng. 25 Jogui` mi`
 fõng'`na' Fidiée` cajo, song ja` guiá- seeng`na' cõo`
 i` líng` dsea` rúng'`na', íng'`na' dsee- uui` quiá'-
 i` dsea` î, jó lajoba' Tiquí'`na' dsea` guing~ ñifí-
 ni'ím-bre dsee- quí'`na' cajo. 26 Jogui` song 'ná'
 ja` íng'`na' dsee- quiá'- dsea` rúng'`na', joba' lajob
 nijmé- Tiquí'`na' dsea` guing~ ñifí- cõo` `ná' cajo,
 ja` ni'íiñ` dsee- quí'`na'.

*I` quiá' ta` Jesús e jmóor` jalé' e jmóor`
 (Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)*

27 Jó mi` cangí`gui lajo, caquim'- tur fí' Jerusalén.
 Jó lajee` e ngí' Jesús fí' sinúu^ guá'- fé', jó can-
 goquiéeng' fí' lí~ siñ' jaléng' fii` jmidsea` quiá'-
 dsea` góor` dsea` Israel cõo``gui jaléng' tifa' quiá'-
 júu^ quiá' ta` quiá'r- cõo``gui jaléng' dsea` cõõng'
 quiá'r- cajo, 28 jó lalab cajmingí'r- dsea` do:

—¿I` i` quiá' ta` quí' e jmoo'` jalé' e na? ¿I` i`
 cacuø'`'nà fí' e cuøøng` jme'` jalé' e na?

29 Jó lalab cañí' Jesús quiá'- i` dsea` do:

—Jõ jnea~ iim~baa jmee~ e camí'` júu^ cõo` `ná'
 cajo, jó e laba' iin~n` jmingí'`i` 'ná': 30 ¿I` i` caquiá'
 ta` quiá'- Juan i` caseáng` dsea` jmí'` do? ¿Su Fidiée`

osi dsea` jmigüíb` é? Jo song nilí`na' ninghi`na' quié`e lana, joba' jnea` nifí`i 'ná' i` i quiá' ta` quié`e e jmóo`o jalé` e na.

³¹ Jo lí` canaang` i dsea` do síiñ` lajee` la'ó` yaam`bre jo sí` rúñ` lala:

—Song nifé`naa' e Fidiéeb` casí` quiá'r-, joba' lalab niñí`r- qui`naa': “¿Jialí' ja` já'- calng`na' lajii` júu` quiá'- i dsea` í?” ³² ¿Osi nisíi`bhi`re é e dsea` jmigüí`bing' caquiá' ta` quiá'r- e jmóor` lajo?

Jo co' 'góm`bre jaléng` dsea`, dsuco' lajalém` dsea` já'- líiñ` e i Juan do dseáng`- já'-ba' e fé'r` cuaiñ` quiá'- Fidiéé`, ³³ joba' lalab cañí` i dsea` do quiá'- Jesús:

—Ja` ne`naa' jii` coo`.

Joba' cañí` Jesús quiáíñ` do:

—O'gui jnea` cuóøng` lí` fí`i 'ná' i` i quiá' ta` quié`e e jmóo`o jalé` e la.

12

Coo` júu` já'- lafa' júu` cuento quiá'- dsea` 'léeng` i soo` dsí`

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Jo lajee` e táam`bi Jesús fí` Jerusalén, jo canaiñ` féiñ` jaléng` dsea` cóo`- jalé` júu` já'- e lí` lafa' júu` cuento jo lalab casí`-reiñ` do:

—Coo` née` caliséng` jaang` dseañu` mali`gui i cajni` jmang`- huñg` jó` fí` ni` guóo`- uó`- quiá'r-; jo cajme'r` coo` íá, jogui cajme'r` coo` fí` lí` niniúung`- e nicuó`- jmí` e mí` huñg` jó` do, jogui cajme'bír coo` lí` nigüear` e quiá'- nijmér` í`. Jo mi` cangí jo, cacuø'r` dsea` i cajmée` ta` e uó`- quiá'r- do, jo cagüi`hi`bre 'ñia'r` cangór` fí` lí` huí`.

2-3 Jo mi~ tí lí catí í' e nisítíng', co' nicaroor' lajii' e cajnr' do, joba' casíng' i dsea' fii' uó' do jaang' dsea' 'léeng' quiá'r' e nidsimíiñ' lajii' e catíng' i dsea' do quiá' jalé' e caroo' e ni' guóo' uó' quiá'r' do. Jo mi~ tí lí caguié' i dsea' 'léeng' do quiá'r', i dsea' i jmáng' ta' uó' do cajmihu#m bre i dsea' 'léeng' do, jo caguiém'tureiñ' e ja' quieeiñ' do jii' coo'. 4 Jo mi~ casíng' i dsea' fii' uó' do jaang'gui dsea' 'léeng' quiá'r' e quiá' nidsimíiñ' do lajii' e catíiñ', dsu' cuub~ catéé' i dsea' jmóo' ta' uó' do mogui' í cajo, jo júu' 'léb' casí' reiñ' do. 5 Jo mi~ cangí í, i dsea' fii' uó' do casíiñ' jiéng'gui jaang' dsea' 'léeng' quiá'r'. Jo mi~ tí lí caguié' í, cajúm bre, co' cajngab' i dsea' jmáng' ta' uó' do quiá'r'. Jo mi~ cangígui lajo, i dsea' fii' uó' do i fíim'bi dsea' 'léeng' quiá'r' casíiñ'; jo i líng' lí' calihu#m bre, jogui i líng' dseáng' cajngab' i dsea' do quiá'r'.

6 'Jo coob' mi~ jaang' jób' i dsea' fii' uó' do seáng'gui, jo íb' i dseáng' i 'neáaiñ' eáng'. Jo ca'í dsíir' e i jóor' dob nisíiñ', co' líiñ' e i jóor' doguibing' i nijmi'gó' jaléng' i dsea' do. 7 Dsu' i dsea' jmáng' ta' uó' do casíiñ' lajee' yaaiñ': "Í jóor' nab i nine' ni' latøøng' e guóo' uó' na; joba' guiá'gui e nijngáam' baa're, jo lajoba' jneaa' aab' dsea' nilí' naa' e guóo' uó' la." 8 Joba' casam' bre i jóo' i dsea' fii' uó' do, jo cajngam' breiñ' do, jo cangojéeng' neiñ' do fí' lí' caluub' e guóo' uó' quiáiñ' do.

9 Jo mi~ cangí e fé' Jesús e júu' jo, jo cajmingí'r' jaléng' i dsea' do lala:

—¿E' líng' 'ná' e nijmé' i dsea' fii' guóo' uó'

do? E jáb' nidsé-bre jō nidsijngáam' bre jaléng' i dsea`jmóo` ta` uó` quiá'r- do, jō i jiém' nitáin' i nijmé- ta` e fí ni` guóo` uó` quiá'r- do.

Jōba' cajíng'-gui Jesús lala:

¹⁰—¿Su ja` mí ca'í` 'nú` lajii` e toq` fí ni` jì quiá'- Fidié` lí` fé' lala?:

E cuu` e ja` calijii` jaléng' dsea` jmo' 'núu', lanaguí dseáng'- cuu` laniim- nica'uíng- quiá'- 'núu'.

¹¹ Jō 'ñiab' Fí'naa' dsea` cajmée` e la, jōba' dseáng'- eáam' dsigá' dsí'naa'. Jō lanab toq` fí ni` jì quiá'- Fidié`.

¹² Jō jōb mi` cajmée` quijí- jaléng' fii` jmid-sea` quiá'- dsea` Israel jōgui jaléng' tifa' quiá'r- cóo' gui jaléng' dsea` cóong' quiá'r- jial e nisáin' dsea` do, có' calilí` bre e caféin' do e éein' jaléng' íb'. Jō dsuco' 'góm' bir jaléng' dsea` i núu` júu` quiá'- dsea` do, jōba' catiúum- bre dsea` do jō can-golím bre jóng.

Mi` cajming'- dsea` Jesús cuaiñ` quiá'- e catíng- dseata`

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Jō mi` cangí gui lajō, i dsea` i quie' nifí quiá'- dsea` Israel casiñ` fí lí` táang` Jesús cóo` tú- míng' dsea` fariseo cóo' gui cóo` tú- míng' dsea` quiá'- Herodes e laco' ni'nóin' do jial nisí'r` Jesús e laco' niguié'r` jial ni'níin' dsea` do fí quini` dseata`. <sup>14</sup> Jō mi` caguilíin' fí lí` sing' dsea` do lalab casí'- reiñ':

—Tifa', ne`naa' e jmang'- júu` já'-ba' fól' 'nú, jōgui e ja` 'gól' cóo' jalé' e í dsí' dsea` jōgui jalé' e fé'r` uí' quií', jōgui dseáng'- e já'-ba' e røøb` í 'nú í' quiá'- jaléng' dsea`, có' ja` jøø- 'nú` jii` jialco' líng' dsea` lí' caluu`, jōgui e' jial e niliseeng' dsea`

dseáng'⁻ laco' iing~ Fidiée˘. Joba' jmingí'⁻naa' 'na' e júu^ la: ¿Su 'né⁻ quí'naa' cuu⁻ e catíng⁻ dseata~ i guing~ fí Roma osi ja 'né⁻ quí'naa' é?

15 Jo co' calilí^ Jesús lajii~ e iing~ i dsea` do jmicaaiñ~, joba' casí'r⁻ dsea` do lala:

—¿Jiali' 'nó'na' e iing~na' niguié'na' jial e ni'níng~na' jnea~ fí quini˘ dseata~? Fing na cuóø'~na' jnea~ coo` cuu⁻ jo nijóø^ø.

16 Joba' ca'e'bi i dsea` do coo` cuu⁻, jo cajóøb⁻ Jesús, jo mi~ cangí jo cajmingí'r⁻ jaléng' i dsea` do lala:

—¿I~ moni~ tóo` e ni~ cuu⁻ la?, jogui ¿e~ júu^ e silí fí ni~ la?

Joba' cañí i dsea` do lala quiá'⁻ Jesús:

—Ni~ dseata~ dsea` guing~ fí Romab tóo`.

17 Joba' cañí tu Jesús quiá'⁻ jaléng' i dsea` do:

—Cuóø'~na' dseata~ dsea` guing~ fí Roma lajii~ e catíng⁻ í, jogui cuóø'~na' Fidiée˘ cajo lajii~ e catíng⁻ Fidiée˘.

Jo eám' cangogá` dsíí jaléng' i dsea` do mi~ canúur⁻ lajii~ e júu^ e cañí Jesús do.

Mi~ cajmingí` dsea` jial lí' mi~ nijí' tu dsea` calé' catú⁻

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Jo mi~ cangígui lajo, cangolíng^ coo` tú⁻ míng' dsea` Israel i líng' dsea` saduceo fí lí táang' Jesús. Jo i dsea` do fé'r' e jo jí' tu jaléng' 'lí~ , joba' e job e iin~ nijmingí'r⁻ Jesús jo casí'r⁻ dsea` do lala:

19 —Tifa', Moi~ caséer' e too~ fí ni~ jì quiá'r⁻ e song cajúng⁻ jaang` dseañu', jo caseáaiñ' dseamí quiá'r⁻ e ja` mí seeng` jóor', joba' rúng' i dseañu' do 'né⁻ nicúng'⁻ guór` cóo' i dseamí 'nñ⁻ i caseáng⁻

do; jo mi~ caliseeng` jór' cóo~ í, joba' lafa' jóob`
 i dseañu' quiá'r- mi~ uii~ do nilíng- i jiuung~ do.
 20 Jo lafa' e já'-, coo` ya' caliséng` guiáng- dseañu'
 i la'ó` rúng', jo i dseañu' la'uii~ do cacúm' guóor`,
 dsu' jo` huøø- ngó- cajúm-bre la ja` mí seem`bi
 jór'. 21 Joba' i dseañu' i catí tú- do cacúm' guóor`
 cóo~ i dseamí 'nái- do, jo lajob cajo cajúm-bre jo
 jíi~ camíng'~ jór' ja` mí lí sém`bi; jo lajob calí-
 cóo~ i dseañu' i catí 'ní do cajo. 22 Jo lajob laji`
 guiám- i dseañu' do cacúng'- guóor` cóo~ i dseamí
 do, dsu' jíi~ jaaiñ' do fa' caliséng` jiuung~ quiá'r-
 Jo mi~ lí cóng`guijiu lajo, cajúm- i dseamí do 'ña'r`
 cajo. 23 Joba' mi~ tí lí nijí'tu jaléng' i dseá do calé`
 catú- fí fi coo, ¿i~ lajee` laji` guiáng- i dseañu' do
 ni'uíng- dseáng'- dseañu' quiá'- i dseamí do?

24 Joba' cañí` Jesús quiáin'- do lala:

—Sijgiém` áa' 'nú', dsuco' ja` ñí`na' jial laco' fé`
 fí ni` jì quiá'- Fidiéé, o'gui ñí`na' jial tíi' 'gøng`
 dseá do cajo. 25 Dsuco' mi~ nijí'tu jaléng' 'líi~
 fí jmiçüi coo, jo` nicúng'- gui guoo` dseañu' o'gui
 dseamí, lí` laco' dsingíng- jaléng' ángeles quiá'-
 Fidiéé i seeng` fí ñifí-. 26 Jogui e cuaiñ~ quiá'- e fíng
 jí'tu jaléng' 'líi~ do, ¿su ja` mí ca'í 'nú' jalé' e too` fí
 ni` jì quiá'- Moi` jial mi~ caféng' Fidiéé` ír` catí lí`
 si' coo` 'matóo` e ia` ji? Jo lalab casí'- reiñ' do ie` jo:
 “Jneab~ líin`n Fidiéé` i jmiféng' Abraham cóo~ gui
 Isáa` jogui Jacóo` cajo.” 27 Jo Fidiéé` ja` líiñ` Fidiéé`
 quiá'- jaléng' 'líi~, co' Fidiéé` quiá'- dseá jíb` líiñ`;
 joba' sijgiém` jalé' e í` óo' 'nú'.

*E lab e júu` laniing-gui quiá'- Fidiéé`
 (Mt. 22:34-40)*

28 Jo lajee˘ jo caguié˘gui jaang˘ lajee˘ la'ó' tifa' quiá'˘ júu˘ quiú' ta˘ quiá'˘ dsea˘ Israel, jo mi˘ calilí'r˘ e cañiib˘ Jesús røø˘ lajúi˘ e júu˘ do, joba' i˘ dsea˘ í˘ cangoquiéeiñ' cáang˘ Jesús jo cajmingí'r˘ dsea˘ do lala:

—¿E˘ e júu˘ laniing˘gui lajee˘ lajalé' e júu˘ quiá'˘ Fidiéé˘?

29 Joba' cañií˘ Jesús quiáiñ'˘ do:

—E lab e júu˘ e laniing˘gui do quiá'˘ lajee˘ lajalé' e júu˘ jo, jo lalab fé': “Núu˘na' dsea˘ Israel e Fii˘naa' Fidiéé˘ júi˘ íb˘ dseáng'˘ i˘ líng' Fii˘naa'. 30 Jmi'neáang˘ Fíi˘ Fidiéé˘ car˘ ngocáng˘ o' jogui cóo'˘ laji˘ jmi'guí quií'˘ jogui cóo'˘ laji˘ e í a' jogui cóo'˘ laji˘ bí˘ seen'˘.” Jogui e nab e júu˘ laniing˘ do. 31 Jogui e lab e júu˘ laniing˘ e catí˘ tú˘ do: “Jmi'neáang˘ jaléng'˘ dsea˘ rún'˘ lí'˘ laco'gui jmi'neáan'˘ uø'˘.” Jo e nab e júu˘ quiá'˘ Fidiéé˘ e laniing˘gui eáang'˘ do lajee˘ lajalé'˘.

32 Joba' lalab cañií˘ i˘ tifa' do jo cajíñ'˘:

—Eáam' guiú˘ lajo, Tifa', dseáng'˘ jáb'˘ júu˘ quií'˘ e já'˘ba' e jaam˘ Fidiéé˘ seeng˘, jo ja˘ seeng˘ i˘ jíéng'gui. 33 Jogui e jáb'˘ e 'né˘ e nijmi'neáang˘naa' Fidiéé˘ dseáng'˘ e ngocáng˘ dsi˘naa' jogui cóo'˘ laji˘ e í dsi˘naa' jogui cóo'˘ laji˘ bí˘ see˘naa', jogui e jmi'neáang˘naa' jaléng'˘ dsea˘ rú'naa' laco'gui ii˘naa' e nijmi'neáang˘ dsea˘ jneaa˘aa', jo lajalé' e la eáang'gui quíing' laco'gui lajalé' feá'˘ e cuøø˘naa' Fidiéé˘, fa' la mi˘ jngang'naa' jó'˘ fí quinir˘ òsi mi˘ ee˘go e ju˘naa' fí nife'˘ é.

34 Jo mi˘ calilí'˘ Jesús e guiúb˘ cañií˘ i˘ dsea˘ do, joba' casí'˘reiñ'˘ do lala:

—Na jaquiém˘ e tí˘ lí˘ nicá˘ Fidiéé˘ nifí˘ quií'˘.

Jō mi~ cangî jō, jîi~ jaang`gui ì dsea` do fa` cateá`gui dsíir` ee` nijmingí` guír Jesús.

Ì dsea` siju~ lãng` Dsea` Jmáang`

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Jō lajee` e iuung` Jesús fí` guá!` fé` quiá!` dsea` góor` e si` fí` Jerusalén e e`r` dsea` júu` quiá!` Fidié` , jō lalab cajmingí`r` jaléng` ì dsea` ì teáang` do:

—¿Jial lí` quiá!` ì tifa` quiá!` júu` quiá!` ta` qui`-ii!, dsea` Israel, e fé`r` e Dsea` Jmáang` líiñ` siju` dseata` Daví`? <sup>36</sup> Cō!` `ñiab` dseata` Daví`^ cajíñ` la`eáang` cóo!` Jmiguí` quiá!` Fidié` lala:

Lalab cajíng` Fidié` casí`r` Fíi`:

“Ní lí` lí` dsée` laco!` guin`n

cartí` nijmee` e e jaléng` dsea` ì `ní` níng` `nũ` nisí`r` uó` jnir` fí` quini`^ e laco!` nijmí`gór` `nũ`.”

³⁷ Jō cajíng`-gui Jesús e júu` la:

—Jō song` `ñia`bì dseata` Daví`^ sí`r` Dsea` Jmáang` Fíi`, jōba!` ¿jial cuóøng` e Dsea` Jmáang` líiñ` dsea` siju` dseata` Daví`^ jóng`?

Jō lajaléng` ì dsea` fíing` ì teáang` núu` do eáam` iáang` dsíir` e núur` jalé` júu` e fé` Jesús.

Jalé` e ga` e jmóo` jaléng` tifa` quiá!` júu` quiá!` ta` quiá!` dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jō mi~ cangî jō, lalab café` Jesús jeeng` júu` quiá!`r` e er` do:

—Ñiing` óo`na!` cóo!` jaléng` tifa` quiá!` júu` quiá!` ta` qui`-ii!, dsea` Israel, cō!` lí`^ tí` dsíir` e ngír` e jlo`^ silíim`bre, jogui` eáang` iíñ` ì` nijmí`gó` ír` lacaang` jee` `núu` lí` ngír`, ³⁹ jogui` iíñ` güeár` ní` `masií` e jlo`^gui` fí` lacaang` dsíi` guá!` quiá!`r`, jogui` iíñ`

e nigüear` cajo dseáng'⁻ la jmang'⁻ li` jlo'⁻gui fíng catí e nidó'r⁻, ⁴⁰ jogui gui'bre 'nã̃ jaléng'⁻ dseamí ì 'nã̃, jogui jmicaaiñ̃ e fé'r` fa' e cuee` fí quini` dsea`. Dsü' jaléng'⁻ ì dsea` la'íb` ni'íng'⁻ iihuí' e eáang'gui mi` nití` í' lajõ.

Jaang`dseamí`nã̃ ì catá'⁻ cuu` fí dsí' guóo' quía'⁻ guá'⁻

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Jõ mi` cangí jõ, coõ` ya' guing` Jesús fí ca' guóo' li` ta' dsea` cuu` quía'⁻ guá'⁻ e si' fí Jerusalén, jõ jóør⁻ jial dsitea'⁻ dsea` cuu` fí jõ. Jõ lajee` jõ jaléng'⁻ dsea` sea` cuu` eáam' dsitea'r' cuu` fí jõ. <sup>42</sup> Jõ coõ` caguiéb⁻ jaang` dseamí ì 'nã̃ ì tiñíng⁻ eáang', jõ catá'r⁻ e fí dsí' guóo' do tú` cuu` e ja` ee` 'ga' lí quíng'. <sup>43</sup> Jõba' cató'r⁻ Jesús ì dsea` guitúung` quía'r⁻ do jõ casí'r⁻ reiñ' do lala:

—Dseáng'⁻ e já'⁻ e fii`i 'nú' e ì dseamí` nã̃ la nicató'r⁻ jmiguiá'gui cuu` e fí dsí' guóo' quía'⁻ guá'⁻ la laco'gui dsea` caguaang`gui; <sup>44</sup> co' jaléng'⁻ dsea` sea` cuu` cuør' lajii'⁻ e seáang' quía'⁻ bre; dsü' ì dseamí` nã̃ la lajib` lajii'⁻ e sea` quía'r⁻ e 'nér⁻ nicatá'r⁻ e fí dsí' guóo' la.

13

Mi` cajíng'⁻ Jesús e ni'íng⁻ guá'⁻ fé' e si' fí Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jõ lajee` ni'iuung⁻ Jesús fí e güi'ír' fí dsí' guá'⁻ fé' quía'⁻ dsea` góor` dsea` Israel e si' fí Jerusalén, jõ jaang` lajee` dsea` guitúung` quía'r⁻ casí'r⁻ dsea` do lala:

—Tifa', fing na jóø jalé' cuu cóo' e niguo' e silí' e guá' la!

² Jo cañí' Jesús quiá' i dsea' quiá'r do:

—Jóø jial jlo' cóo' e silí' e guá' na. Dsu' latøøng' e guá' na jí' coo' cuu jo' e nijé' gui sífíng' quiá' rúng', co' dseáng' lajib' ni'íng' mĩ' nití' í' lajo.

Jial nilí' mĩ' nijaquíéng' e tí' lí' ni'íng' jmigüí'
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jo mĩ' cangf' jo, cangób' Jesús cóo' dsea' guitúung' quiá'r' fí' yú' mó' e sii' Olivos e si' fí' lí' quini' laco' si' e guá' do. Jo lajee' e taang' Jesús e fí' yú' mó' do, jo job mĩ' cangoquíéng' Tú' Simón cóo' gui Tiáa' jogui Juan cóo' Df' fí' lí' guíng' dsea' do, jo casí' reñ' lala coo' yaaiñ':

⁴ —Ii' naa' e jmée' jnea' júu', Tifa', lí' e nidsijée' jalé' e fó' 'na' na. Jo ¿e' e nicuø' lí' quiá' e jo huøø' róo' jmigüí' jogui e nijaquíéng' e tí' lí' nidsijée' jalé' e jo?

⁵ Joba' cañí' Jesús quiá'í' do lala:

—Ñiing' áa' na' e jí' jaang' ja' ii' nijmigøøng' 'ná'.

⁶ Dsaco' fíim'bing' i nijalíng' i jmigoo' e jí' e íbre líiñ' Dsea' Jmaang' jo nifé'r: "Jneab' i dsea' í"; jo fíim' dsea' niligøøiñ' jo jáb' niliñ' e júu' e o' já' do mĩ' niguiée' e jmĩ' jo.

⁷ Jo mĩ' ninúu' 'ná' júu' quiá' e ninée' 'nii' fí' la fí' na, ja' føøng' na' jóng, co' lajob nisi'f' quiá' Fidiée' e nidsijée'; dsu' lí' uim' bi' jóng ja' mĩ' tí' lí' íim' bi'. ⁸ Dsaco' mĩ' nú' gui e ni'íng' jmigüí', eáam' nitíng' dsea' lajee' la'ó' rúíñ'; co' nitíng' coo' fí' cóo' jíé' gui coo' fí', jogui lajobi coo' góo' dsea' cóo' jíé' gui coo' góo' dsea'; jogui jmiguiab' lí' nijó' uø' e

eáang', jogui jmiguiab' lí~ nijáa' jii' oo~ cajo. Jo dsu' lí' uim~ bi jóng mi~ tí lí~ nidsijée' jalé' e iihuí' na.

⁹ 'Dsu' eáang' 'né~ ñiing~ áa' 'nú' mi~ nití' í' lajo, co' nijáng' dsea' 'nú' fí' quini' dseata~, jogui nijmihuúíñ' 'nú' fí' lacaang' dsí' sinúú' guá'. Jo uii' e já' líng'na' júú' quié'e, joba' nidsi-jeáaiñ' 'nú' fí' lacaang' quini' dseata~ dsea' còøng' còo' gui fí' quini' jaléng' dsea' féng'. Jo mi~ nijmér~ lajo, joba' cuòøng' e niguiá' 'nú' júú' quié'e fí' quini' jaléng' i dseata~ do. ¹⁰ Dsüco' ná' gui e tí lí~ ni' líng' jmi güí, dseáng' 'néb' e nini' júú' quié'e jee' jaléng' dsea' fí' la'úng' fí' jmi güí e quiá' jial nileáng' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r'. ¹¹ Jo mi~ tí lí~ nitóør' 'nú' fí' quini' dseata~ e nijáiñ' 'nú', jo ja' jmee'na' fí' í' fa' ja' ñí'na' ee' ningü'na' quiá'r', co' dseáng' ja' 'né' í' áa'na' lajo, dsüco' Fidiéeb' dsea' nijmicóo' qui'na' e ningü'na' quiá'r' mi~ nití' í' lajo; dsüco' o' dseáng' 'nú' i nifé' mi~ nití' í' lajo, co' 'ñiab' Jmiguí' quiá' Fidié' nifé', jo eám' nijmicóo' 'nú' jóng. ¹² Dsüco' mi~ nití' í' lajo, jaléng' dsea' ni' lé'bre quiá' ruiñ' e nijáng' neiñ' quiá' e nijúuiñ', jogui lajo cajo jaléng' ti quiá' dsea' nijám'bre jaléng' jóor' e nijúuiñ'; jogui jaléng' jóo' dsea' nitíng' nijíñ' còo' jaléng' sejmiir' jo cartí' nijngám'breiñ'. ¹³ Jogui jaléng' dsea' jmi güí nilí' 'ní' níiñ' 'nú' uí' e já' líng'na' júú' quié'e; jo dsu' ii' i teáang' teá' còo' júú' quié'e carta~ seeiñ' fí' jmi güí la, joba' nileám'bre jee' jalé' dsee' quiá'r'.

¹⁴ Jo 'nú', mi~ nimó'na' coo' e ga' eáang' e nijmé' dsea' fí' dsí' guá' fé' e si' fí' Jerusalén fí' lí' lí' e guá' güeang' quiá' Fidié' lí' laco' cajme' jaang'

i café' cuaiñ~ quíá'~ Fidiéé' malíi~ gui eáang' i calisí Daniel —güingáng'na' e júu^ la, 'nú', dsea` ìna' e la—, jò mi~ nití~ e í' jò, jaléng' dsea` i neáang' fí lí' se' Judea güicuúí^bre fí jee~ mó'. 15 Jògui song iì dsea` dsíiñ~ fí yá'^ 'nú' mi~ nití~ e í' jò, ja` güijgiáaiñ` fa' e nidsi'uóø'r~ jalé' e sea` quiá'r~, co' 'né' cuí~bre; 16 jògui song iì dsea` taang~ jmoo` ta~ fí jee~ mó', jòba' ja` güí'í^ dsír' fa' e niqing'~ guir fí quiá'r~ e fa' e nidsiquiéer` jalé' sî'r^ . 17 iLí' e ngí~ fíi^ jaléng' dseamî i jòbi quiéeng` yuu` mi~ tí lí' jò osi dseamî i jòbi cuø' yuu` tá' é! 18 Jò nab tí'gui e mîi~na' Fidiéé' e ja` dsijéé' jalé' e la dseáng'~ lajee' jii` güíi~, 19 dsuco' ie~ jò dseáng'~ eáam' iihuí' ni'ing' jaléng' dsea` e ja` mí' cangongíiñ~ jii'~ coo` ya' latí mi~ catiroo` jmi'güí, o'gui nidsingíiñ~ mi~ ningí jò. 20 Jò faco' Fí'naa' nijmi'íiñ~ eáang' e nidsijéé' jalé' e jò, jòba' jii'~ jaang' jò iì nileáng' jóng faco' lajò; dsu' nicajmitiíiñ~ jalé' e jò uí'~ e 'neáaiñ` jaléng' dsea` quiá'~bre i nicaguíñ' lami~ jéeng'gui.

21 'Jò ie~ jò, song iì dsea` nijmi'gøøng` 'nú' jò nisí'r' 'nú' lala: “I lab i dsea` i sijeeng`na' do”, osi “Dob siñ” é, dsu' ja` já'~ güilíng`na' jii'~ coo`, co' o' já'~ e lajò. 22 Co' fíim'bing' nijalíng~ i nijmi'góo` e nijmicaiiñ~ e líiñ` Dsea` Jmáang~, osi nijmi'góor` e líiñ` dsea` i fé' cuaiñ~ quíá'~ Fidiéé' é; jò ni-jmé~bre jalé' lí~ e quí'r~ jmí~ e dsigá' dsí' dsea` e lí'^ laco' iíñ~ e niligøøng` dsea`, jò dseáam'~ e niligøøng` la quié'gui i dsea` i nicaguíng' Fidiéé' i nilíng' dsea` quiá'r~. 23 Jò lana fíi~i 'nú', 'né' e eáam' siñiing` óó'na', co' nicaliúum'~baa 'nú' e júu^ la lami~ jéeng'gui.

Jial mi~ nijáa'tu i dsea` i jáa' fí ñifi~ i lãng' dsea`

jmigüü

(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Jo mi~ nití~ e jmii~ jo, mi~ nisóong~ jalé~ e iihuá~ e nijáá do, jo jo` nicuó~gui iee~ jir~, o'gui si~ nicuó~guir jir~ cajo. 25 Jogui nijíúm~ jaléng~ núú~ i sitóng~ fí yá~^ jmigüü, jogui niguiá~ fí yá~^ jmigüü. 26 Jo joguib mi~ nití~ í~ e nigáá~tu jnea~ fí jmigüü la, dsea` lín~n jaang` dsea` jmigüü i jáá fí ñifí~, jo nigáá~a fí jee~ cabøø~ jní~ cóo~^gui jalé~ e 'gøng~' jogui e ji~ laniing~ güea~^ ji~ niguo~^ quiá~ Fidiée~. 27 Jo job mi~ nití~ í~ e nisíng~ Fidiée~ jaléng~ ángeles quiá~r~; jo i ángeles do niseáiñ~ jaléng~ dsea` i nicaguíng~ Fidiée~ lamí~ jéeng~gui fí lajì quiúung~^ jmigüü, catí~ lí~ huú~gui quiá~ guóo~^ uó~ jogui catí~ lí~ huú~gui quiá~ yá~^ jmigüü cajo.

28 'Jo téé~ óóna~ la'eáang~ cóo~^ e júu~ quiá~^ 'ma~ güiñí~^: Mi~ nidsi~ guo~^ e sí~ quiá~^, jogui ni'íá~ má~^ e sí~ quiá~^ cajo, joba~ niñí~^ 'nú~^ e quiáb~^ nijaquiéeng~ jii~ jmii~ jóng. 29 Jo lajob lí~ cóo~^ e júu~ la; co~ mi~ nimóo~^ 'nú~^ e nidsijéé~ jalé~ e jo, joba~ nicuó~ lí~ jóng e quiáb~^ nigáá~a, jnea~ dsea` lín~n dsea` jmigüü i jáá fí ñifí~. 30 Co~ dseáng~^ já~ba~ fá~a e dseáng~^ 'né~ e nidsijéeb~ jalé~ e jo ná~gui e nijúung~ jaléng~^ dsea` i seeng~ lajee~ lana. 31 Co~ ni'íim~ fí la'úng~ jmigüü jogui lajobi la'úng~ fí yá~^ jmigüü cajo, dsu~ ja` tóo~ jmii~ fa~ e ja` niliti~ jalé~ júu~ quié~e.

32 'Jo dsu~ jii~^ jaang~ dsea` ja` ii~ ñí~ e júu~ jo jéeng~gui cuaiñ~ quiá~^ e~ jmii~ jogui e~ í~ e nidsijéé~ jalé~ e jo, jo ji~gui latí~ jaléng~^ ángeles quiá~^ Fidiée~ ja` ñir~ e jo, o'gui jnea~ cajo, dsea` lín~n i Jóo~ Fidiée~ camíng~^ do, ja` ñii~, co~ dseáng~^ lajii~^ Tiquí~ii~

Fidiéé` dsea` guing~ ñiff`bing' ñí' e jo.

³³ 'Joba' fii`i 'nú' e dseáng`- 'né' e ñiing` óó'na' contøøm` e sijeeng`na' jalé' e jo, jogui féeng`na' Fidiéé`, co'ja` ñí'na' røø`li` dseáng`- e nidsijéé' jalé' e jo. <sup>34</sup> Co' e la lí' lafa' jaang` dsea` i` ni'í' fí' dsé` fí' lí' huíi`, jo lajee` e nú'-gui nigüi'fí' fí' quiá'r~, jo caseáaiñ` dsea` 'léeng` quiá'r~, jo cacuø'r` ta` lajaang` lajaañ` do, jogui caseáaiñ` jaang` dsea` i` jmóo` í` jaléng` i` dsea` jmóo` ta` do. <sup>35</sup> Joba' lalab cajíng`- i` dsea` i` néé' ni` dsea` 'léeng` do casí'r` jaléng` i` dsea` jmóo` ta` do: Jmiñiing` óó' 'nú', melé, co'ja` ñí'na' lí' e nigüeáng`tu` i` dsea` fii` 'nú' la, su milí` na` osi uøø` guié`- núub` é, osi téé` ogóo` mi` niquí'` tú` é, osi dsa'ee'gui`b` é; <sup>36</sup> co' jial fing lajee` teng` 'nú' güim`ba' nigüeáiñ`. <sup>37</sup> Jo lajji`~ e fii`i 'nú' la, lajob` lí' júu` quié`- e cóo`~ dsea` jiéng`gui` cajo: jLí'` 'né`-ba' e jmiñiing` óó'na'!

14

Mi` casíng` dsea` e nisáiñ` Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11 :45-53)

¹ Jo tú` jmii`ba' jmóo`gui e nití` coo` jmii` quiá'` dsea` Israel e sii` Pascua e gø'r` íñí'` e ja` quie`^ quieéng`. Jo jaléng` fii` jmidsea` cóo`~gui jaléng` tifa' quiá'` júu` quiá'` ta` quiá'` dsea` Israel canaañ` 'nó'r` jial niguié'r` e nisáiñ` Jesús e nijmigøøiñ` dsea` do e laco' nilí'r` nijngáng`-neiñ'. <sup>2</sup> Jo lalab síng` i` líng`~:

—Ja` nijmó`oo' e jo lajee` jmii` Pascua e laco' ja` dseáng`~ qui`-ii' e nitá'` dsea` mí'~.

*Mi~ ca'ée~ jaang` dseamî jmî` jmeafîi` fî mogui`
Jesús*

(Mt. 26:6-13; Jn. 12 :1-8)

³Jø mi~ cangf jø, Jesús cangór~ cóo!~ dsea` quiá'r~ fî Betania fî quiá'~ jaang` dseañu` ì sii` Simón, jaang` dsea` ì lamî` líng` jmohuí` 'lí' fî ngúú` táang`. Jø mi~ caguié~ Jesús fî jø, lajee` e guiiñ` fî 'ni` mes` e gø'r` ir~, caguié~ jaang` dseamî ì quié` cóo` síi` e lí' cóo!~ cóo` cuu` niguó` e sii` alabastro e a` jmî` jmeafîi` e lí' cóo!~ layaang` nardo e 'mo` eáang`. Jø ì dseamî do caffim`bre e síi` do jø ca'ée'r~ e jmî` jmeafîi` do fî mogui` Jesús. <sup>4</sup>Jø ì líng` dsea` ì cangá~ e cajmée` ì dseamî do lajø caligúim`bre eáang`, jø canaaiñ` síiñ` lajee` la'ó` yaañ`:

—¿Jiali'` nicango'íi` e jmî` jmeafîi` na? ⁵ Cø` jmáang`gui fa' mi~ ii` ca'níi`, jø jmiguiú`gui laco` trescientos cuu` denario nilí'r` jóng e laco` sea`jiu` e nilicóo!~ jaléng` dsea` tiñíng`.

Jøba` ì dsea` ì teáang` do ie` jø gab` fé'r` uii` quiá'~ ì dseamî do.

⁶Jø dsu` lalab cañíi` Jesús quiá'~ ì dsea` do:

—¿Jiali'` jmiguíng`na` ì dseamî na? ;Ja` e fí'na'r` jii`~ cóo!` Cø` lajii`~ e nicajmée'r` quié`e na eám`guiá`. <sup>7</sup> Jø jaléng` dsea` tiñíng` nab ní` 'nú` ee` cajmee`na` cóo'r~, cø` cuøøm` lí` jmée`na` e guiá` cóo'r` lí` iing`na`, dsu` jnea`gui ja` contøøng` seen` jee` 'nú`. ⁸ Cø` ì dseamî na nicajmée`bre lajii`~ e tiiñ` : jø nicasúu`bre jmî` jmeafîi` ngúú` táan`n` nú`-gui e niláang` dsea` jnea`. ⁹ Cø` jnea` jmitaa` óó'na` e doñí` jié` fî lí` niguiá` dsea` júu` quiá'~ jial`nileáng` dsea` jee` jalé` dsee` quiá'r~, niliseab`

júu^ cajo lajii~ e cajmee` i dseam^ na, jo lajoba' niguiéng' dsí' dsea` i dseam^ na.

Mi~ ca'núng` Judas Iscariote Jesús fi' quini` jaléng` jmidsea`

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Jo mi~ cangî jo, Judas Iscariote, jaang` dsea` i quíng~ jee~ dsea` guitúung` quiá~ Dsea` Jmáang~, cangór~ cangosiiñ~ cóo~ jaléng~ fi~ jmidsea` quiá~ dsea` Israel e laco' nisíñ~ røø` jial nijáíñ~ Jesús fi' jaguó` dsea` do. ¹¹ Joba' mi~ tí' lí~ canúu~ i dsea` í, eáam' cali'iaáng` dsíir', jo casí'r~ Judas e nicuó~ reiñ' cuu~. Job mi~ canaang` Judas 'nó'r' jialco' cuøøng` nijáíñ~ Jesús fi' jaguó` i dsea` do.

Mi~ cagó~ Jesús í' canuu` cóo~ dsea` guitúung` quiá'r~

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

¹² Jo mi~ cangî jo, canaang` la'uii~ jmii~ e quiá~ gø' dsea` Israel iñí^ e ja` quie^ quiéng~, jogui e jngang' dsea` Israel jaléng~ jo'se~ jiuung~ quiá~ e jmii~ jo. Joba' lalab cajmingí~ i dsea` guitúung` quiá~ Jesús cajmingí'r~ dsea` do jo cajíñ~:

—Fíinaa', ¿jie~ fi' fó~ 'nu~ e nidsé^naa' nidsiguiá^naa' guiá~ quiá~ e niquiee~naa' íi' canuu` quiá~ jmii~ Pascua?

¹³ Joba' casíng` Jesús gáng~ i dsea` guitúung` quiá'r~ do jo casí~ reiñ' do lala:

—Güilíng~na' fi' fi~ Jerusalén, jo fi' job niguiéng~na' jaang` dseañu~ i quiee` cóo` dsuu~ e a~ jmii~; jo nigüilíng~na' laco' ngang' i dsea` do.

¹⁴ Jo mi~ nigüilíng~na' fi' lí~ ní'ír, síi~na' i fi~ 'núu' jo: “Lalab jíng~ Tífa' quí~naa': ¿jie~ fi' lí~ sí' 'núu'

li~ nidóø'~ø í' canuu` quiá'- jmi~ Pascua coliiing~ cóo'~ dsea` quié-e?" ¹⁵ Jo joguib ni'é- i dsea` do cóo' 'núu' yá'^ e nisiliing~ guiá~, jo fi' job niguiá'na' guiá~ e niquiee~naa' do.

¹⁶ Jo mi~ cangî jo, ca'uøøm` i dsea` gáng- do cangolíñ^ fi' fi` jo, jo cadsém'bre i dseañu' do dseáng'- lí'^ laco' nicajíng'- Jesús e nicasí'- reiñ' do; joba' fi' job cagua' i dsea` gáng- do guiá- quiá'- e nidó'r- lajaléiñ' do í' canuu` coliiing~ cóo' Jesús ie~ jmi~ Pascua do.

¹⁷ Joba' mi~ canuu` e jmi~ jo, caguiéb- Jesús coliiing~ cóo' dsea` guitúung` quiá'r- fi' jo. ¹⁸ Jo lajee~ mi~ nineáaiñ' fi' 'ni' mes~ e ninaaiñ' gø'r, lalab cajíng'- Jesús casí'- reiñ' do:

—Dseáng'- e já'- e fi~-i 'nú' e jaang` lajee~ la'ó' 'nú' i neáng' gø' cóo'~ jnea~ lana, íb` i nijáng' jnea~ fi' jaguó' dsea` i 'ní' ní- quié-e.

¹⁹ Jo mi~ canúu- i dsea` guitúung` do lado, eám' fi'í' calíñ-, jo canaaiñ` jmingí'r- dsea` do lajaang` lajaañ`:

—¿Su jneab~, faa~aa'?

Jo jiéng'gui jaang` cañí`:

—¿Si jneab~ é?

²⁰ Joba' cañí' Jesús:

—Lí'^ jaang` 'nú' la'ó' guitúung`na' na, jaang` i gø' cóo'~ jnea~ fi' cóo' cuéé~ huí, íb` i ni'lé- do.

²¹ Co' jáb'- e jnea~, dsea` lín'n jaang` dsea` jmigüi` i cajá- fi' ñifí-, dseáng'- 'né- e nidsingám-baa lí'^ laco'guila fé' fi' ni~ jì quiá'- Fidiéé; dsu' jnea~ fá'a, je ngi~ fiíb^ i dsea` i ni'lé- do! Co' guiá- guib quiá'- i dseañu' î fa' mí ja` caliséiñ`.

22 Jo lajee˘ e neáaiñ' gø'bre, catíng˘ Jesús coo` iní'˘ jo cacuø'r' gui'máang'˘ Fidiée˘, jo mi˘ cangí e jo, cafiim`bre jo cajméer` guiée˘ quiá'˘ i dsea` quiá'r˘ do, jo casí'˘ reiñ' do lala:

—Quié'˘na' e iní'˘ la, co' ngúú táam`baa la.

23 Jo mi˘ cangí jo, catíiñ˘ coo` cóo˘ e a˘ jmí'˘ mí'˘ huíng` jó'˘, jo cacuø'r' gui'máang'˘ Fidiée˘ cajo mifíng` cajméer` guiée˘, joba' lajím`bre ca'í'r˘ e a˘ dsí' e cóo˘ do. 24 Jo casí'r˘ i dsea` quiá'r˘ do lala:

—E lab e jmi'øøñ˘ e laco' nicuø' li˘ quiá'˘ júu` tigua˘ e 'mí'˘, jo fíim` dsea` nijmicóo'˘ quiá'r˘ lajii'˘ e jmi'øøñ˘ e nitú. 25 Co' dseáng'˘ já'˘ba' e fí' i 'nú' e jo` nidúu'˘guí e jmi'˘ mí'˘ huíng` jó'˘ la cartí mi˘ nití' jmi˘ e nidúu'˘u jmi'˘ mí'˘ huíng` jó'˘ e 'mí'˘ mi˘ nití' i' e niquiú'˘ Fidiée˘ ta˘ fí' la'úng˘ fí jmi'gú'.

Mi˘ cajméé` Jesús júu` e nijng'˘ Tí` Simón e ja` cuiñ` dsea` do

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Jo mi˘ cangí e ca'ør' e jmiféiñ' Fidiée˘, jo cangolímatu' fí' mó' Olivos. 27 Jo fí' job casí' Jesús i dsea` quiá'r˘ do lala:

—Lajím` 'nú' nitiúung˘na' jnea˘ e uøø` na lí'˘ laco'gui la fé'˘ fí' ni˘ jì' quiá'˘ Fidiée˘: “Nijngám'˘ dsea` i fii˘ i jmóo` í' jo'se'˘, jogui jaléng'˘ jo'se'˘ quiá'r˘ lí'˘ nisojóm`bre'.” 28 Dsu' mi˘ ningí e nijí'túu, fí' lí' se' Galileab ninii' i calé'˘ catú' jéeng'gui laco' 'nú'.

29 Joba' cañí' Tí` Simón quiá'˘ dsea` do lala:

—Nañí' fa' lajím` nitiúung˘ 'nu', Fí'i, dsu' jnea˘ ja` nijmee˘ e lajo.

30 Joba' cañí' Jesús quiá'˘ Tí` Simón:

—Dseáng' e já' e fíi' i 'nua, Tú^ Simón, e ñia' e uóø' na e nú' gui e niquí' tuidsée^ tú' ya', 'nua nifo'^ 'ní' ya' e ja' cuín' jnea~.

³¹ Jø cuø' bi Tú^ Simón 'goo' dsea` do jø sí'reiñ' lala:

—Nañí' fa' nijúum` baa coling~ cóo' 'nua, dsu' ja' nifá'^ a e ja' cuín' n' 'nua.

Jø lajõb cajíng' lajing` i dsea` quiá'r` caguaang` gui do cajo.

*Mi` caféng' Jesús Fidié' fí' cóo' lí' sii` Getsemani`
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)*

³² Jø mi~ cangí jø, jø cangó` Jesús coling~ cóo' dsea` quiá'r` fí' cóo' lí' sii` Getsemani' e née' fí' mó' Olivos, jø fí' jø casí'r` i dsea` quiá'r` do lala:

—Ní'na' e la lajee` nii~ jnea~ nisiin`n cóo' Tiquié` e Fidié'.

³³ Jø jíi' Tú^ Simón cóo' gui Tiáa~ jogui Juan, jíi' í'bing' cajéiñ, jø Jesús mifíing` e ninaang` e líiñ' fí'í' e eáang' jogui e jiuung~ dsíir' cajo. ³⁴ Jø lalab cajíñ':

—Dsíng' lí' i e fí'í' lín'n dseáng' lafa' jø jmigüí' la seem` baa lín'n. Jø lab nijá' 'nú' lajee` jø, jø ja' jmigüing` yaang`na'.

³⁵ Jøba' Jesús cangó'r` catí' doguijia, jø catúuiñ' cartí' cajnúu` dsequíir' fí' ní' uó^, jø camí'r' Fidié' fa' ja' ní'ñ' iihuí' lajíi' e nisijé' quiá'r` mi~ niti' í' lajõ. ³⁶ Jø lalab caféñ' Fidié' ie~ jø:

—Teaa~, lajib` cuóøng` sea` lí' jmée^ 'nua, jøba' mii' i 'nua e jmii~ lana e nilaang` jnea~ jee~ e iihuí' e eáang' e nijaquíéng' quié` e, dsu' ja' güilí' laco' iing~ jnea~, co' iin`n e nilí' dseáng' laco' iing` 'nua.

³⁷ Jo mi~ caquing'-tu Jesús fi' li~ caseáaiñ' i dsea` gaang` do, jo cadséng`neiñ' do e teiñ' güim`bre, joba' casí'r- Tú^ Simón lala:

—Simón, ¿su güim`ba'? ¿Su dseáng'- ja` té`ba' fa' e sijnéè` o' jíi'~ coo` oor~? <sup>38</sup> Jmijnée` óó'na', jogui m#i'~na' Fidiée` e laco' ja` nijiúng`na' fi' ni~ dsee-. Dseáng'- e jáb'- iáam` óó'na' e jmée`na' jalé' e guiá-, dsu' ngúú` táang`na' ja` cuø' fi' e nijmée`na' lajo.

³⁹ Jogui cangób- tu Jesús calé' catú- cangoféeiñ' Fidiée` laco'gui nicangoféeiñ' lamí~ jéeng`gui do. ⁴⁰ Jo mi~ tí' li~ caquing'-tur fi' li~ neáang' i dsea` gaang` quiá'r- do, jo caléb` catú- cadséng`tureiñ' do e güim`biñ', co' dseáng'- eáam' jo` téiñ' do e jaligüiñ'. Joba' ja` ñir' e~ niñir- quiá'- dsea` do. ⁴¹ Jo caquim`tu Jesús e catí' 'ní' ya' jo lalab casí'-reiñ' do:

—¿Su mí' 'noo` güim`bi' 'ná' jogui jmi'ing`na'? Dsu' nitéb` jíi'~ lana, co' dseáng'- lanab catí' í' e fi' jaguó` dsea` dsee- dsea` quib' nijáng` dsea` jnea~, i dsea` i cagüéng- fi' jmigüi' la e lín'n jaang` dsea` jmigüi'. ⁴² Jminá- ráang`na' na, jo má'aa', co' nab nijáa' i dsea` i nijáng` jnea~ fi' jaguó` jaléng` dsea` i 'ní' ní- quie-e.

Mí' casang'- dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18 :2-11)

⁴³ Jo lajee` e fé`bi Jesús, mi~ tí' li~ caguié- Judas Iscariote i quíng` jee~ dsea` guitúung` quiá'r-, jo i fíim' dsea` cóo'r- i quie' ñisu' cóo'~gui jalé' 'ma, co' ta~ quiu' jaléng` fi'~ jmidsea`ba' e ngolíng- i dsea` do cóo'~gui jaléng` tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel cóo'~gui jaléng` dsea` cóøng` quiá'r- cajo. ⁴⁴ Jo Judas Iscariote lamí~ jéeng`gui, lalab

casí'r- jaléng' i dsea` i jéeiñ` do e nijmér- coo` li~, jo nijíñ'- jnang` i sii` Jesús, co' cajíñ'- ie~ jo:

—Ii i nimó` 'nú' i nichá'^u ni~, íb` Jesús, joba' séng'na're jóng, jo tee-na're e 'ñúuñ' guíá-.

⁴⁵ Jo mi~ tí li~ cangáñ- Jesús, jo cangoquíeíñ' fí' quini` dsea` do jo casí'r- lala:

—Tifa'!

Jo mifíng` cachu'r' ni~ dsea` do. ⁴⁶ Jo casam'- jaléng' i dsea` do Jesús ladsifí' lado jo e 'ñúung'- biñ' do cató'r-.

⁴⁷ Dsu' jaang` lajee` la'ó' dsea` quiá'- Jesús caguir' ñisú' quiá'r-, jo caquiur' dseáng'- logua~ jaang` dsea` i jmóo` ta~ quiá'- i jmidsea` i laniing-.

⁴⁸ Jo Jesús cajmingí'r- jaléng' i dsea` do lala:

—Jiali' nicañlíng-na' e quié-na' jalé' ñisú' cóo` guí jalé' 'ma' e laco' nitø-na' jnea~ e 'ñúun'n laco'gui la cáng' dsea` jaang` ii? <sup>49</sup> Co' laco` jmib~ nicangí' jnea~ jee~ 'nú' e ée- e 'nú' júu^ quiá'- Fidiéé' fí' dsí' sinúu^ guá'- fé' quí-ii', dsu' ja' ca'í' óo'na' fa' lajii'~ ie~ jo caséng'na' jnea~. Dsu' lanagui nilitib~ náng laco'gui la fé' fí' ni~ jì' quiá'- Fidiéé'.

⁵⁰ Joba' lajím` i dsea` quiá'- Jesús do catiúum-bre dsea` do jo cacuí-bre. <sup>51</sup> Jo dsu' jaang` siming' cangó-bre tí'leáaiñ' laco' cangáng'- Jesús, jo lico' íaiñ' coo` jmóo'~ 'mi' lajob. Jo casam'-bre i siming' do cajo; ⁵² dsu' i siming' do catú-bre e jmóo'~ 'mi' do jo cacuí-bre la ringúuñ' lado.

Mi~ caguiéng'- Jesús fí' quini` jaléng' dsea` cøøng'~ (Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18 :12-14, 19-24)

⁵³ Jo cató-bre Jesús fí' quini' fii~ laniing- quiá'- jaléng' jmidsea` quiá'- dsea` góor` dsea` Israel; jo fí'

job caseáng' jaléng' fii~ jmidsea` quiá'r- cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng'~ quiá'r- jogui jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiá' ta~ quiá'- dsea` Israel cajo. <sup>54</sup> Jo dsu' cangób- Tú^ Simón jiub~ cøøiñ` laco' cangó- Jesús cartí caguiliñ- e fi' sigui' fi' li~ guing~ i jmidsea` laniing- do, dsu' fi' caluub` caje' Tú^ Simón coling~ cóo'~ i dsea` i néé ni~ e guá'- fé' quiá'- dsea` Israel i neáng' jmiguiáng' fi' ca' li~ coo' jì.

⁵⁵ Jo jaléng' fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel cóo'~gui lajaléng' dsea` cóøng'~ i quiá' ta~ quiá'r- canaañ` 'nó'r' e~ jalé' dsee- sea` quiá'- Jesús e laco' nili'r' e nijngaiñ'- dsea` do, jo dsu' ja` cadsé' i dsea` do jíi'~ cóo'. ⁵⁶ Jo fiiim' dsea` 'niiñ` Jesús cóo'~ júu^ e o' já'-, dsu' jmaquíim' júu^ fé'r' lajaang` lajaañ` jo jíi'~ jaañ` ja` cuó'~ júu^ rúñ'. ⁵⁷ Jo caróo'-bi jaang` gáng- dsea` e 'niiñ` Jesús cóo'~ júu^ e o' já'- jo cajíñ'- lala:

⁵⁸ —Jnea'^ canú'naa' e cajíng'- dsea` na lala: “Jo ni'íim~baa guá'- fé' qui-ii' e si' fi' Jerusalén e cajme' jaléng' dsea`, jogui lajee` 'ni' jmiñ` lajob nijmée'~ túu cóo'~gui e ja` nitaan~n jíi'~ jaang` dsea` jmigüi e jme'r-.”

⁵⁹ Jo dsu' dseáng'- ja` cuøb' júu^ rúng' jíi'~ jaang` i dsea` do cóo'~ lajíi'~ e sñiñ` do.

⁶⁰ Joba' caróo- i jmidsea` laniing- do jee~ jaléng' i dsea` do, jo lalab cajmingí'r- Jesús:

—¿Su jíi'~ cóo` ja` iin'~ ngñi'-? ¿E~ e fé' jaléng' i dsea` na e 'niiñ` 'nñ?

⁶¹ Dsu' jíi'~ cóo` ja` ee` cañí' Jesús quiáiñ'- do, jo lí'^ cajer' tiib-. Joba' caleáb` tú cajmingí' i jmidsea` laniing- do jo cajmingí'r- dsea` do lala:

—¿Su já'~ba' e 'nub` lin' Dsea` Jmáang` i nisíng` Fidié` i nicá` nif' quí` jnea`^, jogui lin' i JÓO` Fidié` camíng` i dseáng` i güeang`^ do?

⁶² Jōba' cañi` Jesús quiáin` do lala:

—E jáb`^, jneab` í, jogui 'nú` nimáam`ba' jnea`^, i dsea` jmigü` i jáa' fí` ñifí`^, e guin`n lí` lí` dsée` laco`gui la guing` Fidié` i quí`^ jmi` jmé` lí` doñi` ee, jogui e nigáa' fí` yú`^ jmigü` fí` jee` cabøø` jní`.

⁶³ Jōb mi` i jmidsea` laniing` do canaaiñ` síin` si`r` dsu' e guíin` jō cajin` lala:

—¿E`gui e güijeeng`guí` e niline`guí`? <sup>64</sup> Nab nicanúu`na' jial nicafé`r` júu` ga` uí`^ quiá` Fidié`. ¿Jial í` óo` 'nú`^ cóo`^ jalé` e nicafé`r` na?

Jō lajim` i dsea` do casíin` røø` e røøm` dsea` do dsee`^, jōba' 'né` e nijúum`bre.

⁶⁵ Jō i lüing` i dsea` do canaaiñ` 'ñim`bre Jesús, jogui qui`r` ni` dsea` do jogui naaiñ` jnóor` moniñ` jō jmíng`r` dsea` do lala:

—¿Ne`duu' su já`^ qui`^` ñi`^ i` i` cabá` moni`^!

Jogui jaléng` i jmóo` í` e guá`^ fé` do canaaiñ` jnóor` moni` dsea` do cajo.

Mi` cajíng`- Tú` Simón e ja` cuíin` Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Jō có' dobi` guing` Tú` Simón e fí` siguí` do ie` jō, jō lajee` jō mi` tí` lí` caguié` jaang` dseamf` i jmóo` ta` quiá`^ i jmidsea` laniing` do. ⁶⁷ Jō mi` cangáin` Tú` Simón e dobi` guíin` do 'ni`^ j` jmiguiáin`, lí` cajer` jøøm`bre dsea` do jō cas`r` lala:

—Cangíab` já`^ 'nu` cóo`^ Jesús i seeng` fí` Nazaret do, ¿já` já`^?

⁶⁸ Dsu' Tú` Simón cañir` quiá`^ i dseamf` do lala:

—Ja` cuíng` jnea~ i dsea` í, dseamf. Ja` ñii- e~gui e fól' na.

Jō cagüi'í' Tú^ Simón fí' lí'- o'ná^, jō job mi~ caqui' jaang` tuidsée^ . 69 Jōba' cajōng-tū i dseamf do ír', jō mifíng` canaañ` sí'r` i dsea` teáng- do ie~ jō:

—I cangi' cóo~ Jesús i dseañu' la cajo.

70 Dsu' Tú^ Simón cajíñ'- calé` catú- e ja` cuíñ` dsea` do. Jō mi'míng-guijiu lajō cajíng'- i teáng- do cajo casí'r- Tú^ Simón lala:

—E jáb'- dseáng'- 'nub` i cangi' cóo~ Jesús do, ¿já já'-?, co' dsea` Galileab lin'.

71 Jōba' Tú^ Simón canaañ` jmí'lim'^ 'ña'r' e jíñ'- e dseáng'- ja` ñir', jō casí'r- dsea` do:

—Ni~ fi-. Dseáng'- ja` cuím'baa i dseañu' i éeng' 'nú' na.

72 Jōb mi~ tí' lí~ caqui' tuidsée^ e catí' tú- ya', jō joguib cadseng'- dsí' Tú^ Simón cajo e cajím'- Jesús la nú'-gui do lala: “Ná'-gui e niquí'- tuidsée^ e nití'- tú- ya', 'nu` nifo'^ 'ní' ya' e ja` cuín' jnea~.”

Jō mi~ cadseng'- dsír' guiá- e jō, canaañ` qui'bre jóng dseáng'- e ngocáng` dsír'.

15

*Mi~ caguiéng'- Jesús fí' quini~ dseata~ Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18 :28-38)*

1 Jō mi~ cajneá- e jmí~ jō, jaléng' fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel caseáng' yaaiñ` cóo~ jaléng' dsea` cōng' quiá'r- cóo~ gui tifa' quiá'- júu^ quiu' ta~ quiá'- dsea` Israel, lí'^ lajiing` i dsea` Israel i quie' nifí' i quiu' ta~, jō cató-bre Jesús e 'núuiñ' fí' quini~ dseata~ Pilato. 2 Jō mi~ caguilíng- jaléng' i dsea` í fí' jō, jō dseata~ Pilato cajmingí'r- Jesús lala:

—¿Su já'ba' e 'nub' i líng' dseata~ dsea` féng' quiá'~ dsea` Israel?

Jō Jesús cañír`:

—E jáb'-. Lajōb lí' lí' laco'gui la nicafée'~ na.

³ Jō cō' jmiguiub' dsee~ cuø' jaléng' i fi~ jmidsea` do Jesús, ⁴ jōba' cajmingí'~tū dseata~ Pilato Jesús lala:

—¿Su jí'~ cōō` ja` e iin'~ ngí'~? Cō' dseáng'~ jmiguiub' dsee~ jmóo` jaléng' i dsea` la quií'~.

⁵ Dsū' Jesús caleáb'tū ja` ee` cañír' jí'~ cōō`; jōba' eáam' dsigá` dsí' dseata~ Pilato.

Mi~ cahuí' ta~ e nijúung~ Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jō lajee` e tí' e jmíi~ jō, nitúng` dseata~ Pilato e láaiñ` jaang` dsea` i sijnúng` lí' doñí' i~ i múnig` dsea` fi'. ⁷ Jō ie~ jō ni'iuung` jaang` i sijnúng` i sií` Barrabás colíng` cōō'~ jaléng' i nijmóo` ta~ jngang' jaléng' dsea` fi' jee~ mí'~. <sup>8</sup> Jōb mi~ casimó' dsea`, jō camí'r' dseata~ Pilato e nijmé` dsea` do lajō, e nileáiñ` jaang` i dsea` sijnúng` do laco'gui jí'~ e quií'~ tiiñ'. ⁹ Jōba' cañí' dseata~ Pilato quiá'~ jaléng' i dsea` do lala:

—¿Su iing` 'nú' e nilaan` i dseata~ dsea` féng' quiá'~ dsea` góo'na' dsea` Israel?

¹⁰ Jō cō' calilíb' i dseata~ do jééng'gui e lí' uí' e dsihuím' jaléng' i fi~ jmidsea` do quiá' Jesús, jōba' cajáng'neiñ'. <sup>11</sup> Dsū' jaléng' i fi~ jmidsea` do canaaiñ` ta'r' mí'~ jō canaaiñ` sí'r' jaléng' dsea` jíéng'gui e guiá'~gui e nileáng` Barrabás. ¹² Jōba' cajmingí'~tū dseata~ Pilato lala:

—Jō ʒẽ iing̃ 'nú' e nijmeẽ e cóo' i dsea` i fi' 'nú' dseatã dsea` féng' quíá' dsea` góo'na' dsea` Israel?

¹³ Jō cañí'tu jaléng' i dsea` do cóo' júu^ teá:

—¡Güitáin̄ fí dse' crúu^!

¹⁴ Jō cañí'tu dseatã Pilato:

—¿Ẽgui e ga` e nicajmée` i dseañu' na?

Dsu' i dsea` do caleáb'tu canaaín̄ ta'r mí' jō fé'r':

—¡Güitáin̄ fí dse' crúu^!

¹⁵ Jō có' i dseatã Pilato do contøøm̄ iin̄ e seein̄ guiá' cóo' jaléng' dsea`, jōba' caguím̄ bre i Barrabás do dsí' 'nuñí'; jō mí' cangî e jō, caquiur' tã e calihuñḡ Jesús cóo' 'nií jō cajáng' neiñ' do e quíá' nitánḡ dsea` do fí dse' crúub^ jóng.

¹⁶ Jō jaléng' i 'lée- do cajéem̄ bre dsea` do fí ni' 'núu' jō fí jō caseáin̄' lajñnḡ 'lée-. <sup>17</sup> Jō caquíng' neiñ' do cóo' 'mí' e nú', jogui catá'r fí mogui dsea` do cóo' lí'^ corona e lí' cóo' layaanḡ 'matóo'. ¹⁸ Jō mí' cangî jō, canaaín̄ fé'r' teá lala e lóønḡ neiñ':

—¡Güiliseem̄ dseatã dsea` féng' quíá' dsea` Israel!

¹⁹ Jō bár' sñ̄ mogui dsea` do, jogui 'ñíin̄' dsea` do, jogui jmícaain̄ e jmiféin̄' dsea` do e sí'r' uó- jnir̄ fí quiniñ'. <sup>20</sup> Jō mí' cangî e lóøin̄- dsea` do lajō, cajé' bre e 'mí' nú' do, jō caquíng' tur dsea` do siin̄^ e lamí' quiñ'. Jō mí' cangî jō, caguím̄ bre dsea` do e quíá' niteáin̄ fí dse' crúu^.

*Mí' catánḡ- Jesús fí dse' crúu^*

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Jō lajeẽ e teáain̄' fí, cajín' jaanḡ dseañu' i siī Simón i seenḡ fí Cirene, tiquíá'^ jaanḡ i siī Jaanḡ-

cóo'~gui jaang`i sii` Rufo, jo nijaiñ' do fí` jenuu` fí` lí` jmóor` ta~, jo jaléng'`i dsea`i ngóling` do cajmeaiñ' 'goo`i Simón do e nijéiñ` crúu` quíá'~ Jesús.

22 Jo cajéem`bre Jesús fí` cōo` lí` sii` Gólgota e guóng'` Cuo'` Mogui` 'Lii~. 23 Jo cacuø'r' Jesús jmí'` jmíi` huing` jø'` e sicáang'` cóo'` cōo` oo` e sii` mirra e si'í'` ní'í'` dsea` do, dsu'` Jesús ja` cali'iiñ`~ fa' e ca'í'r` e jo. 24 Jo job mi~ cateáaiñ` dsea` do fí` dse'` crúu`~; jo jaléng'`i 'léé` do canaaíñ` cóor` quíá'~ e nijmér` guiéé` si'í'` Jesús, jo ne~duu e~ nilí'r` nicóor` lajaang` lajaaíñ`.

25 Jo ngóo'jiu la ii` ñú` e la'ee` mi~ cateáaiñ` dsea` do fí` dse'` crúu`. 26 Jo catéer` cōo` 'majmá'jiu fí` yú'` gui~ dsea` do e tōo` e~ uiiing` e jmáiñ` dsea` do lado, jo lalab tōo` : “I lab dseata~ dsea` féng'` quíá'~ dsea` Israel.” 27 Jo cateáang`guir gáng` ii` coliiing` cóo'~ Jesús, jmá'~ jáng` crúu` lajaaíñ` do, jaang` la cataang` cáang` dsea` do. 28 Jo lajob caliti~ laco'` la fé'` fí` ní` jì` quíá'~ Fidiéé` lí` fé'` lala: “Cali'íiñ` jee` jaléng'` dsea`i 'léé'.”

29 Jo jaléng'` dsea`i ngúing` lajee` e táang` Jesús fí` dse'` crúu` lico'` guia'r` gui`bre e jøøiñ` dsea` do jo fé'r` lala:

—jaa`! ¿Su o'` nu`bi`i fé'`i lí'` qui'` guá'~ fé'` quíá'~ dsea` góo'`, jogui cóo'` 'ní` jmíi~ lajo lí'` jméé'~tu'`? 30 Jo lana leaang` uø', jo güing` fí` lí` táan'` fí` dse'` crúu` na.

31 Jo lajobi jaléng'` fii~ jmidsea` quíá'~ dsea` Israel cóo'`~gui jaléng'` tifa'` quíá'~ júu` quíu'` ta~ quíá'r` dseáng'~ lóøm`bre dsea` do, jogui síiñ` lajee` yaaiñ` lala:

—Caleám`bre jaléng'` dsea` jiéng'`, dsu'` 'ñia'r` jo` quíi'r` jmíi~ fa' e nileáng`~gui 'ñia'r` náng. 32 Song

nine`naa' e nijgiáaiñ` fí dse` crúu` fí lí` táaiñ`, joguiba' já`- nilí`naa' jóng e í`bre líiñ` Dsea` Jmáang-, i dsea` i sijeeng`naa' i nicá` nifi` quí`-ii', jogui i nilíng` dseata` dsea` fèng` quí`-ii' cajo.

Jò jì`gui cartí` i ì` i taang` cáaiñ` do, gab` fé'r` uí`- quiá`- dsea` do cajo.

Mi` cajúng` Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19 :28-30)

³³ Jò mi` catí` guieñí` e jmi` jò, dseáng`- latøøng` e fí jò calinú` congua', jò lajòb lí` cartí` la ì` 'ní` ca'lóo`. ³⁴ Jò e í` jòb mi` ca'óo` Jesús teá` jò cajíñ`- lala:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —e guøng`': Fidié` quié`-e, Fidié` quié`-e, ¿jali` nìcatiun` jnea`?

³⁵ Jò i líng` dsea` i teáng` do ie` jò canúur` e jò, jò cajíñ`-:

—Fing na núu` na', lana tó'r` i café` cuaiñ` quiá`- Fidié` mali` gui eáng` i calisí` Líí`.

³⁶ Jòba' ladsifí` ladob cangó` jaang` i dsea` do, jò cangoquier` coo` joo` e nisiyá`^ jmí`^ jmi` huíng` jó`^ e tí`, jò caquiñ` e joo` do fí` coo` yá`^ tá` jò caséer` e laco` niyú`- Jesús jò cajíñ`- lala:

—Ja` ee` cang` na're, majeeng` duu' su nijáa` i Líí` do e nijajgiáaiñ` dsea` na.

³⁷ Jòb mi` ca'óo` Jesús e teá` eáng` jò cajúm`-bre.

³⁸ Jò mifíng` jòb cajo casím` e 'mi` fé` e í` fí` sinúu`^ guá`- fé` quiá`- dsea` Israel e si` fí` Jerusalén jò calí` tú`- fío` catí` yá`^ jogui catí` uii`. ³⁹ Jò mi` calilí`^ i fii` 'lée` romano i sing` jmóo` í` cáang` Jesús e nicajúm`- dsea` do, jòba' cajíñ`- lala:

—Dseáng`- e já`-ba' e i dseañu` na líiñ` i Jóo` Fidié` camíng`- do.

40 Jogui huíi~bijiia teáng~ coo` tú~ mángl' dseamí e jøør~ fí jo; jo jee~ í quíngl' Yá^ i seeng` fí Magdala, jogui Salomé, jogui Yá^, niquiá'^ Tiáa~ i jiuung~ do jogui niquiá'^ Sé^ cajo. 41 Jo jaléngl' i dseamí na cangi`bre e jmicóo'r~ cóo'l~ lí ee`go 'né~ Jesús ie~ lami~ cateáaiñ` fí lí se' Galilea. Jogui i fíim`bigui dseamí i jiéngl' i teáng~ do ie~ jo cajo i cajalíng~ fí Jerusalén cóo'l~ dsea` do.

Mi~ ca'áng~ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19 :38-42)

42 Jo jaquiéeng' e tí lí ni'f núu^ ie~ guati'ló~ jmi~ e guiá' dsea` Israel guiá~ e nití~ jmi~ e jmi'íñ'. 43 Jo ie~ job mi~ caguié~ jaang` dseañu' i sii` Sé^ i seeng` fí coo` fi~ e sii` Arimatea, jo i dsea` la líiñ` jaang` i niing~ quiá'- jaléngl' dsea` cóøngl' i quiu' ta` quiá'- dsea` Israel, jo sijeem`bre cajo e Fidiéex nicá` nifí' quiá'r~; jo dseángl' teáb` táang` dsír' cangór~ fí lí guíng~ dseata~ Pilato, jo camir' fí e nidsi'áaiñ` Jesús. 44 Jo cangogáb` dsíi' dseata~ Pilato e nicajúm~ Jesús, joba' cató'r~ i fii` 'lée~ e quiá'- nijmángi'~ reiñ' do jial tíi` níngóo' e cajúng~ dsea` do. 45 Jo mi~ cajmea' i fii` 'lée~ do júu^ i dseata~ do, joba' dseata~ Pilato cacuø`bre fí i Sé^ do e nidsi'áaiñ` Jesús. 46 Jo i Sé^ do calár~ coo` 'mi' e niguo'^ eáang' e quiá'- niquiñ'~ Jesús. Jo cangojéem`bre dsea` do fí lí ni'áaiñ~ fí coo` dsíi' too` jiáa', jo cajlír~ e ni~ do cóo'l~ coo` cuu~ e fe'. 47 Jogui Yá^ i seeng` fí Magdala cóo'l~ Yá^ niquiá'^ Sé^ i jaang`gui do cangá~bre jie~ lí ca'áaiñ~ dsea` do.

16

Mi~ cají"tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20 :1-10)

¹ Jo mi~ nicasúung~ e jmi~ e jmi'íng' dsea` Israel, i Yá^ i seeng` fí Magdala jogui Salomé cóo'~gui Yá^, niquiá'^ Tiáa~, calár~ jmi~ jmeafi~ e quiá'- e nidsisuiñ~ Jesús fí lí iuung~ dsea` do. <sup>2</sup> Jo eeb` e jmi~ la'uui~ quiá'- seamaan~ cangolíñ` fí lí ca'áng~ Jesús, jo caguiliñ~ e lico' nicaguá'- iee', <sup>3</sup> jo síiñ` lajee` yaaiñ` lala:

—¿I~ nijé" e cuu~ e jlí fí otoo` ée` lí ca'áiñ` do?

⁴ Dsu' mi~ cangár~ røø, e cuu~ e cajlí~ ni~ otoo` quiá'- e ée` do jo` róo` ée` quiá'-. <sup>5</sup> Jo cangotáam~bre e fí dsí' tó` ée` do, jo fí job cangáiñ~ jaang` siming" i guing~ lí' lí dsée' i qui" coo` 'mi' té` e cuee`. Jo eáam` cafóng" i dseam" do, ⁶ dsu' i siming" do cañiir` lala:

—Ja` føøng`na' jii~ coo; co' ñi`baa e 'náng`na' Jesús i seeng` fí Nazaret i cajúng~ fí dse" crúu` do, dsu' lanagui nicajíb'tur, jo jo` iuuiñ~ fí la lana. Fí na jóø-na' e fí lí catiraiñ` do, jo` ii` seeng` jii~ jaang`. ⁷ Güilíng`na' jo güijmée'na' júu` dsea` guijáng` quiá'r-, jo jee~ jo quíng'~ Tú^ Simón cajo, jo síi~na'r lala: “Jéeng`gui nidsé~ Jesús fí lí se' Galilea laco'gui 'nú', jo fí job nimáang~na're lí' laco'gui jii~ e cajíñ'- ie~ lamí~ nú'-gui e nijngáng'- dsea` ír.”

⁸ Jo mi~ cang" e jo, ca'uøøm` i dseam" do e cujir` e fí lí ca'áng~ dsea` do, co' dseáng'- eáam` jléeiñ` e 'gó'r`. Jo jii~ jaang` ja` ii` cajmea' i dseam" do júu^, co' dseáng'- 'gó'bre.

Mi~ cajmijnéeng`'ñia' Jesús fí' quini` i Yá^ i seeng` fí' Magdala

(Jn. 20:11-18)

⁹ Jo mi~ nicangî e nicajî' Jesús, mi~ cajneá- e jmi~ la'uii~ quiá'- seamaan~ do, jo la'uii~ cajmijnéeng` 'ñia'r' fí' quini` i Yá^ i seeng` fí' Magdala, i dseamî i ca'uøøng` guiáng- i 'ling'^ fí' dsí' lamî jéeng`gui. <sup>10</sup> Jo i Yá^ do ladsifib' cangojmée'r' júu^ jaléng` i dsea` i cangí' cóo~ Jesús do; jo jaléng` i dsea` î dseáng'- eáam' fí'í' líiñ' jogui neáaiñ' ta~ qui'. <sup>11</sup> Jo mi~ canúu- i dsea` do e nicajíb'tu Jesús jogui e nicangám- i Yá^ do, jo dsu' ja` já'- calíng- i dsea` do ladsifí' lado.

Mi~ cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí' quini` gáng- i dsea` quiá'r- do

(Lc. 24:13-35)

¹² Jo mi~ cangî e jo, cajmijnéem` 'ñia' Jesús fí' quini` gáng- lajee` i dsea` quiá'r- do lajee` ngolíiñ- e teáaiñ~ fí' fí' jee~ mó'. <sup>13</sup> Joba' ladsifí' ladob caquim' tu i dsea` gáng- do, jo cangojmée'r' júu^ i caguaang- gui do; jo dsu' ja` já'- calíñ'- do cajo ladsifí' lado.

E ta~ e cacuø' Jesús jaléng` dsea` quiá'r-

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20 :19-23)

¹⁴ Jo mi~ cangîgui lajo, lajee` e neáng` i dsea` guijáng` quiá'r- e gø'r' fí' 'ni' mes~, jo lajee` jo mi~ cajmijnéeng` 'ñia' Jesús fí' quini` jaléng` i dsea` do, jo cajim- breiñ' do, co' dseáng'- ja` já'- mi' lîm'biñ' do e nicajíb'tur; jogui co' eáam' ue` moguiñ~ cajo, joba' ja` já'- calíñ'- do ladsifí' lado mi~ cajíng'- i dsea` i cangá- quiá'r- e nicajî'tur. <sup>15</sup> Jo casí'- Jesús i dsea` do lala:

—Güiling-na' fí' la'úng- fí' jmigüi, jogui güiguia-na' júu^ jee~ jaléng' dsea' jmigüi jial nileáng' dsea' jee~ jalé' dsee- quiá'r-. ¹⁶ Jo jaléng' i dsea' i ja' níling' júu^ quié-e jogui e nisaiñ' jmii' e laco' cuø' lí~ e nica'uiñ- dsea' quié-e, joba' i dsea' î nileám'bre jóng jee~ jalé' dsee- quiá'r-; dsu' i dsea'gui i ja' ja' níling' júu^ quié-e, joba' i dsea' î latab~ ni'naaiñ' quiá'- Fidié'. ¹⁷ Jogui niñim' jaléng' i dsea' i ja' líng' júu^ quié-e e nilí'bre uoiñ- i 'ling' i teáng' dsí' dsea' la'eáng' cóo' júu^ quié-e; jogui niñim'bir cajo e nifé'r' jmí' e ja' mí' ñir' jéng'gui; ¹⁸ jogui nilí'bir e saíñ' mí' i guíng- cajo e ja' nicúíñ' do quiá'r-, jogui song ni'í'r' lafa' oguí-, ja' nilé- quiá'r- jí' cóo; jogui niñim'bir e nilí'r' jmi'leáaiñ- jaléng' dsea' dsée' cajo e lico' niquidsir' guóor' fí' yá'^ moguiñ~, jo ni'leám-biñ' do jóng.

Mi~ cangáng'-tu Jesús fí' ñifí'
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jo mi~ cangá' e casí'- Fí'naa' Jesús jaléng' i dsea' quiá'r- do lajo, joba' cajgóo-bre fí' yá'^ jmigüi jóng, jo cangám'-tur fí' ñifí' fí' lí~ cajar-, jo cangogüea'tur lí'^ lí' dsée' laco'gui la guíng~ Tiquiá'r^ Fidié'. ²⁰ Jo mi~ cangá' jo, ca'uøøm' jaléng' i dsea' do fí' la'úng- fí' jmigüi e cangoguiar~ júu^ quiá'- jial laang' dsea' jee~ jalé' dsee- quiá'r-, jo 'ñiab' Fí'naa' jmicóo'r- i dsea' î e guiaiñ' do júu^ quiá'r-, jogui ca'e'bir dsea' jmigüi e dseáng'- e ja'- júu^ quiá'r-, có' jaléng' i dsea' do jmóor' jalé' e dsigá' dsí' dsea' la'eáng' cóo' güea'^ quiá'- Fí'naa'.

Jo lajob nilí'.

J_o lanab jí' lí' júu^ quiá'~ Fidié' e cajme' Mar-
COS.

Júu 'má e cacuo fidié
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c